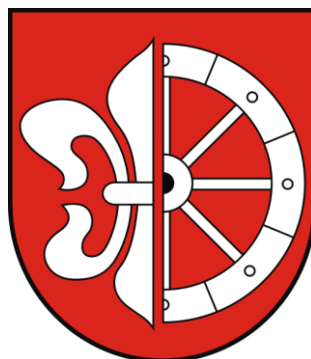

*Załącznik do uchwały Nr XXIII/135/2021
Rady Gminy Wola Mysłowska
z dnia 9 lipca 2021 roku*

Strategia Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030

Wola Mysłowska 2021

Szanowni Mieszkańcy Gminy Wola Mysłowska!

We współczesnym świecie niebagatelną rolę w życiu każdego człowieka, społeczności lokalnej, bądź samorządu i organizacji odgrywa koncepcja własnego rozwoju.

Każdy z nas posiada bardziej, lub mniej szczegółową wizję swojej przyszłości. Staramy się postępować w taki sposób by zapewnić sobie i swoim następcom jak najlepsze warunki życia i rozwoju.

Żaden człowiek lub organizacja nie mogą istnieć bez koncepcji na przyszłość. Wszystkie organizacje posiadają sprecyzowany program lub strategię działania. Strategia, jako integralny element życia ludzi i organizacji, wpływa na kształt i charakter naszych działań oraz determinuje sposób postrzegania rzeczywistości przez każdego z nas, czy to dla mieszkańca gminy, powiatu czy też pracownika lub pracodawcy.

Biorąc powyższe pod uwagę władze samorządowe gminy Wola Mysłowska uznały za konieczne opracowanie i wdrożenie koncepcji działania na rzecz długotrwałego rozwoju.

Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Wola Mysłowska wychodzi naprzeciw aspiracjom i dążeniom mieszkańców gminy, tworząc podstawę ożywiania wszelkiej społecznej i gospodarczej aktywności.

Zapraszam Państwa do współpracy przy realizacji zamierzeń strategicznych.

Wójt Gminy Wola Mysłowska

Kinga Szerszeń

ZESPÓŁ DS. OPRACOWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY WOLA MYŚŁOWSKA NA LATA 2021-2030

Prace nad Strategią Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030 miały charakter partycypacyjny. Uspołecznienie procesu planowania opierało się o zaangażowanie przedstawicieli lokalnej społeczności gminy na każdym etapie. W celu zapewnienia pełnej profesjonalizacji prowadzonych analiz i przedstawianych wniosków do Strategii Wójt Gminy Wola Mysłowska powołała Zarządzeniem Zespół, którego zadaniem był aktywny i merytoryczny udział w poszczególnych etapach opracowania dokumentu strategicznego.

- 1) Marta Antolik - Sekretarz Gminy Wola Mysłowska - Przewodnicząca Zespołu,
- 2) Paweł Olkowicz – Przewodniczący Rady Gminy Wola Mysłowska -
Wiceprzewodniczący Zespołu,
- 3) Anna Pietrzak – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Wandowie - członek,
- 4) Barbara Szyszkiewicz – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Jarczewie - członek,
- 5) Renata Pacek – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Mysłowie – członek,
- 6) Grzegorz Pacek – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Lisikierzu - członek,
- 7) Aneta Wdowiak – p. o. kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej -
członek,
- 8) Marta Wydra – Skarbnik Gminy Wola Mysłowska
- 9) Anna Lasocka – podinspektor ds. obywatelskich - członek,
- 10) Daniel Mikołajewski – kierownik referatu gospodarki, rozwoju gminy i
ochrony środowiska - członek
- 11) Wioleta Mika – podinspektor ds. inwestycji i planowania przestrzennego -
członek,
- 12) Ewa Konieczna – Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej
- 13) Łukasz Pietryka - sołtys - członek,
- 14) Tadeusz Talarek - przedsiębiorca - członek,
- 15) Benedykt Pietryka – komendant gminny ZOSP RP - członek
- 16) Daniel Łysoń – prezes Ochotniczej Straży Pożarnej w Jarczewie - członek,
- 17) Jolanta Czajka – członek stowarzyszenia Rozwoju Gminy Wola Mysłowska –
członek
- 18) Ewa Kruk – członek Stowarzyszenia Rozwoju Gminy Wola Mysłowska –
członek
- 19) Jadwiga Broś – Prezes Stowarzyszenia „Przyjazny Wandów” – członek
- 20) Krzysztof Gryczon – Członek Stowarzyszenia „Razem Raźniej” w Grudzi –
członek
- 21) Ewa Struniawska – prezes Koła Gospodyń Wiejskich w Mysłowie - członek
- 22) Ewa Czajka – Prezes Koła Gospodyń Wiejskich w Ciechominie – członek
- 23) Magdalena Sprycha – członek Koła Gospodyń Wiejskich w Wandowie –
członek

- 24) Magdalena Olkowicz – prezes Koła Gospodyń Wiejskich w Wilczyskach – członek
25) Leszek Broś – przedstawiciel rolników – członek

Koordinacja prac:

Fundacja Centrum Rozwoju Lokalnego

Dr hab. Mariusz W. Sienkiewicz

Dr Teresa Szot-Gabryś

www.rozwojlokalny.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
I. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ.....	13
1.1. SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA	13
1.1.1. Ogólna charakterystyka, umiejscowienie oraz sieć osadnicza	13
1.1.2. Historia.....	18
1.1.3. Środowisko przyrodnicze.....	21
1.1.4. Środowisko kulturowe i zabytki.....	26
1.1.5. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.....	28
1.2. INFRASTRUKTURA I SFERA SPOŁECZNA	30
1.2.1. Demografia	30
1.2.2. Poziom wykształcenia ludności.....	33
1.2.3. Rynek pracy.....	35
1.2.4. Bezrobocie	37
1.2.5. Edukacja.....	42
1.2.6. Kultura.....	44
1.2.7. Sport.....	45
1.2.8. Ochrona zdrowia.....	46
1.2.9. Pomoc społeczna.....	47
1.2.10. Bezpieczeństwo publiczne	51
1.3. SFERA GOSPODARCZA	52
1.3.1. Przedsiębiorczość.....	52
1.3.2. Instytucje otoczenia biznesu	54
1.3.3. Rolnictwo	55
1.3.4. Turystyka	56
1.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	56
1.4.1. Gospodarka komunalna	56
1.4.2. Transport i sieć połączeń drogowych	57
1.4.3. Infrastruktura techniczna i ochrony środowiska.....	59
1.4.4. Infrastruktura energetyczna	61
1.4.5. Infrastruktura telekomunikacyjna	63
1.5. ZARZĄDZANIE I POLITYKA ROZWOJU LOKALNEGO	63
1.5.1. Finanse lokalne	63
1.5.2. Zarządzanie, planowanie strategiczne oraz komunikacja i promocja	67
1.5.3. Kapitał społeczny.....	68
1.5.4. Inwestycje.....	69
II. ANALIZA SWOT	71
III. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ.....	83
3.1. UWARUNKOWANIA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE	83
3.2. WNIOSKI W ZAKRESIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO	84
3.3. WNIOSKI W ZAKRESIE SYTUACJI SPOŁECZNEJ I PROCESÓW DEMOGRAFICZNYCH	85
3.4. SYTUACJA GOSPODARCZA - STAN I WYZWANIA ROZWOJOWE	86
3.5. WNIOSKI DOTYCZĄCE INFRASTRUKTURY	87
3.6. WNIOSKI DOTYCZĄCE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO.....	88
3.7. FINANSE LOKALNE I INWESTYCJE - POTRZEBY I WYZWANIA	88
IV. MISJA I WIZJA ROZWOJU.....	90
V. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM	94

VI. KIERUNKI DZIAŁAŃ	97
VII. REZULTATY I WSKAŹNIKI	103
VIII. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ GMINY	109
IX. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY	114
X. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ.....	117
XI. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	125
XII. SYSTEM PROMOCJI I INFORMACJI	129
XIII. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII.....	133
XIV. PARTYCYPACJA I KONSULTACJE SPOŁECZNE	134
XV. ZAŁĄCZNIKI.....	135
15.1 Wyniki analizy problemów przeprowadzonej w drodze konsultacji społecznych	136
15.2. Zestawienie projektów strategii i programów finansowych UE na przyszłe lata.....	142
15.3. Plan finansowy kluczowych przedsięwzięć inwestycyjnych	144
15.4. Zestawienie wykorzystanych źródeł, dokumentów i opracowań	150

WSTĘP

Cel oraz podstawowe zasady opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030

Proces planowania strategicznego stanowi jeden z podstawowych warunków sprawnego i efektywnego zarządzania gminą. Ukierunkowuje działalność całej organizacji w taki sposób, by wyznaczone cele długoterminowe były realizowane najlepiej i najpewniej, przy ekonomicznym wykorzystaniu dostępnych środków. Planowanie pomaga bardziej wydajnie gospodarować zasobami, przewidywać problemy, które mogą pojawić się w niedalekiej przyszłości, aby odpowiednio wcześniej zacząć im przeciwdziałać.

Opracowana strategia rozwoju umożliwi uporządkowanie i odpowiednie rozłożenie w czasie planowanych działań. Pozwala to na uniknięcie realizacji projektów nieprzemyślanych, nie powiązanych ze sobą logicznie i nie wpisujących się w ciąg przyczynowo – skutkowy. Strategia rozwoju pokazuje, że planowane do realizacji zadania są konsekwencją strategicznego myślenia o rozwoju.

Główne cechy takiego planowania to:

- **wieloletniość**, czyli wieloletnia perspektywa w określaniu celów, planowaniu zadań inwestycyjnych i operacyjnych;
- **kompletność**, czyli podporządkowanie strategii wszystkich planów realizacyjnych jednostek zależnych, bez względu na ich formę prawną;
- **efektywność**, czyli stosowanie przez urząd i wszystkie jednostki zależne pomiarów efektywności dla poprawy zarządzania;
- **uczestnictwo**, gdzie cele i oceny są przedmiotem szerokiego dialogu publicznego.

Strategia rozwoju stanowi instrument polityki rozwoju prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego. Jest dokumentem długookresowym, określającym generalny kierunek działania gminy oraz przedstawiającym metody i narzędzia jego wdrażania. Ze względu na swój otwarty charakter – możliwość aktualizacji i zmian – proces planowania strategicznego pozwala na elastyczne dostosowywanie, korygowanie celów strategicznych w kontekście zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych gminy.

Opracowanie strategii rozwoju wynika z istoty funkcjonowania organizacji samorządowej. Konstytucyjna zasada samodzielności samorządu uprawnia do autonomicznego formułowania polityki rozwoju przez jednostki samorządowe w Polsce w ramach i w granicach obowiązującego prawa. Polityka ta powinna odzwierciedlać potrzeby wspólnoty samorządowej, wychodzić naprzeciw lokalnym problemom, a jednocześnie prowadzić do efektywnego wykorzystania potencjału i zasobów ludzkich, przyrodniczych, gospodarczych i finansowych. Nadrzędnym zaś

celem tej polityki jest działanie dla poprawy jakości i warunków życia mieszkańców, a także kreowanie rozwoju społeczno-gospodarczego.

Zatem opracowanie strategii rozwoju jest podstawowym zadaniem, które stoi przed samorządem gminy. Waga tego dokumentu wynika ze znaczenia celów, którym strategia służy. Są nimi:

- planowanie własnych działań;
- pozyskiwanie wsparcia ze strony rządu i środków z Unii Europejskiej;
- organizowanie wspólnego wysiłku wszystkich instytucji i społeczności lokalnej, zaangażowanych w rozwój gminy.

Strategia rozwoju może być określona jako koncepcja działania zmierzającego do zrównoważonego i długotrwałego rozwoju, przedstawiona w formie zwięzłego dokumentu zawierającego procedury osiągnięcia zamierzonych celów.

Dokument taki powinien składać się z:

- diagnozy stanu istniejącego,
- analizy słabych i mocnych stron,
- celu głównego oraz celów pośrednich,
- części dotyczącej sposobu realizacji założonych celów, z wyszczególnieniem roli poszczególnych podmiotów, mechanizmu monitorowania i korygowania wdrażanej strategii.

Dla efektywności realizowanej strategii istotne znaczenie ma zaangażowanie w proces jej opracowywania przedstawicieli wszystkich znaczących instytucji i grup interesów w regionie. Strategia jest dokumentem, który jest punktem wyjścia do opracowania planu finansowo – rzeczowego, czyli do ustalenia, na jakie działania i w jakiej wartości będą wydatkowane środki publiczne, którymi dysponuje samorząd.

Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030 opracowana została przy zastosowaniu metodologii narzuconej przez regulacje znowelizowanych w 2020 roku ustaw: o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 roku oraz o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z 6 grudnia 2006 roku. Wobec tych wymogów, zakres dokumentu strategicznego objął w szczególności:

- diagnozę sytuacji społecznej i gospodarczej oraz przestrzennej gminy;
- wnioski z przeprowadzonej diagnozy;
- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa

- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- ramy finansowe i źródła finansowania.

Nieodłącznym elementem i walorem zastosowanej metodologii jest partycypacja społeczna w procesie opracowywania strategii. Dzięki temu strategia uwzględnia potrzeby społeczne i ma wsparcie lokalnej społeczności w fazie jej wdrażania.

Planowanie rozwoju gminy na szczeblu lokalnym umożliwia:

- uwypuklenie interesów społeczności lokalnej;
- zapewnienie mieszkańcom, a także podmiotom gospodarczym poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji;
- eliminację lub złagodzenie konfliktów w np. kształtowaniu rozwoju gminy;
- zapewnienie tzw. zrównoważonego rozwoju gminy, czyli takiego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego, który nie zakłóci form ekorozwoju;
- podniesienie walorów gminy w aspekcie kulturowym, turystycznym, gospodarczym;
- tworzenie korzystnego wizerunku gminy – strategia stanowi ważne narzędzie promocji gminy;
- zwiększenie zaufania mieszkańców do władz lokalnych;
- zapewnienie racjonalnego budżetu w stosunku do potrzeb i możliwości gminy;
- możliwość pozyskania środków pozabudżetowych na finansowanie przedsięwzięć służących rozwojowi gminy;
- zapewnienie mobilności działania w zakresie realizacji zarówno zadań obligatoryjnych, jak i zadań fakultatywnych samorządu lokalnego we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, jak też partnerami społecznymi.

Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030 ma na celu przedstawienie przyjętych planów strategicznych Gminy, w oparciu o jej zweryfikowany potencjał, zasoby oraz możliwości rozwojowe, w szczególności w kontekście uwarunkowań nowego okresu programowania środków z Funduszy Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

I. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

1.1. SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA

1.1.1. Ogólna charakterystyka, umiejscowienie oraz sieć osadnicza

Gmina Wola Mysłowska położona jest w środkowo-wschodniej Polsce, w północno-zachodniej części Województwa Lubelskiego i w zachodniej części Powiatu Łukowskiego, na styku Mazowsza, Podlasia i Lubelszczyzny.

Mapa 1. Położenie Gminy Wola Mysłowska w Powiecie Łukowskim

Źródło: <https://powiatlukowski.pl/powiat/>

Gmina Wola Mysłowska graniczy z Gminami: Stoczek Łukowski, Stanin, Krzywdą leżącymi w Powiecie Łukowskim, Gminą Kłoczew leżącą w Powiecie Ryckim oraz Gminami Żelechów i Miastków Kościelny leżącymi w Powiecie Garwolińskim, w Województwie Mazowieckim.

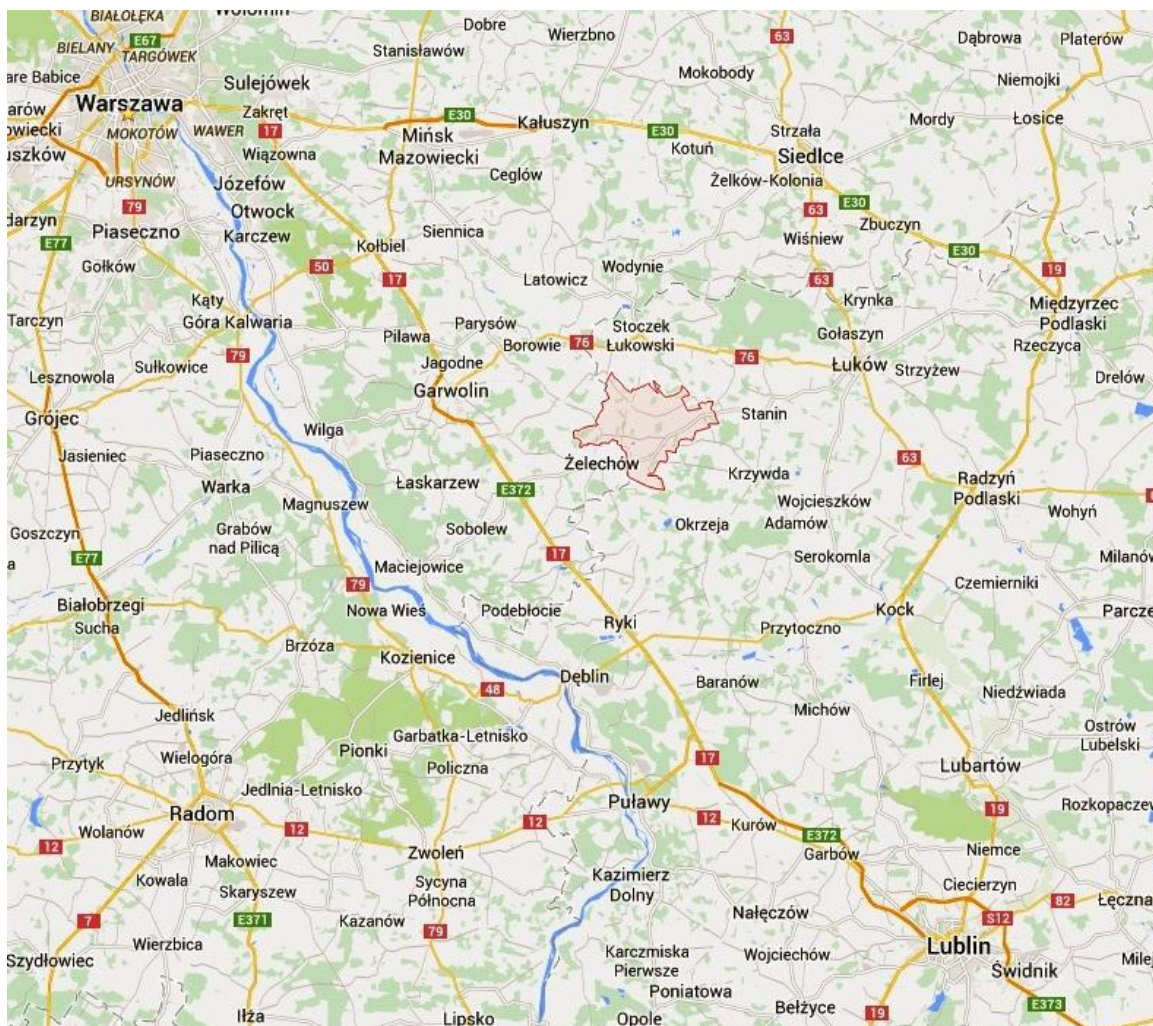
Mapa 2. Położenie Gminy Wola Mysłowska na tle Województwa Lubelskiego

Źródło: www.e-mapa.net

Siedziba Gminy Wola Mysłowska jest oddalona o około 100 km od Lublina i 33 km od miasta powiatowego: Łukowa. Podobna jest odległość do Garwolina w Województwie Mazowieckim. Natomiast nieco bliżej jest z Woli Mysłowskiej do mniejszych miast regionu: Stoczek Łukowski i Żelechów. Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka numer 807: Maciejowice – Sobolew – Żelechów – Łuków.

Mapa 3. Położenie Gminy Wola Mysłowska na tle regionu

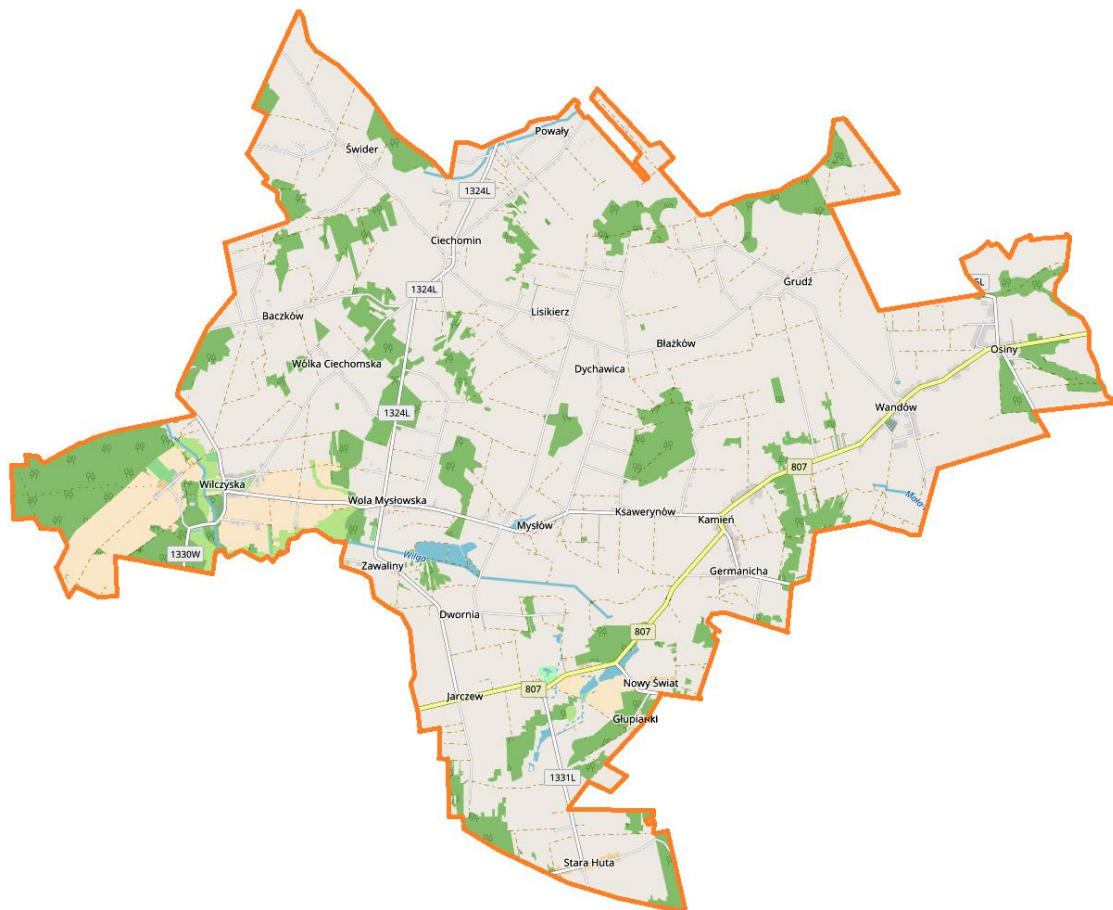
Źródło: https://www.google.com/maps/place/Wola_Myslowska

Gmina Wola Mysłowska jest gminą wiejską o typowo rolniczym charakterze. Pod względem ukształtowania terenu, jej obszar jest równinny. Przez jej teren przepływają rzeki: Wilga oraz Świder. Ogólna powierzchnia Gminy Wola Mysłowska wynosi 12 111,00 ha, co stanowi około 8,68% powierzchni Powiatu Łukowskiego. Grunty rolne stanowią około 80% ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne 17%, grunty zabudowane i zurbanizowane ponad 2%, a grunty pod wodami niecały 1%.

W skład administracyjny Gminy Wola Mysłowska wchodzi 21 sołectw: Baczków, Błażków, Ciechomin, Dwornia, Dychawica, Germanicha, Grudź, Jarczew, Kamień, Ksawerynów, Lisikierz, Mysłów, Nowy Świat, Osiny, Powały, Stara Huta, Świder, Wandów, Wilczyńska, Wola Mysłowska, Wólka Ciechomska. Na dzień 30.06.2020 (dane

GUS) Gminę Wola Mysłowska zamieszkiwało 4 607 osób, w tym 2 367 mężczyzn i 2 240 kobiet. Miejscowościami z największą liczbą mieszkańców są: Osiny, Jarczew i Mysłów.

Mapa 4. Mapa Gminy Wola Mysłowska. Sieć osadnicza

Źródło: https://upload.wikimedia.org/Wola_Myslowska

Gmina Wola Mysłowska nie posiada wykształconej typowej struktury przestrzennej, z wyraźnym centrum osadnictwa. Sieć osadnicza gminy charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem. W przeważającej części są to małe wsie o rozproszonej zabudowie. Ten typ osadnictwa dominuje w północnej części gminy. W centralnej i południowej części miejscowości są bardziej zwarte, położone wzdłuż drogi wojewódzkiej Łuków - Maciejowice oraz powiatowej Kamień - Wilczyska. W Gminie Wola Mysłowska dominuje zabudowa zagrodowa i jednorodzinna. Nieliczne zabudowania znajdują się wśród pól, przy lokalnych, nieutwardzonych szlakach.

Gmina Wola Mysłowska na tle Powiatu Łukowskiego zalicza się do grona gmin o mniejszej powierzchni i liczbie ludności. Powierzchnia Powiatu Łukowskiego wynosi około 1 394 km². W skład powiatu wchodzi dwie gminy miejskie: Łuków i Stoczek Łukowski oraz 9 gmin wiejskich: Adamów, Krzywda, Łuków, Serokomla, Stanin, Stoczek Łukowski, Trzebieszów, Wojcieszków i Wola Mysłowska. Najmniejszą liczbę miejscowości wiejskich posiadają Gminy Adamów i Serokomla, a największą: Gminy

Łuków i Stoczek Łukowski. Największą gminą wiejską Powiatu Łukowskiego pod względem zajmowanego terytorium jest Gmina Łuków, a najmniejszymi Gminy Serokomla i Adamów. Dane te obrazuje poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba miejscowości wiejskich oraz powierzchnia w poszczególnych gminach Powiatu Łukowskiego oraz powierzchnia gmin

Wyszczególnienie	Miejscowości	Sołectwa	Powierzchnia w ha	% udział w pow. ogł.
Miasto Łuków	-	-	3 575	2,6
Miasto Stoczek Łukowski	-	-	915	0,7
Gmina Adamów	17	17	9 867	7,1
Gmina Krzywda	24	25	16 096	11,5
Gmina Łuków	38	36	30 755	22,1
Gmina Serokomla	17	16	7 733	5,5
Gmina Stanin	28	29	16 082	11,5
Gmina Stoczek Łukowski	34	35	17 346	12,4
Gmina Trzebieszów	24	24	14 054	10,1
Gmina Wojcieszków	19	22	10 891	7,8
Gmina Wola Mysłowska	21	21	12 107	8,7
Razem	224	225	139 421	100,0

Źródło: opracowanie własne według danych z GUS, Bank Danych Lokalnych 2019 oraz danych urzędu gminy

Gmina Wola Mysłowska położona jest na uboczu i nie posiada zasobów o znaczeniu ponadlokalnym. Tego rodzaju zasoby charakteryzują jednak otoczenie gminy, jako jednostki położonej w Powiecie Łukowskim. Jako charakterystyczne dla Powiatu Łukowskiego, wyróżniające go cechy i zasoby należy wymienić:

- Ziemia Łukowska – miejsce urodzenia i lat dziecięcych Polskiego Noblisty – Henryka Sienkiewicza. W Woli Okrzejskiej utworzone zostało w 1966 r. Muzeum Henryka Sienkiewicza, które znajduje się w oficynie dworskiej (dwór południowy), w której pisarz przyszedł na świat w dniu 5 maja 1846 r.
- Bitwa pod Stoczkiem Łukowskim – gen. Józef Dwernicki stoczył 14 lutego 1831 roku zwycięską bitwę z wojskami rosyjskimi w trakcie Powstania Listopadowego.
- Na terenie Powiatu Łukowskiego, Samodzielna Grupa Operacyjna „Polesie” pod dowództwem gen. Franciszka Kleeberga stoczyła w dniach 3-5 października 1939 roku pod Kockiem i Wolą Gułowską ostatnią bitwę Kampanii Wrześniowej.
- Unikalne w skali kraju obiekty sakralne i miejsca kultu religii rzymskokatolickiej, w tym między innymi w Woli Gułowskiej Zespół Klasztorny Karmelitów Trzewickzowych, z II połowy XVII-XIX w.;
- Rezerwat Kra Jurajska na terenie Gminy Łuków – są tu unikalne w skali całego świata bogate złoża skamieniałości różnorodnych zwierząt morskich, szczególnie amonitów. Skamieniałości liczą około 165 mln lat. Rezerwat jest atrakcją przyrodniczą o randze międzynarodowej.

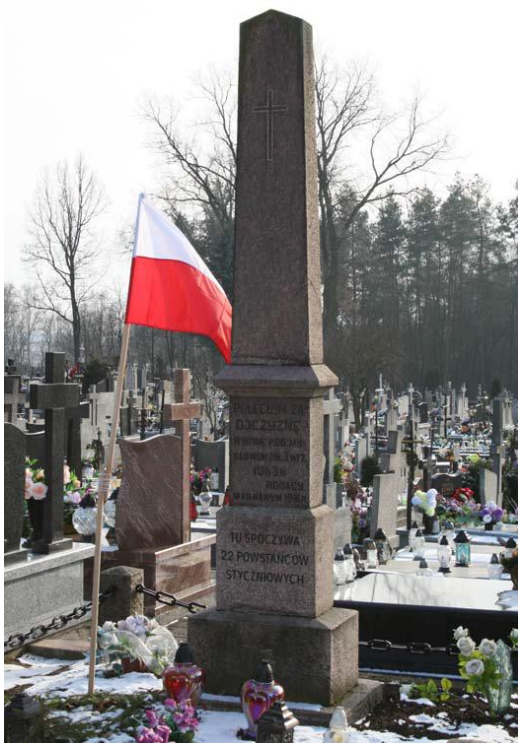
- Ważny węzeł kolejowy w Łukowie. W mieście zbiega się 5 kierunków linii kolejowych (w kierunku Warszawy, Lublina, Terespoła, Dębina, Pilawy), w tym transeuropejska magistrala kolejowa Lizbona-Moskwa, od której w Łukowie odgałęzia się linia tranzytowa w kierunku Skierniewic, omijająca węzeł warszawski. Również w stolicy powiatu zbiegają się dwie drogi krajowe: nr 76 łącząca Łuków z Garwolinem oraz droga nr 63 przebiegająca od granicy z Białorusią, aż do granicy z Obwodem Kalinińskim.

1.1.2. Historia

Pierwsze informacje historyczne dotyczące terenu Gminy Wola Mysłowska pochodzą z XVI wieku. Tereny te wchodziły wtedy w skład ziemi sandomierskiej, należąc do powiatu stężyckiego. W tym powiecie Wola Mysłowska pozostawała do 1793 roku. Po III rozbiorze Polski znalazła się pod zaborem austriackim - w Galicji Zachodniej. Potem weszła w skład Księstwa Warszawskiego, a od 1815 roku - Królestwa Polskiego. I wojna światowa dla Woli Mysłowskiej oznaczała panowanie niemieckie, by w 1918 roku wrócić wraz z całym Powiatem Łukowskim do odrodzonego państwa polskiego.

W Gminie Wola Mysłowska znajdują się pomniki upamiętniające ważne wydarzenia historyczne, które miały miejsce na tym terenie. Na przykład trakcie Powstania Styczniowego w dniu 04.09.1863 odbyła się Bitwa pod Mysłowem

Fotografia 1. Pomnik Powstańców poległych w Bitwie pod Mysłowem. Wilczyska, cmentarz parafialny

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków

Pomnikiem uhonorowano żołnierzy poległych w trakcie Kampanii Wrześniowej 1939 roku, w trakcie II Wojny Światowej.

Fotografia 2. Mogiła zbiorowa żołnierzy II Wojny Światowej

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków

Wśród obiektów zabytkowych najciekawsze są tu: zespoły dworsko-pałacowe w Wilczyskach (obecnie własność prywatna) i w Jarczewie z XIX wieku, dwa parki podworskie w Baczkowie i w Mysłowie, z którymi wiąże się dzieje historyczne tych miejscowości.

Dwór w Wilczyskach wchodzi w skład zespołu dworskiego, który składa się z parku, bramy wjazdowej i dworu. W pobliżu znajdują się ruiny zamku. Budynek powstał w II połowie XVIII wieku. Park urządzono w na przełomie XVIII i XIX wieku. Z tego okresu pochodzi też brama. Wilczyska mają ponad 500 lat historii. Posiadłość położona jest na wzgórzu, pomiędzy dwoma stawami zasilanymi naturalnymi źródłami, otoczona starym parkiem. Na początku XV wieku wybudowano tu zamek, twierdzę w obronie przed Tatarami. Zamek został spalony w czasie szwedzkiego najazdu w XVII wieku, następnie na terenach parku wybudowano dzisiejszy dwór. Do 1946 r. posiadłość Wilczyska należała do rodziny Korzybskich przez około 200 lat. W 1946 roku została skonfiskowana i upaństwowiona przez rząd komunistyczny. Po długiej batalii prawnej, w 2013 r. zespół parkowo-dworski został zwrócony prawomocnym spadkobiercom właścicieli.

Fotografia 3. Dwór w Wilczyskach

Źródło: <http://polskiepalacenazrodle.com.pl/dwor-w-wilczyskach/>

Pierwsza informacja o wsi Jarczew, pochodzi z 1437 r. Właścicielami majątku stawali się kolejno: Andrzej i Stanisław Ciołkowie w 1483 roku, Benedykt Jarczewski w 1508 roku, Andrzej Jarczewski i Marcin Trojanowski w 1569 roku, oraz następnie Adam, Stanisław, Jan, Joanna Aleksandra i Marcin Trojanowscy. Jednak największy rozkwit Jarczewa nastąpił w połowie osiemnastego wieku, kiedy to majątek przeszedł w ręce rodziny Podoskich. Jerzy Podoski ożenił się ze szwagierką prezydenta Ignacego Mościckiego. To sprawiło, że Jarczew w okresie dwudziestolecia międzywojennego stał się centrum życia towarzyskiego rządu polskiego. Bywali tu ministrowie, szefowie rządu i sam prezydent oczywiście także.

W czasie okupacji Niemcy urządzili we dworze ośrodek rehabilitacyjny dla rannych żołnierzy. Po II wojnie światowej zespół dworski znacjonalizowano. Zorganizowano w nim Stację Hodowli Roślin. Dwór w Jarczewie został zbudowany w stylu klasycystycznym w 1830 roku. Budynek jest parterowy, murowany z wysuniętym ryzalitem i podwyższonym portykiem zwieńczonym trójkątnym szczytem z kwadratowym okienkiem. Dach jest czterospadowy, kryty blachą. Do zespołu dworskiego należały także: obora, stajnia, czworak zwany rybakówką, kuźnia, murowana oficyna (kuchnia), 4 domy drewniane z XIX/XX w., a także park krajobrazowy ze stawami.

Fotografia 4. Dwór w Jarczewie

Źródło: <http://jagoland.com.pl/blog/2019/11/29/jarczew/>

1.1.3. Środowisko przyrodnicze

Rzeźba terenu

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski J. Kondrackiego (2002 r.) Powiat Łukowski, do którego należy Gmina Wola Mysłowska, leży w obrębie jednej prowincji i podprowincji, dwóch makroregionów oraz dwóch mezoregionów:

- Megaregion: Pozaalpejska Europa Środkowa;
- Prowincja: Niż Środkowoeuropejski;
- Podprowincja: Niziny Środkowopolskie;
- Makroregion: Nizina Południowopolska, Nizina Środkowomazowiecka;
- Mezoregiony: Wysoczyzna Żelechowska, Równina Łukowska.

Zasadnicza część terenu Gminy Wola Mysłowska położona jest w obrębie Wysoczyzny Żelechowskiej. Natomiast wschodnia część Gminy Wola Mysłowska znajduje się na Równinie Łukowskiej w północno-zachodniej części Województwa Lubelskiego. Obszar gminy położony jest na utworach pochodzenia polodowcowego. Ukształtowanie terenu jest mało zróżnicowane, tworząc lekko sfalowaną równinę z wyraźnie wykształconymi obniżeniami dolin rzecznych. Środkowa część gminy jest położona na wysokości 180 m n.p.m., natomiast najniższe tereny występują w okolicach wsi Wilczyńska (157,3 m n.p.m.).

W budowie geomorfologicznej Gminy Wola Mysłowska można płąty wysoczyzny morenowej, równiny sandrowe, doliny rzek, obniżenia bezodpływowe, obniżenia powytopiskowe oraz wydmy. Pojedyncze, rozproszone wały moreny czołowej o wysokości względnej do 4 m i długości do 500 m występują w okolicy wsi Grudź, Ksawerynów, Wola Mysłowska, Ciechomin Podworski i Kolonii Mysłów.

Doliny rzek na terenie gminy są dobrze wykształcone. Rzeka Wilga na terenie gminy ma dolinę o przebiegu równoleżnikowym w górnym odcinku i subpołudnikowym w dolnym odcinku. Rzeka wcina się w powierzchnię wysoczyzny polodowcowej. Dochodzą do niej liczne, ale niewielkie doliny cieków stałych, okresowych i epizodycznych. Powierzchnia doliny Wilgi obniża się od około 170 m n.p.m do około 156 m n.p.m, zaś szerokość maleje od 600 – 1000 m w odcinku równoleżnikowym do 250 – 350 m w odcinku subpołudnikowym. W północnej części gminy położona jest dolina rzeki Świder z jej kilkoma niewielkimi dopływami. Rzeźbę terenu gminy urozmaicają lokalne wydmy o wysokości względnej dochodzącej do 3 metrów oraz niewielkie zagłębienia deflacyjne o głębokości do 1,5 m.

Na terenie Gminy Wola Mysłowska dominuje typowo rolniczy krajobraz, charakteryzujący się mozaiką pól uprawnych, łąk i pastwisk. Zalesienie terenu jest relatywnie niskie. Nieliczne i niewielkie kompleksy leśne są położone w izolowanych płatach na całym terytorium gminy.

Pokrywa glebowa

Pokrywa glebowa wraz z warunkami klimatycznymi i hydrologicznymi stanowią główne elementy naturalnych warunków rozwoju rolnictwa. Na terenie Gminy Wola Mysłowska przeważają głównie gleby średniej i słabej jakości. Skałę macierzystą gleb w gminie stanowią utwory lodowcowe i wodnolodowcowe, głównie piaski oraz utwory współczesne – mady, torfy, mursze. Gleby występujące na terenie gminy w przeważającej części wytworzyły się z piasków, glin zwałowych oraz piasków gliniastych. Przeważają w związku z tym gleby typu bielcowego i psudobielcowego, gleby brunatne wyługowane oraz podrzędnie czarne ziemie zdegradowane. W obniżeniach terenu, w dolinach rzek i cieków wodnych występują gleby torfowe, mułowe i glejowe oraz mady brunatne i właściwe. Pod względem bonitacyjnym przeważają gleby słabe, głównie piąta klasa, rzadziej czwarta, a na jałowych piaskach – szоста, praktycznie nadająca się tylko pod zalesienie.

Gleby na terenie Gminy Wola Mysłowska, jak w całym Powiecie Łukowskim należą do terenów, gdzie duży jest udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych (pH 80%). Są to także tereny o największym udziale gleb w powierzchni użytków rolnych, o bardzo niskiej zasobności w przyswajalny potas (60-80%). Taki stan wywołuje ich marginalizację, co jeszcze bardziej przyczynia się do spadku przydatności rolniczej. Jest to tym bardziej ważne, ponieważ użytki rolne zajmują około 80% powierzchni gminy, a rolnictwo jest główną gałęzią gospodarki w Gminie Wola Mysłowska.

Zasoby wodne

Sieć hydrograficzna Gminy Wola Mysłowska jest dość dobrze rozwinięta. Obszar gminy leży w dorzeczu rzeki Wisły. Główne ciekі płynące przez teren gminy to Wilga (w środkowej części) i Świder (w północnej części) wraz z licznymi dopływami. Są to niewielkie ciekі, o głębokości około 1 metra i szerokości dolin dochodzącej do kilkunastu metrów.

Rzeka Wilga jest prawostronnym dopływem Wisły o długości 73,3 km i powierzchni dorzecza 568,9 km². Jej średni przepływ wynosi około 2,2 m³/s, a średni spadek to 104 cm/km. Jej źródło znajduje się w miejscowości Kasyldów (Gmina Krzywda, Powiat Łukowski), na wysokości 172 m. Rzeka jest w dużej mierze nieuregulowana, posiada wiele meandrów. Brzegi charakteryzują się ciągłością zadrzewień łągowych, ograniczających znacznie dopływ zanieczyszczeń powierzchniowych do wód rzeki. Od kilkunastu lat w rzece Wilga żyją bobry i wydry. Rzeka stanowi jeden z istotniejszych korytarzy migracyjnych wykorzystywanych nie tylko przez żurawie, ale i gęsi, kaczki, siewkowe i wiele innych gatunków ptaków wodno-błotnych.

Rzeka Świder jest prawostronnym dopływem Wisły. Długość rzeki wynosi 89,1 km, a powierzchnia zlewni 1161,5 km². Spadek wynosi średnio 116 cm/km, maksymalna rozpiętość stanów wody 3 m, a średni przepływ roczny 4,86 m³/s. Źródła znajdują się na Wysoczyźnie Żelechowskiej w pobliżu Stoczka Łukowskiego. Bieg rzeki jest kręty, charakterystyczne są liczne zakola, nazywane meandrami. W niektórych miejscach znajdują się starorzecza, a w korytarzu rzeki powstają na niektórych odcinkach charakterystyczne łachy – piaszczyste wysepki. W korycie rzeki występują także progi o wysokości kilkadziesiąt centymetrów, zwane szypotami, zbudowane z tkwiących w korycie głazów. W samej rzece stwierdzono 25 gatunków ryb, a dolina rzeki odznacza się także bardzo dużą populacją ptaków. Występują tu między innymi zimorodki, jaskółki brzegówki, dudki, strzyżyki, kilka gatunków mew i rybitw, żurawie i bociany czarne, dzięcioły, wilgi i kukułki.

Sieć naturalnych wód stojących w Gminie Wola Mysłowska stanowią:

- wypełnione wodą dna zagłębień bezodpływowych, stanowiące pozostałość po istniejących niegdyś jeziorach polodowcowych;
- oczka śródbagiennie o zmiennym poziomie lustra wody zależnie od pory roku i ilości opadów atmosferycznych.

Sztucznymi zbiornikami wód stojących są:

- rowy melioracyjne;
- stawy: kompleks stawów („Poprzeczny” oraz „Antonowski”) położony we wsi Jarczew o powierzchni około 69 ha, oraz stawy w Mysłowie o powierzchni około 48 ha;
- wyrobiska potorfowe,
- zbiorniki przeciwpożarowe.

Oczka wodne ze zbiorowiskami szuwarowymi znajdują się głównie w okolicach Grudzi, Wandowa i Osin.

Fotografia 5. Staw w miejscowości Mysłów

Źródło: https://www.google.com/Stawy_w_Myslow

Użytkowanie gruntów

Gmina Wola Mysłowska, podobnie jak cały Powiat Łukowski obszarem typowo rolniczym. Poniższa tabela ukazuje użytkowanie ziemi w gminie, na tle regionu.

Tabela 2. Struktura użytkowania ziemi w Gminie Wola Mysłowska (2019 r)

Wyszczególnienie	Gmina Wola Mysłowska - udział %	Powiat Łukowski - udział %	Województwo Lubelskie - udział %	Polska - udział %
Użytki rolne, w tym				
grunty orne	51,06	53,3	52,22	47,5
sady	0,79	0,5	1,35	0,9
łąki	16,87	10,8	9,92	7,3
pastwiska	7,36	3,7	2,96	3,0
pozostałe	3,29	3,6	4,43	2,0
las (i grunty leśne)	17,39	23,8	23,28	30,7
pozostałe grunty	3,24	4,3	5,84	8,6
Ogółem	100	100	100	100

Źródło: opracowanie własne według danych <http://lublin.stat.gov.pl/dane-województwie/powiaty/gminy>

Na 12 111,00 ha ogólnej powierzchni gminy, użytki rolne stanowią ponad 76% powierzchni, a same grunty orne ponad 51% powierzchni. Z uwagi na przewagę w gminie gleb gorszych klas bonitacyjnych (IV, V, VI klasa) oraz sieć wód powierzchniowych, znaczny udział w strukturze użytkowania gruntów mają łąki i pastwiska. Zajmują one około 24% powierzchni gminy. Natomiast niższy jest w Gminie Wola Mysłowska niż w Powiecie Łukowskim, Województwie Lubelskim i ogólnie w kraju odsetek terenów zajętych przez lasy. Stosunkowo mało jest również w gminie terenów zurbanizowanych.

Środowisko przyrodnicze i chronione zasoby przyrodnicze

Do atrakcyjnych pod względem przyrodniczym miejsc na terenie Gminy Wola Mysłowska należą: dolina Świdra i jego dopływów, dolina Wilgi z rozległymi łąkami, kompleksami stawów w okolicach Woli Mysłowskiej i Jarczewa oraz Las Wilczyński o powierzchni 118 ha.

Na terenie Gminy Wola Mysłowska nie ma obecnie obszarów prawnie chronionych. Natomiast do obiektów przyrodniczych chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody należą objęte statutem pomnika przyrody:

- 3 jesiony wyniosłe i lipa drobnolistna w Baczkowie;
- 2 dęby szypułkowe, jesion wyniosły i grab zwyczajny w parku w Jarczewie;
- aleja 22 drzew w Jarczewie.

Zgodnie z zapisami „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” dla Gminy Wola Mysłowska” proponuje się objęcie ochroną następujących obiektów i terenów:

- Obszar Chronionego Krajobrazu - obejmie południową i południowo - wschodnią część gminy łącznie z dolina rzeki Wilgi. Będzie częścią projektowanego Adamowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który będzie się łączył z Nadwiślańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Projektowany Obszar obejmie dolinę Wilgi z rozległymi łąkami, stawy i lasy ze stanowiskami jodły;
- Rezerwat przyrody „Las Wilczyński” - projektowany rezerwat obejmujący fragment kompleksu leśnego położonego na północnym zachodzie gminy, w okolicy miejscowości Wilczyńska. Celem ochrony będzie zachowanie bogatych florystycznie lasów liściastych (grądy i dąbrowy). Powierzchnia rezerwatu wynosić będzie około 118 ha;
- Użytki ekologiczne - proponowane do objęcia ochroną są trzy obiekty położone we wschodniej części gminy na terenie miejscowości Grudź, Osiny i Wandów. Są to oczka wodne ze zbiorowiskami szuwarowymi i występującymi tam licznymi płazami i ptakami.

- Pomniki przyrody - proponuje się objęcie ochroną dziewięciu pojedynczych drzew, jedną grupę drzew i aleje drzew:
 - lipa drobnolistna w parku w miejscowości Wilczyska,
 - grupa dwóch jałowców we wsi Dychawica,
 - korytarz ekologiczny doliny Wilgi o randze regionalnej.

Istotne ze względu na ciągłość systemu ochrony przyrody są korytarze ekologiczne położone na terenie gminy. Są to pasy terenu, wyróżniające się od otaczającego tła, najczęściej przyjmują postać cieku wodnego i jego doliny, bądź pasa zieleni. Głównym funkcjonującym ciągiem powiązań zewnętrznych są doliny rzek Wilgi i Świdra. Stanowią one ponadlokalne korytarze ekologiczne, wiążące przestrzeń ekologiczną.

Fotografia 6. Park krajobrazowy w Baczkowie

Źródło: Urząd Gminy Wola Mysłowska

1.1.4. Środowisko kulturowe i zabytki

Środowisko kulturowe terenu Gminy Wola Mysłowska tworzy historia tego obszaru oraz występujące tu zabytki: o randze lokalnej i ponadlokalnej. Jako zabytki o randze ponadlokalnej należy wskazać obiekty objęte ochroną, nad którymi ma pieczę Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków. W dokumencie „Wykaz zabytków

wpisanych do rejestru „A” zabytków nieruchomych Województwa Lubelskiego według stanu na dzień 31.12.2019”, znajdują się następujące zabytki:

Tabela 3. Zabytki w Gminie Wola Mysłowska objęte ochroną Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Numer rejestru	Miejscowość	Zakres wpisu
A/1170	Baczków	Park krajobrazowy
A/964	Jarczew	Dwór i park (powchodzi z XIX wieku i ma powierzchnię ok. 17,41 ha)
A/662	Wilczyska	Zespół dworski; dwór, park, brama z dawnego ogrodzenia zespołu (pochodzi z XVIII wieku, ma powierzchnię około 7,6 ha)
A/663	Wilczyska	Ruiny fortalicji, tzw. zamczysko, obejmujące: system wałów i fos (nawadnianych wodą biegnącą z naturalnego źródła), resztki umocnień murowanych, fundamenty dawnej budowli mieszkalnej, najbliższe otoczenie

Źródło: Wykaz zabytków wpisanych do rejestru „A” zabytków nieruchomych Województwa Lubelskiego, według stanu na dzień 31.12.2019

Fotografia 7. Dwór w Wilczyskach (przed renowacją)

Źródło: www.dwory.cal.pl

Wśród pozostałych obiektów zabytkowych, wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków należy wymienić, w poszczególnych miejscowościach:

- Ciechomin: kapliczka przydrożna;
- Kamień: spichlerz;
- Mysłów: Zespół dworki, park, mogiła zbiorowa powstańców z 1863 roku;
- Świder: kapliczka przydrożna;
- Wandów: cmentarz rzymskokatolicki, kwatera żołnierska z okresu II Wojny Światowej;
- Wilczyśka: cmentarz przykościelny, cmentarz rzymskokatolicki – ogrodzenie z bramą, mogiła Powstańców poległych w Bitwie pod Mysłowem, mogiła żołnierska z II Wojny Światowej, nagrobek rodziny Korzybskich, kapliczna przydrożna, młyn;
- Wola Mysłowska: młyn, zbiorowa mogiła żołnierska w okresie II Wojny Światowej;
- Wólka Ciechomska: kapliczna przydrożna.

oraz pozostałe obiekty:

- na terenie miejscowości Osiny znajdują się 4 domy drewniane z początków XX wieku;
- w Starej Hucie znajdują się 2 domy drewniane z początków XX wieku oraz drewniana kuźnia;
- w miejscowości Wandów znajduje się Kościół parafialny pod wezwaniem św. Antoniego Padewskiego.

1.1.5. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Gmina Wola Mysłowska w odniesieniu do całego swojego obszaru posiada Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, który obowiązuje od roku 2004. Wszedł w życie na mocy Uchwały nr X/83/2004 Rady Gminy z dnia 19 marca 2004 r. ogłoszonej w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego nr 8 z dnia 11.05.2004 r., poz. 1402. Plan miejscowy obejmuje całą gminę w granicach administracyjnych. Plan uwzględnia przeznaczenie terenu oraz zasady zagospodarowania i ich zabudowy, spójne z polityką przestrzenną określoną w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Mysłowska, zatwierdzonym Uchwałą Rady gminy nr XVIII/144/01 w Woli Mysłowskiej z dnia 30 kwietnia 2001 r.

Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego – I etap nastąpiła w 2011 roku Uchwałą nr VI/31/2011 Rady Gminy Wola Mysłowska z dnia 29 kwietnia 2011 roku, natomiast II etap w 2012 roku (Uchwała nr XVI/88/2012 z dnia 17 sierpnia 2012 r.). Zmiana obejmowała tereny w granicach określonych na rysunkach planu.

Obecnie Gmina Wola Mysłowska jest w trakcie uzgodnień kolejnych zmian planu miejscowego. W 2019 roku zostało wykonane Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Mysłowska. Studium zostało zatwierdzone Uchwałą Rady Gminy nr IX/50/2019 r. z dnia 4 listopada 2019 r. i następnie przystąpiono do prac nad zmianą Miejscowego Planu Zagospodarowania

Przestrzennego. Wcześniej opracowano dokument Prognoza Oddziaływania na Środowisko do projektu zmian Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wola Mysłowska.

W wyniku przeprowadzonych prac i uzgodnień w dniu 6 listopada 2020 podjęto następujące uchwały:

- Uchwała nr XVII/95/2020 Rady Gminy Wola Mysłowska w sprawie stwierdzenia, iż projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Mysłowska - etap I nie narusza ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Mysłowska;
- Uchwała nr XVII/96/2020 Rady Gminy Wola Mysłowska w sprawie uchwalenia zmiany Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Mysłowska – etap I.

Drugi etap zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego jest w trakcie realizacji (stan na dzień przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030 do realizacji). Wnioski w sprawie wyrażenia zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na nierolnicze zostały przekazane do Marszałka Województwa Lubelskiego oraz do Ministerstwa Rolnictwa.

Według Studium, wiodącym celem rozwoju i zagospodarowania przestrzennego Gminy Wola Mysłowska jest ukształtowanie zrównoważonego rozwoju, osiągnięcie wyższej pozycji ekonomicznej gminy pozwalającej na poprawę warunków życia mieszkańców przy jednoczesnym zachowaniu zasobów walorów środowiska kulturowego oraz trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych. Stwierdzenie zgodności rozwiązań przyjętych w projekcie zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowanie Przestrzennego z zapisami Studium analizowano w kontekście:

- 1) zasad zrównoważonego rozwoju przestrzennego gminy Wola Mysłowska i kształtowania ładu przestrzennego;
- 2) celów rozwoju;
- 3) głównych kierunków zagospodarowania terenów objętych opracowaniem,
- 4) zasad zagospodarowania i kształtowania zabudowy i przestrzeni.

W dokumencie Prognoza Oddziaływania na Środowisko do projektu zmian Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wola Mysłowska (z roku 2019) stwierdza się, że zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wola Mysłowska, do której wykonano tę prognozę wyrażona jest w postaci określenia polityki przestrzennej gminy obejmującej zidentyfikowanie kompleksowych uwarunkowań rozwojowych gminy, rozpoznania potrzeb oraz problemów do rozwiązania, określenia podstawowych kierunków rozwoju gminy i funkcji terenu, zasad ich przekształceń, w tym szczególnie pożądanej weryfikacji istniejącego i planowanego zagospodarowania, określenia warunków ochrony walorów środowiska przyrodniczego. Projekt zmiany Studium związany był także z aktualizacją przepisów prawnych, nowymi uwarunkowaniami oraz zmianą zapotrzebowania na nowe zagospodarowanie terenu gminy, jak. np. wyznaczenie terenów do zalesień, czy wprowadzenie udokumentowanych złóż surowców

mineralnych. Ponadto projekt ten wyznaczył nowe tereny budowlane przeznaczone pod realizację:

- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN);
- zabudowy zagrodowej (RM);
- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej (MN,U);
- elektrowni fotowoltaicznych (EN);
- zbiornika wodnego (WS).

1.2. INFRASTRUKTURA I SFERA SPOŁECZNA

1.2.1. Demografia

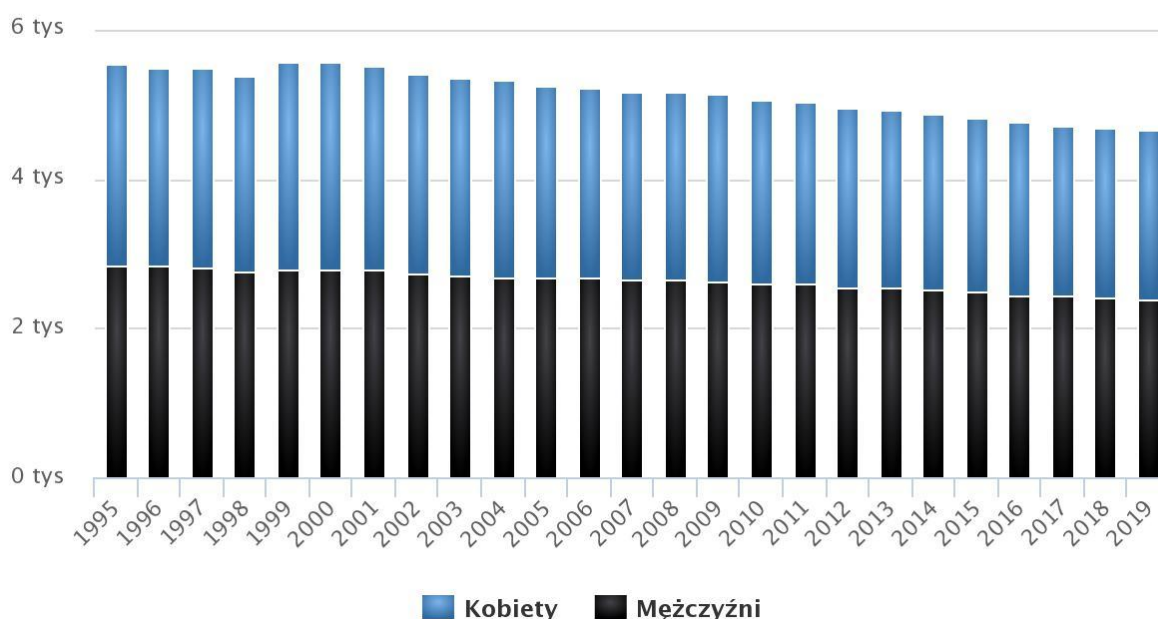
Liczba i struktura ludności

Gmina Wola Mysłowska, zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2019 liczyła 4 649 mieszkańców. W gminie notuje się ujemny przyrost naturalny, wynoszący -1,28 promila (‰). Liczba mieszkańców gminy na przestrzeni ostatnich lat systematycznie spada, również w wyniku ujemnego salda migracji. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców Gminy Wola Mysłowska zmalała o 14,1%. Zmiany w populacji gminy przedstawia zamieszczony wykres.

Wykres 1.

Populacja – Gmina Wola Mysłowska w latach 1995 – 2019

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wola_Myslowska

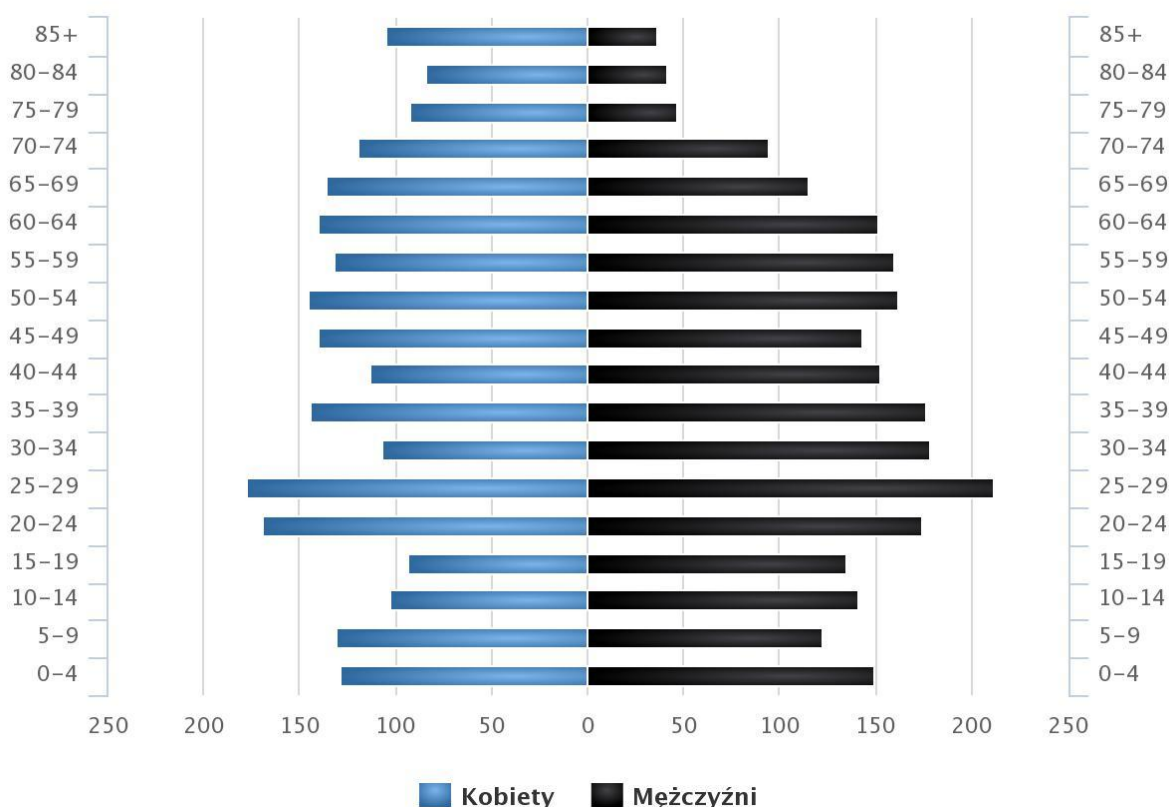
Obecnie, (na dzień 31.12.2019 roku) w liczbie 4 649 mieszkańców, 2 259 osób stanowiły kobiety (48,6%), a 2 390 (51,4%) mężczyźni, zatem współczynnik maskulinizacji wynosił 106. Gminę Wola Mysłowska charakteryzuje niski poziom gęstości zaludnienia, który wynosi 39 osób/km². Dla porównania gęstość zaludnienia w Powiecie Łukowskim na 1 km² wynosi 78 osób. Wskaźnik ten dla Województwa Lubelskiego wynosi 85 os./km², a dla całego kraju: 123 os./km².

Średni wiek mieszkańców Gminy Wola Mysłowska wynosi 40,7 lat (średni wiek kobiet: 43,1 lat, średni wiek mężczyzn 38,4 lat) i jest nieco wyższy niż średni wiek mieszkańców Powiatu Łukowskiego: 39,8 lat, ale jest nieco niższy do średniego wieku mieszkańców Województwa Lubelskiego: 42,1 lat oraz do średniego wieku mieszkańców całej Polski: 41,9 lat. Piramida wieku dla populacji mieszkańców gminy ma strukturę typową dla polskiego społeczeństwa, z wyraźnie zaznaczoną liczebną przewagą kobiet, w grupie osób po 70 roku życia. Struktura ta jest ukazana na zamieszczonym dalej wykresie.

Wykres 2.

Piramida wieku mieszkańców gminy Wola Mysłowska, 2019

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wola_Myslowska

Strukturę wiekową mieszkańców Gminy Wola Mysłowska można uznać za niekorzystną. 64,6% mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym, 16,7% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,7% w wieku poprodukcyjnym. Nieco lepsze relacje pomiędzy poszczególnymi grupami wiekowymi ma struktura ludności Powiatu Łukowskiego, gdzie 59,8% mieszkańców powiatu jest w wieku produkcyjnym, 20,5% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Natomiast wyraźne zróżnicowanie w strukturze wiekowej ludności można zauważyć porównując w Gminie Wola Mysłowska populację kobiet i mężczyzn.

Tabela 4. Biologiczne grupy wiekowe w Gminie Wola Mysłowska (31.12.2019)

Ludność: kobiety	Liczba / udział %	Ludność: mężczyźni	Liczba / udział %
Kobiety w wieku 0-14 lat	363 / 16,1%	Mężczyźni w wieku 0-14 lat	412 / 17,2%
Kobiety w wieku 14-64 lat	1 360 / 60,2%	Mężczyźni w wieku 14-64 lat	1 644 / 68,8%
Kobiety w wieku 65 lat i więcej	536 / 23,7%	Mężczyźni w wieku 65 lat i więcej	334 / 14,0%
Razem	2 259 / 100%	Razem	2 390 / 100%

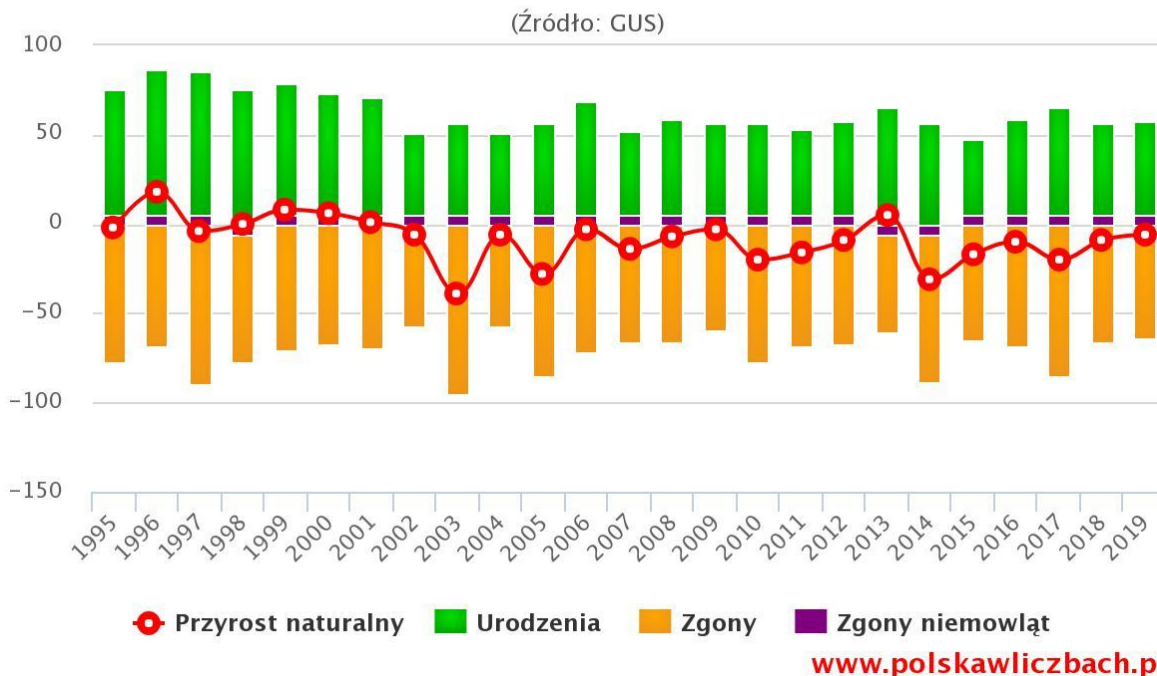
Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wola_Myslowska

Ruch naturalny ludności, migracje

W Gminie Wola Mysłowska w ostatnich latach ma miejsce nieznaczny, ale ujemny przyrost naturalny, który w 2019 roku kształtował się na poziomie -1,28 promila. Dla porównania w Powiecie Łukowskim ma miejsce nieznaczny, ale dodatni przyrost naturalny. W roku 2019 wyniósł on 69 (w tym kobiety 94 i mężczyźni -25). Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,64 na 1000 mieszkańców Powiatu Łukowskiego. Dla porównania wskaźnik przyrostu naturalnego dla Województwa Lubelskiego był ujemny i wynosił -1,77 promila, a dla Polski -0,9. Natomiast współczynnik dynamiki demograficznej w Gminie Wola Mysłowska, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w roku 2019 wynosił 1,06 i był znacznie większy od średniej dla Województwa Lubelskiego (0,84) oraz większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju (0,92).

Wykres 3.

Przyrost naturalny w latach 1995–2019 w gminie Wola Mysłowska

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wola_Myslowska

Saldo migracji ludności w Gminie Wola Mysłowska jest ujemne. W 2019 roku zarejestrowano 32 zameldowania w ruchu wewnętrznym oraz 75 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych dla gminy wyniosło -43.

Jeśli chodzi o przyczyny zgonów mieszkańców Gminy Wola Mysłowska w 2019 roku 43,8% zgonów spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 20,5% zgonów w gminie były nowotwory, a 3,4% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Gminy Wola Mysłowska przypadało 13,7 zgonów, co jest wskaźnikiem na gorszym poziomie niż dla Województwa Lubelskiego (10,9) i dla całego kraju (10,7).

1.2.2. Poziom wykształcenia ludności

Zgodnie z danymi GUS (na dzień 31.12.2019) 1 170 mieszkańców Gminy Wola Mysłowska było w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata), w tym 544 kobiet i 626 mężczyzn. Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkańców z 2011 roku (następny spis odbędzie się w 2021 roku) 12,0% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,5% wykształcenie policealne, 10,9% średnie ogólnokształcące, a 14,7% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 24,2% mieszkańców Gminy Wola Mysłowska, gimnazjalnym 6,0%, natomiast 27,5%

podstawowym ukończonym. 2,1% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Wykres 4.

Poziom wykształcenia – Gmina Wola Mysłowska

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wola_Myslowska

Wśród kobiet mieszkających w Gminie Wola Mysłowska największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (28,0%) oraz zasadnicze zawodowe (18,8%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (29,8%) oraz podstawowe ukończone (27,1%). W odniesieniu do średniej krajowej mieszkańcy Gminy Wola Mysłowska mają wyraźnie niższy poziom wykształcenia. Poniższa tabela przedstawia poziom wykształcenia osób w wieku 13 lat i więcej w roku 2011 według Narodowego Spisu Powszechnego.

Tabela 5. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Wola Mysłowska na tle Województwa Lubelskiego i Polski (2011 rok)

Poziom wykształcenia mieszkańców	Powiat Łukowski	Województwo Lubelskie	Polska
Wykształcenie wyższe	12,0%	17,0%	17,9%
Wykształcenie średnie i policealne	28,1%	33,2%	33,3%
Wykształcenie policealne	2,5%	3,1%	2,7%
Wykształcenie średnie	10,9%	11,7%	12,4%

ogólnokształcące			
Wykształcenie średnie zawodowe	14,7%	18,4%	18,1%
Wykształcenie zasadnicze zawodowe	24,2%	20,3%	22,9%
Wykształcenie gimnazjalne	6,0%	5,6%	5,2%
Wykształcenie podstawowe ukończone	27,5%	22,1%	19,3%
Wykształcenie podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	2,1%	2,0%	1,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wola_Myslowska

1.2.3. Rynek pracy

Liczba i struktura pracujących

Według danych GUS na dzień 31.12.2019 w Gminie Wola Mysłowska było 65 osób¹ pracujących na 1 000 mieszkańców. Jest to wyraźnie mniej niż w Powiecie Łukowskim (162 os./ 1 000 mieszk.), mniej od wartości wskaźnika dla Województwa Lubelskiego (187 os./ 1 000 mieszk.) oraz znacznie mniej od wartości dla Polski (251 os./ 1000 mieszk.). 55,7% wszystkich pracujących ogółem stanowiły kobiety, a 44,3% mężczyźni.

Tabela 6. Rynek pracy. Pracujący w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Pracujący na 1 000 ludności (os.)	40	47	46	52	65
Pracujący ogółem (os.)	191	223	215	243	300
Pracujący, w tym mężczyźni (os.)	50	79	66	87	133
Pracujący, w tym kobiety (os.)	141	144	149	156	167

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>;

Bezrobocie rejestrowe w Gminie Wola Mysłowska w 2019 roku wynosiło 3,4% (4,6% wśród kobiet i 2,5% wśród mężczyzn). 50,6% aktywnych zawodowo

¹ bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

mieszkańców Gminy Wola Mysłowska (w roku 2018) pracowało w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 17,1% w przemyśle i budownictwie, a 13,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,0% pracowało w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). W pozostałych działach gospodarki pracowało 17,4% zatrudnionych. Zamieszczone dane wskazują, że dominującym działem gospodarki Gminy Wola Mysłowska jest rolnictwo.

Potencjał do świadczenia pracy wynika ze struktury wiekowej mieszkańców i relacji osób będących w wieku produkcyjnym, do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Na dzień 31.12.2019 produkcyjne grupy wieku ludności w Gminie Wola Mysłowska kształtowały się zgodnie z danymi zawartymi w tabeli.

Tabela 7. Produkcyjne grupy wieku w Gminie Wola Mysłowska (31.12.2019)

Kobiety	Liczba / udział %	Mężczyźni	Liczba / udział %
Kobiety w wieku przedprodukcyjnym (< 18 lat)	414 / 18,3%	Mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym (< 18 lat)	491 / 20,5%
Kobiety w wieku produkcyjnym (18-59 lat)	1 169 / 51,8%	Mężczyźni w wieku produkcyjnym (18-64 lata)	1 565 / 65,5%
Kobiety w wieku poprodukcyjnym (59 + lat)	676 / 29,9%	Mężczyźni w wieku poprodukcyjnym (64 + lata)	334 / 14,0%
Razem	2 259 / 100%	Razem	2 390 / 100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wola_Myslowska

Wskaźniki obciążenia demograficznego dla Gminy Wola Mysłowska kształtują się na nieco lepszym poziomie niż dla Województwa Lubelskiego oraz Polski, ale gorszym niż dla całego Powiatu Łukowskiego.

Tabela 8. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Wola Mysłowska(31.12.2018)

Wskaźniki obciążenia demograficznego	Gmina Wola Mysłowska	Powiat Łukowski	Woj. Lubelskie	Polska
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	70,0%	67,2%	66,5%	66,7%
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	36,9%	32,9%	37,2%	36,5%
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku	111,6%	96,0%	127,1%	121,0%

przedprodukcyjnym				
-------------------	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.polskawliczbach.pl/>
gmina_Wola_Myslowska

Gospodarstwa domowe

Jeśli chodzi o przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Wola Mysłowska, wynosiło 3 578,47 PLN, co odpowiada 74,00% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce (dane na dzień 31.12.2018). Dane GUS prezentują jednakowy poziom tego wskaźnika dla wszystkich gmin Powiatu Łukowskiego. W analizowanym roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Województwie Lubelskim kształtowało się na poziomie 4 261 PLN, natomiast wskaźnik ten dla całej Polski wynosił 4 835 PLN.

Głównym źródłem utrzymania (według danych Narodowego Spisu Powszechnego, NSP 2011) dla 38,28% mieszkańców w Powiecie Łukowskim (brak jest odrębnych danych dla poszczególnych gmin powiatu) była praca, na co składa się:

- praca najemna poza rolnictwem: 25,58%
- praca na rachunek własny poza rolnictwem (lub dochody z wynajmu): 3,56%
- praca w rolnictwie: 9,14%.

Natomiast pozostałe 61,72% ludności powiatu posiadało niezarobkowe źródła utrzymania, w tym:

- emerytury: 17,75%
- renty: 5,69%
- pozostałe źródła: 2,54%
- osoby będące na utrzymaniu: 33,79%
- inne, nieustalone źródła: 1,95%.

Podane główne źródła utrzymania gospodarstw domowych wskazują na duży udział rolniczo-socjalnych źródeł dochodów. Lepiej pod tym względem kształtuje się sytuacja dla całego Województwa Lubelskiego, w którym dochody z pracy stanowią źródło utrzymania dla 53,6% gospodarstw domowych, a niezarobkowe źródła utrzymania 46,4%.

Dane statystyczne wskazują (31.12.2018), że wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Wola Mysłowska 259 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 58 pracujących przyjeżdża tutaj do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -201.

1.2.4. Bezrobocie

Liczba i struktura bezrobotnych

W okresie 2015-2019 w Gminie Wola Mysłowska systematycznie malała liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Wzrost liczby bezrobotnych zanotowano

w roku 2020, co jest zapewne skutkiem niekorzystnych zmian na rynku pracy wywołanych pandemią COVID-19. Struktura bezrobocia w gminie zaprezentowana jest w poniższej tabeli.

Tabela 9. Struktura bezrobocia w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019 oraz 2020, dane na koniec II kw.

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Bezrobotni zarejestrowani – ogółem, w tym:	145	121	83	76	67	83
Kobiety	77	59	49	40	39	44
Mężczyźni	68	62	34	36	28	39
W tym zarejestrowani bezrobotni według wieku						
do 25 roku życia	42	32	15	9	12	15
do 30 roku życia	71	50	31	28	26	34
powyżej 50 roku życia	31	30	21	14	10	12
w tym długotrwale bezrobotni	67	70	48	37	36	42
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %), w tym:	5,1	4,3	3,0	2,7	2,5	-
Kobiety	6,2	4,8	4,1	3,4	3,3	-
Mężczyźni	4,2	3,9	2,1	2,3	1,8	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>;

Struktura i problemy związane z bezrobociem w Gminie Wola Mysłowska są podobne jak w całym Powiecie Łukowskim. Bezrobocie jest ważnym problemem społecznym. Z ekonomicznego punktu widzenia wskazuje niewykorzystany potencjał siły roboczej. Jednym z zadań Powiatowego Urzędu Pracy w Łukowie, jako instytucji rynku pracy, jest realizacja programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. Na dzień 30.06.2020r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Powiecie Łukowskim wynosiła 2 314 osób. Jest to przyrost w stosunku do roku 2019 (na dzień 31.12.2019) o ponad 18%, zapewne wywołany trudnościami na rynku pracy wywołanymi wystąpieniem pandemii COVID-19. Poza danymi dotyczącymi roku 2020, w perspektywie od 2015 do 2019 notowano w Powiecie Łukowskim systematyczny spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Tendencja spadkowa liczby bezrobotnych w powiecie była zgodna z tendencją krajową oraz występującą w Woj. Lubelskim, gdzie również, począwszy od roku 2002 obserwowano spadek liczby zarejestrowanych osób

bezrobotnych. Była ona wynikiem nie tylko poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy, ale była ona związana także z wejściem Polski do Unii Europejskiej i wyjazdami Polaków do pracy za granicę. Podstawowe dane dotyczące struktury bezrobocia w Powiecie Łukowskim zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 10. Struktura bezrobocia w Powiecie Łukowskim w latach 2015-2019 oraz 2020, dane na koniec II kw.

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Bezrobotni zarejestrowani - ogółem, w tym:	4 008	2 965	2 257	2 037	1 949	2 314
Kobiety	1 848	1 265	939	901	811	1 273
Mężczyźni	2 160	1 700	1 318	1 136	1 138	1 041
Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy - ogółem, w tym:	4 008	2 965	2 257	2 037	1 949	2 314
3 m-ce i mniej	1 426	1 132	882	773	695	589
3-6	662	557	454	416	323	535
6-12	657	481	278	254	312	536
12-24	531	436	337	271	259	329
powyżej 24 m-cy	732	507	403	358	321	325
pozostający bez pracy powyżej 12 m-cy	1 263	943	740	629	580	654
Bezrobotni zarejestrowani według typu, w tym:	4 008	2 965	2 257	2 037	1 949	2 314
osoby poprzednio pracujące ogółem	3 172	2 494	1 930	1 745	1 703	2 038
osoby poprzednio pracujące zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu	310	228	159	138	117	220
osoby dotychczas niepracujące ogółem	836	471	327	292	246	276
zamieszkali na wsi	2 796	2 073	1 576	1 388	1 348	-
zamieszkali w mieście	1 212	892	681	649	601	-
z prawem do zasiłku	534	406	302	331	277	122
bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem	757	562	352	305	229	199
bezrobotni wyrejestrowani ogółem	513	397	298	245	196	212
bezrobotni wyrejestrowani z tytułu podjęcia pracy	250	212	172	143	110	156
absolwenci ogółem	335	176	124	145	146	45
Bezrobotni	4 008	2 965	2 257	2 037	1 949	2 314

zarejestrowani według poziomu wykształcenia - ogółem, w tym:						
Wyższe	596	466	350	315	301	349
policealne oraz średnie zawodowe	864	607	463	431	403	506
średnie ogólnokształcące	571	398	311	286	279	327
zasadnicze (zawodowe)	1 104	792	611	552	541	640
gimnazjalne i poniżej	873	702	522	453	425	492
Bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy - ogółem, w tym:	4 008	2 965	2 257	2 037	1 949	2 314
bez stażu pracy	836	471	327	292	246	276
1 rok i mniej	693	631	475	426	433	489
1-5 lat	1 049	766	620	581	572	693
5-10 lat	500	375	296	259	259	320
10-20 lat	529	421	318	282	267	326
20-30 lat	296	221	155	136	114	140
powyżej 30 lat	105	80	66	61	58	70
Bezrobotni zarejestrowani według wieku - ogółem, w tym:	4 008	2 965	2 257	2 037	1 949	2 314
18-24 lata	953	561	396	385	381	433
25-34 lata	1 288	941	733	651	588	723
35-44 lata	745	573	452	406	409	509
45-54 lata	603	491	382	317	316	359
55 i więcej lat	419	399	294	278	255	290

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>;

Zamieszczone dane wskazują, że duże trudności z wejściem na rynek pracy mają ludzie młodzi, często bezpośrednio po ukończeniu kształcenia. Większe trudności ze znalezieniem pracy mają także osoby z niższym wykształceniem. Natomiast zauważa się istotną różnicę w liczebności osób bezrobotnych z uwagi na płeć. Poza rokiem 2020, znacznie więcej było bezrobotnych mężczyzn niż kobiet (w Gminie Wola Mysłowska w strukturze bezrobotnych według płci przeważają kobiety). Bezrobotni z prawem do zasiłku stanowią niewielki odsetek wśród ogółu bezrobotnych. Wraz ze zmniejszaniem się liczby osób zarejestrowanych zmniejsza się też liczba osób z prawem do zasiłku. Udział tej grupy bezrobotnych w ogóle zarejestrowanych wykazuje tendencję malejącą. W Powiecie Łukowskim, w skład którego wchodzi dwa miasta, udział osób zamieszkujących tereny wiejskie w ogóle bezrobotnych jest bardzo wysoki. W Woj. Lubelskim bezrobotni mieszkający na wsi stanowią niewiele ponad 50% ogółu bezrobotnych.

Stopa bezrobocia

Bezrobocie rejestrowane w Powiecie Łukowskim wynosiło w 2019 roku 4,2% (5,4% wśród kobiet i 3,2% wśród mężczyzn). Było to znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla Województwa Lubelskiego: 7,4% (8,3% wśród kobiet i 6,6% wśród mężczyzn) oraz mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski: 5,2%. Wskaźnik stopy bezrobocia w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019 kształtował się na niższym poziomie niż dla całego Powiatu Łukowskiego.

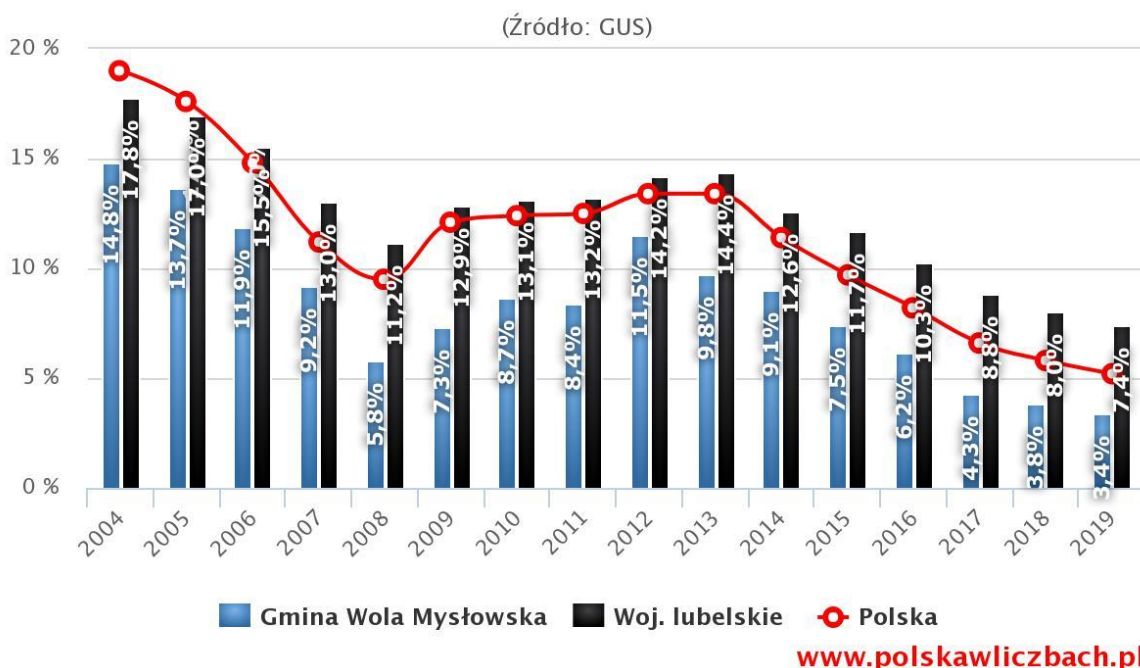
Tabela 11. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019 w %

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Stopa bezrobocia rejestrowanego w Powiecie Łukowskim	8,9	6,5	5,0	4,4	4,3
Stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Wola Mysłowska	5,1	4,3	3,0	2,7	2,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>;

Wykres 5.

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Wola Mysłowska w latach 2004 – 2019

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wola_Myslowska

Wystąpienie pandemii COVID-19 w roku 2020 nie wpłynęło znacząco, w negatywny sposób na rynek pracy, jeśli chodzi o przyrost stopy bezrobocia. GUS udostępnia dane statystyczne za okres I-IV kw. 2020 na poziomie powiatu.

Tabela 12. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Powiecie Łukowskim w 2020 roku w okresie I-IV kw., w %

Wyszczególnienie	Rok 2020, I	Rok 2020, II	Rok 2020, III	Rok 2020, IV	Rok 2020, V	Rok 2020, VI
Stopa bezrobocia rejestrowanego	4,6	4,5	4,4	4,8	4,9	4,9
Wyszczególnienie	Rok 2020, VII	Rok 2020, VIII	Rok 2020, IX	Rok 2020, X	Rok 2020, XI	Rok 2020, XII
Stopa bezrobocia rejestrowanego	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>;

1.2.5. Edukacja

W myśl przepisów prawa oświatowego oraz ustawy o samorządzie gminnym do zadań własnych gminy należy zakładanie i prowadzenie szkół podstawowych. Gmina Wola Mysłowska jest organem prowadzącym dla następujących placówek oświaty:

Tabela 13. Zestawienie szkół podstawowych, liczby uczniów, oddziałów przedszkolnych oraz punktów przedszkolnych w Gminie Wola Mysłowska (31.12.2020)

Wyszczególnienie	Oddział przedszkolny „0”	Punkt przedszkolny	Szkoła Podstawowa
Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Lisikierzu	24	21	73
Szkoła Podstawowa im. Ks. J. Twardowskiego w Mysłowie	13	20	75
Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Wandowie	19	15	82
Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Jarczewie	15	24	93
Razem	71	80	323

Źródło: dane Urzędu Gminy Wola Mysłowska

Dla porównania, do szkół podstawowych w roku szkolnym 2018/2019 uczęszczało łącznie 409 uczniów, a w roku szkolnym 2019/2020 liczba uczniów wynosiła 330. Przy każdej ze szkół podstawowych funkcjonuje punkt przedszkolny. W roku szkolnym 2018/2019 i następnych uczęszczało łącznie 80 dzieci. W roku szkolnym 2018/2019 w szkołach zatrudnionych było 97 nauczycieli, w przeliczeniu na etaty 68,33.

Infrastruktura szkół w Gminie Wola Mysłowska jest wystarczająca. Budynki są w dobrym stanie technicznym. Wszystkie obiekty szkolne posiadają sale gimnastyczne. Przy wszystkich szkołach są również place zabaw dla dzieci.

Fotografia 8. Budynek Szkoły Podstawowej w Mysłowie

Źródło: Urząd Gminy w Woli Mysłowskiej

Placówki szkole są dobrze wyposażone w pomoce naukowe i dydaktyczne oraz sprzęt sportowy. Wszystkie szkoły podstawowe posiadają pracownie komputerowe i dostęp do Internetu. Corocznie zakupywane są kolejne pomoce dydaktyczne niezbędne do prowadzenia zajęć edukacyjnych. Wszystkie jednostki oświatowe wyposażone zostały w tablice multimedialne, które są niezwykle pomocne w procesie dydaktycznym.

Na terenie Gminy Wola Mysłowska zlokalizowany jest Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Baczkowie, który jest w zarządzie Powiatu Łukowskiego.

Zgodnie z danymi statystycznymi GUS na dzień 31.12.2019, 1 170 mieszkańców Gminy Wola Mysłowska było w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata), co stanowiło 25,16% wszystkich mieszkańców gminy. Odsetek dzieci w wieku przedszkolnym uczęszczających do przedszkola wynosi 58,2%. Dla porównania wskaźnik ten

w Powiecie Łukowskim kształtuje się na poziomie 85,7%, w Województwie Lubelskim na poziomie 84,4%, a dla całego kraju na poziomie 87,5%.

Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w Gminie Wola Mysłowska przypadało 2,16 dzieci w wieku przedszkolnym. Wskaźnik ten jest na gorszym poziomie niż w całym Powiecie Łukowskim (0,99), Woj. Lubelskim (1,01) i dla Polski ogółem (0,89).

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształciło się 24,7% ludności gminy (25,9% wśród dziewczynek i 23,3% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypadało 9,8 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (tj. stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosił 86,84. Był to niższy poziom wskaźnika niż dla Powiatu Łukowskiego, który wynosi: 96,11. Dla Woj. Lubelskiego wskaźnik ten wynosił 93,78, a dla Polski 95,46.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształciło się 15,2% mieszkańców (14,5% wśród dziewcząt i 15,8% wśród chłopców). W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajdowało się 29,3% mieszkańców Gminy Wola Mysłowska w wieku potencjalnej nauki (31,1% kobiet i 27,8% mężczyzn).

Jeśli chodzi o placówki edukacyjne na terenie Powiatu Łukowskiego, dostępne dla młodzieży z Gminy Wola Mysłowska na poziomie kształcenia zawodowego i średniego, ich liczba na dzień 31.12.2019 kształtowała się następująco:

- 12 liceów ogólnokształcących;
- 4 technika;
- 6 branżowych szkół I stopnia.

Dostęp do szkolnictwa wyższego dla mieszkańców Gminy Wola Mysłowska zapewniają przede wszystkim uczelnie wyższe mające siedzibę w Lublinie, Warszawie i Siedlcach.

1.2.6. Kultura

Funkcję instytucji kultury w Gminie Wola Mysłowska sprawuje Gminna Biblioteka Publiczna im. Gustawa Wyssogoty-Zakrzewskiego w Woli Mysłowskiej i jest ona jedyną instytucją kultury działającą na terenie gminy. Biblioteka powstała w 1964. Jej działania służą rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców Gminy Wola Mysłowska, upowszechnianiu wiedzy i nauki oraz rozwojowi kultury. Biblioteka jest samodzielną jednostką, nie posiada filii. Księgozbiór biblioteki ma charakter uniwersalny. Obejmuje wydawnictwa polskie ze wszystkich dziedzin wiedzy, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich grup czytelników: dzieci, młodzieży i dorosłych. W księgozbiorze jest przede wszystkim dostępna literatura piękna: polska i obca oraz popularnonaukowa obejmująca wszystkie dziedziny wiedzy.

Tabela 14. Księgozbiór oraz liczba wypożyczeń w bibliotece publicznej w Gminie Wola Mysłowska

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Księgozbiór (wol.)	9 802	10 184	10 718	10 830	11 259
Czytelnicy w ciągu roku (os.)	502	495	489	463	454
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	7 672	7 238	6 857	6 488	6 340
Komputery w bibliotece dostępne dla czytelników	7	7	7	7	7

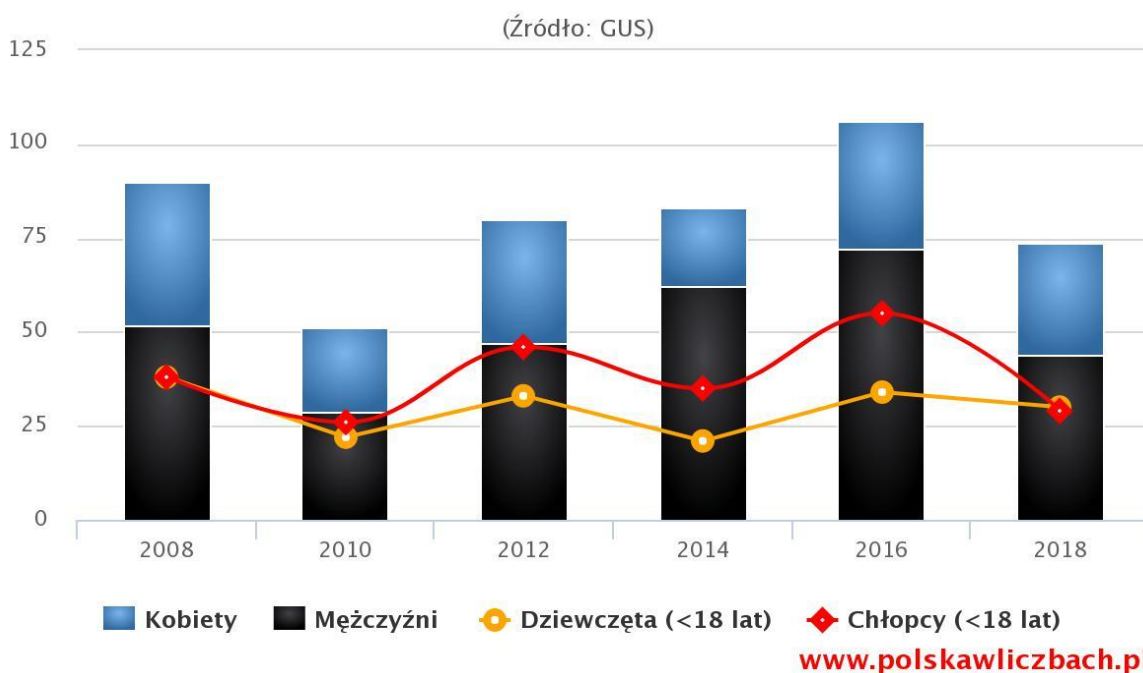
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bd.l.stat.gov.pl>;

Oprócz podstawowych zadań gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów, Gminna Biblioteka Publiczna prowadzi działalność kulturalną i oświatową na rzecz mieszkańców. Jako jedyna instytucja kultury w gminie biblioteka jest współorganizatorem imprez kulturalnych i środowiskowych.

Ośrodkami aktywności w sferze kultury i życia społecznego są również w Gminie Wola Mysłowska świetlice wiejskie, które znajdują się w miejscowościach: Osiny, Wandów, Grudź, Kamień, Germanicha, Jarczew, Stara Huta, Dwornia, Wola Mysłowska, Wilczyska, Baczków, Świder, Wólka Ciechomska, Ciechomin, Powały, Mysłów, Ksawerynow, Nowy Świat i Dychawica. Ze świetlicy wiejskiej w miejscowości Dychawica korzystają również mieszkańcy miejscowości Lisikierz i Błazków. Świetlice są w dobrym, a niektóre w bardzo dobrym stanie technicznym. Część z nich jest nowo wybudowana. Posiadają one odpowiednie wyposażenie. Niektóre budynki świetlic pełnią również funkcję remiz strażackich.

1.2.7. Sport

Według danych GUS z 2018 w Gminie Wola Mysłowska działały 4 kluby sportowe (włącznie z Uczniowskimi Klubami Sportowymi) zrzeszające 74 członków. Zarejestrowano 74 ćwiczących (mężczyźni: 44, kobiety: 30, w tym chłopcy do lat 18: 29, dziewczęta do lat 18: 30). Aktywne były 4 sekcje sportowe. Zajęcia sportowe prowadzone były przez dwóch trenerów i instruktorów sportowych. Dostępne było jedno boisko uniwersalne – wielozadaniowe. Sytuacja pod względem aktywności sportowej pogorszyła się w gminie w stosunku do roku 2016, w którym było 114 członków klubów sportowych, w tym 106 osób ćwiczących. Zmiany w tej dziedzinie w ostatnich 10 latach zaprezentowano na wykresie.

Wykres 6.**Ćwiczący w klubach sportowych w gminie Wola Mysłowska w latach 2008 – 2018**

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wola_Myslowska

Obiekty sportowe w Gminie Wola Mysłowska, typu sale gimnastyczne i boiska zewnętrzne do gier zespołowych znajdują się przy szkołach. W miejscowości Dwornia znajduje się boisko gminne. W kilku miejscowości dostępne są również dla mieszkańców siłownie zewnętrzne. Są to siłownie przy świetlicach wiejskich w miejscowościach Wilczyska, Wandów, Grudź oraz przy Szkole Podstawowej w Jarczewie. Place zabaw dla dzieci są przy wszystkich szkołach oraz przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Grudź.

1.2.8. Ochrona zdrowia

Świadczenia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej w Gminie Wola Mysłowska realizują:

- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wandowie (poradnia lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Łukowie);
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Przychodnia Lekarska MEDICUS, Filia w Ciechominie;
- Indywidualna Praktyka Stomatologiczna w Woli Mysłowskiej.

Dane statystyczne dotyczące ochrony zdrowia w gminie zamieszczone są w poniższej tabeli.

Tabela 15. Ochrona zdrowia w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie ogółem	10 835	14 521	14 237	13 313	11 879
Podmioty ambulatoryjne – przychodnie ogółem	2	2	2	2	2
Praktyki lekarskie na wsi	1	1	1	1	1
Przychodnie na 10 tys. ludności	4	4	4	4	4
Podstawowa opieka zdrowotna – porady – porady ogółem	10 835	14 521	14 237	13 313	11 879
Podstawowa opieka zdrowotna – porady – porady ogółem: przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	7 889	8 107	7 680	7 121	6 077
Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	1	1	1	1	1
Apteki ogólnodostępne	0	0	0	0	0
Punkty apteczne	1	1	1	1	1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

Specjalistyczną opieką zdrowotną dla mieszkańców Gminy Wola Mysłowska świadczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łukowie, który prowadzi między innymi Szpital św. Tadeusza w Łukowie oraz poradnie specjalistyczne (w tym m.in. w Stoczku Łukowskim) oraz Zespoły Ratownictwa Medycznego (w tym w Stoczku Łukowskim).

Podstawowym problemem w sferze ochrony zdrowia, nie tylko w Gminie Wola Mysłowska, ale całym Powiecie Łukowskim jest trudny dla mieszkańców dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, z powodu konieczności długiego oczekiwania w kolejkach na porady u lekarzy specjalistów. Ponadto szczególne znaczenie mają procesy starzenia się społeczeństwa, w powiązaniu z procesami migracji i wyludnienia regionu, problemy osób z niepełnosprawnościami, niesamodzielnymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1.2.9. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna w Gminie Wola Mysłowska stanowi element systemu zabezpieczenia socjalnego. Działania prowadzone w zakresie pomocy społecznej

i wspierania rodzin mają na celu umocnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego osób i rodzin oraz udzielenie im pomocy w przypadku trudnej sytuacji życiowej. Pomoc społeczna nakierowana jest na pomoc osobom i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym, zapobieganie patologiom społecznym wśród dzieci i młodzieży, poprawę systemu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

Politykę społeczną w Gminie Wola Mysłowska kreuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Woli Mysłowskiej. Jako jednostka organizacyjna Gminy Wola Mysłowska realizuje w jej imieniu zadania z zakresu szeroko rozumianej pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Woli Mysłowskiej realizuje dwie podstawowe funkcje polityki społecznej państwa: pomoc wszystkim mieszkańcom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz pomoc dla rodzin wychowujących dzieci. Zadaniem pomocy społecznej jest również profilaktyka, czyli podejmowanie działań zapobiegających powstawaniu trudnych sytuacji.

Tabela 16. Pomoc społeczna w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej – ogółem (gosp.)	219	195	136	108	117
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej – poniżej kryterium dochodowego (gosp.)	152	135	96	79	78
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej – ogółem (os.)	761	672	416	341	339
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej – poniżej kryterium dochodowego (os.)	515	452	298	247	216
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej, tj. udział beneficjentów środ. pomoc. społ. w liczbie ludności ogółem (%)	15,7	14,0	8,8	7,3	7,2
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej, tj. udział beneficjentów środ. pomoc. społ. w liczbie ludności ogółem – poniżej kryterium dochodowego (%)	10,6	9,4	6,3	5,3	4,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bd.l.stat.gov.pl>

Zaprezentowane dane za okres 2015-2019 wskazują, że zmniejszyła się intensywność korzystania z pomocy społecznej, co wskazuje na poprawiającą się sytuację socjalną w gminie. Mimo to sporządzona na potrzeby tej Strategii analiza SWOT wykazała duże oczekiwania społeczne w zakresie pomocy społecznej.

Tabela 17. Świadczenia na rzecz rodziny w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	315	327	319	298	243
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem (os.)	649	683	640	596	498
Dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (os.)	587	619	580	539	458
Udział dzieci w wieku 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (%)	60,4	65,0	62,7	58,3	49,5
Kwota świadczeń rodzinnych (tys. zł)	1 664	2 081	2 092	1 947	1 854
Kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) (tys. zł)	1 171	1 382	1 348	1 219	1 018
Kwota zasiłków pielęgnacyjnych (tys. zł)	223	220	213	220	261

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

Zamieszczone w powyższej tabeli dane dotyczące świadczeń na rzecz rodziny w Gminie Wola Mysłowska, gdzie z roku na rok maleje liczba i wartość świadczeń na dzieci, a rośnie wartość zasiłków pielęgnacyjnych wynika nie tylko z sytuacji socjalnej społeczności gminy, ale wskazuje również na niekorzystne procesy demograficzne.

Kolejna tabela obrazuje skalę świadczeń w Gminie Wola Mysłowska z programu Rodzina 500 Plus.

Tabela 18. Świadczenia z programu Rodzina 500 Plus w Gminie Wola Mysłowska w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Przeciętna miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie	423	383	-
Przeciętna miesięczna liczba rodzin otrzymujących świadczenie wychowawcze w okresie od 01.01.2019 do 30.06.2019	-	-	358
Liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie	760	691	-
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w okresie od 01.01.2019 do 30.06.2019	-	-	645
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w okresie od 01.07.2019 do 31.12.2019	-	-	804
Wydatki na świadczenia wychowawcze (zł)	4 597 034	4 191 532	4 497 903

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

Na terenie Gminy Wola Mysłowska znajdowała się placówka stacjonarnej pomocy społecznej, która jednak z końcem roku 2020 zakończyła działalność. Dane dotyczące poprzednich lat działania tej placówki ukazuje poniższa tabela.

Tabela 19. Placówki stacjonarnej pomocy społecznej – schronisko dla bezdomnych w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej – miejsca (msc.)	45	45	45	40	28
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej – mieszkańcy (os.)	45	40	39	36	28

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

Poza wskazanymi powyżej formami pomocy społecznej, społeczność Gminy Wola Mysłowska objęta jest pomocą instytucji na szczeblu powiatu. Na terenie Powiatu Łukowskiego funkcjonują następujące jednostki pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie;
- Dom Pomocy Społecznej w Łukowie;
- Dom Pomocy Społecznej w Ryżkach;
- Placówka Wielofunkcyjna w Łukowie;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Adamowie;
- Pogotowie Opiekuńcze w Stoczku Łukowskim;
- Powiatowy Ośrodek Wsparcia „Przyłądek” w Łukowie;
- Specjalistyczny Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Łukowie.

Dane Urzędu Statystycznego w Lublinie podają, że w roku 2019 w Powiecie Łukowskim funkcjonowało 5 placówek stacjonarnej opieki społecznej, w tym 3 domy opieki społecznej, dysponujące łącznie 234 miejscami. Ponadto mieszkańcy Gminy Wola Mysłowska przebywają w Domach Pomocy Społecznej w Kalince i Woli Gułowskiej (2 osoby). Poza opisanymi powyżej formami pomocy społecznej, mieszkańcy Gminy Wola Mysłowska korzystają z Warsztatów Terapii Zajęciowej w Żelechowie (4 osoby), Stoczku Łukowskim (3 osoby) oraz Środowiskowym Domu Samopomocy w Anielinie (1 osoba).

1.2.10. Bezpieczeństwo publiczne

Podstawową jednostką sprawującą pieczę nad bezpieczeństwem publicznym w Gminie Wola Mysłowska jest Komisariat Policji w Stoczku Łukowskim, Rewir Dzielnicowych w Woli Mysłowskiej. Biorąc pod uwagę dane statystyczne GUS za rok 2019 wskaźniki bezpieczeństwa publicznego w Gminie Wola Mysłowska i Powiecie Łukowski kształtują się na lepszym poziomie niż w dla Woj. Lubelskiego oraz dla całej Polski. W 2019 roku w Gminie Wola Mysłowska stwierdzono 58 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1 000 mieszkańców odnotowano 12,39 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla Województwa Lubelskiego (15,91) oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski (20,75).

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Wola Mysłowska wynosi 87,20% (GUS, dane oszacowane na podstawie średniej dla powiatu) i jest większy od wskaźnika wykrywalności dla Województwa Lubelskiego (83%) oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski (73,1%).

W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców Gminy Wola Mysłowska (dane GUS, oszacowane na podstawie danych dla Powiatu Łukowskiego) najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym: 5,86 (wykrywalność 84%) oraz o charakterze gospodarczym: 3,39 (wykrywalność: 82%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa przeciwko mieniu: 4,18 (71%), drogowe: 2,19 (wykrywalność: 98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu: 0,32 (wykrywalność: 94%).

Zadania z zakresu ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, realizowane również przez odpowiednie służby, inspekcje i straże, które w gestii samorządu powiatowego. Poniżej wymieniono służby realizujące zadania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego, na terenie Powiatu Łukowskiego:

- Komenda Powiatowa Policji w Łukowie;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Łukowie;
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łukowie;
- Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Łukowie;
- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego.

Poza tym na terenie Gminy Wola Mysłowska działa 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: są to: OSP Dwornia, OSP Ksawerynów, OSP Jarczew, OSP Wilczyska, OSP Powały, OSP Świder, OSP Stara Huta, OSP Osiny, OSP Wola Mysłowska. Są to jednostki typu „S”, w tym dwie jednostki OSP, tj. Ksawerynów i Dwornia są w Krajowym Systemie Ratownictwa Gaśniczego. Każda z jednostek OSP działających na terenie gminy posiada wozy strażackie i niezbędny sprzęt.

1.3. SFERA GOSPODARCZA

1.3.1. Przedsiębiorczość

Ważnym elementem kształtującym sytuację społeczno-ekonomiczną w Gminie Wola Mysłowska jest rozwój przedsiębiorczości, ponieważ podmioty gospodarcze tworzą miejsca pracy i często poprzez samozatrudnienie przyczyniają się do ograniczania bezrobocia. Według danych GUS na koniec III kw. 2020 roku w Gminie Wola Mysłowska działalność gospodarczą prowadziło 389 podmiotów gospodarczych, w tym 374 podmiotów z sektora prywatnego, co stanowiło ponad 96% ogółu przedsiębiorstw. W roku 2020 pomimo wystąpienia pandemii COVID-19 liczba podmiotów gospodarczych nie zmieniła się w stosunku do roku 2019. Natomiast analizując zmiany liczby podmiotów gospodarczych od roku 2015, z roku na rok następował przyrost ich liczby. W perspektywie od 2015 do 2020 przyrost ten wyniósł ponad 15%. W porównaniu do roku 2015 wzrosła liczba podmiotów z sektora prywatnego, a w grupie podmiotów z sektora publicznego obniżyła się o 2. Największy udział w strukturze podmiotów prywatnych mają podmioty prowadzone przez osoby fizyczne, których jest około 87%.

Tabela 20. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019 oraz III kw. 2020 według sektorów własnościowych

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020, III kw.
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	337	350	364	375	389	389
Sektor publiczny - ogółem, w tym	17	17	16	16	15	15
Sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	15	15	14	14	13	13
Sektor prywatny - ogółem, w tym	320	333	348	359	374	374
Sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	280	293	306	318	327	326
Sektor prywatny - spółki handlowe	3	4	5	4	5	6
Sektor prywatny - spółdzielnie	5	4	4	1	0	0
Sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	20	20	20	19	19	19

Podmioty gospodarki narodowej ogółem	337	350	364	375	389	389
Nowo zarejestrowane podmioty w rejestrze REGON	36	36	30	41	39	11-
Podmioty wyrejestrowane z rejestru REGON	9	16	17	23	20	11
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1 000 ludności	70	73	77	80	84	-

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

Analizując poziom przedsiębiorczości w Gminie Wola Mysłowska, wyrażający się liczbą przedsiębiorców do liczby mieszkańców należy stwierdzić, że kształtuje się on, podobnie jak w całym Powiecie Łukowskim, na niskim poziomie. Wskaźnik „osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym” kształtował się w analizowanym okresie 2015-2019 na poziomie od 10,22% do 11,58%.

Analizując podmioty gospodarcze według wielkości zatrudnienia należy zauważyć, że zdecydowaną większość, jak w całym Woj. Lubelskim i kraju stanowią mikro i małe przedsiębiorstwa. Udział mikroprzedsiębiorstw (podmioty zatrudniające do 9 osób) w Gminie Wola Mysłowska w roku 2020 (III kw.) wynosił 98,45%. W Powiecie Łukowskim wskaźnik ten kształtował się na poziomie 96,58%. Dane dotyczące klasy wielkości podmiotów gospodarki narodowej zawarte są w poniższej tabeli.

Tabela 21. Podmioty gospodarki narodowej w Powiecie Łukowskim w latach 2015-2019 oraz I półrocze 2020 według klasy wielkości

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020, III kw.
Podmioty według klas wielkości - ogółem, w tym	337	350	364	375	389	389
(0 - 9 osób)	331	345	359	367	383	383
(10 - 49 osób)	6	5	5	8	6	6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

W okresie 2015-2020 w Gminie Wola Mysłowska systematycznie wzrastała liczba podmiotów gospodarczych i nie zmalała nawet w okresie trwania pandemii COVID-19 w roku 2020. Jednak część zarejestrowanych podmiotów gospodarczych

zawiesiła działalność. Kolejna tabela zawiera informacje dotyczące struktury branżowej przedsiębiorstw.

Tabela 22. Podmioty gospodarcze w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019 według grup rodzajów działalności PKD 2007

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Podmioty według rodzajów działalności - ogółem, w tym	337	350	364	375	389
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	25	22	20	13	13
Przemysł i budownictwo	139	159	171	183	188
Pozostała działalność	173	169	173	179	188

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

W grupie „przemysł i budownictwo” dominowała działalność typu „obróbka mechaniczna elementów metalowych” oraz „wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych”. W grupie „pozostała działalność” dominują liczebnie podmioty z sekcji G „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle” oraz sekcji H „transport i gospodarka magazynowa”.

Największymi zakładami działającymi w Gminie Wola Mysłowska są:

- Firma Agrol w Woli Mysłowskiej;
- ubojnia zwierząt w Ciechominie;
- Bank Spółdzielczy w Krzywdzie, Oddział w Woli Mysłowskiej.

1.3.2. Instytucje otoczenia biznesu

Obsługę finansową przedsiębiorców i społeczności Gminy Wola Mysłowska zapewnia Bank Spółdzielczy w Krzywdzie, Oddział w Woli Mysłowskiej. Poza tym nie ma innych instytucji otoczenia biznesu zlokalizowanych bezpośrednio w gminie. W tym względzie przedsiębiorcy i rolnicy z terenu gminy korzystają z usług instytucji działających na szczeblu powiatu. Obsługą biznesu, promocją przedsiębiorczości oraz wspieraniem rozwoju gospodarczego regionu zajmują się w Powiecie Łukowskim między innymi następujące instytucje: Fundacja „Regionalne Inkubatory Przedsiębiorczości”; Towarzystwo Gospodarcze Powiatu Łukowskiego; Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Handlowców Łukowskich; Stowarzyszenie Centrum Przedsiębiorczości Integracji i Edukacji z siedzibą w Łukowie; Łukowskie Forum Rozwoju. Wsparcia w sferze rolnictwa udziela Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, biuro powiatowe w Łukowie.

1.3.3. Rolnictwo

Gmina Wola Mysłowska, podobnie jak Powiat Łukowski ma charakter rolniczy. Świadczy o tym m.in. odsetek ludności powiatu zamieszkujący tereny wiejskie: około 69,5%, a także struktura źródeł utrzymania ludności. Pomimo stosunkowo niekorzystnych warunków naturalnych rozwoju rolnictwa – słabe gleby – rolnictwo jest podstawowym działem gospodarki w Gminie Wola Mysłowska.

W Gminie Wola Mysłowska w 2019 funkcjonowały 1 583 gospodarstwa rolne. Struktura wielkości gospodarstw kształtowała się następująco:

Tabela 23. Struktura powierzchni gospodarstw rolnych w Gminie Wola Mysłowska (2019 rok)

Wielkość gospodarstw w ha	Liczba gospodarstw (szt.)
1 – 2 ha	424
2,01 – 5 ha	382
5,01 – 7 ha	219
7,01 – 10 ha	251
10,01 – 15 ha	186
15,01 – 50 ha	118
50,01 i więcej	3

Źródło: Urząd Gminy Wola Mysłowska

Jeśli chodzi o kierunki produkcji rolnej, dominuje uprawa zbóż i ziemniaków oraz hodowla bydła mlecznego i trzody chlewnej. Szczegółowe dane statystyczne dla Gminy Wola Mysłowska, dotyczące rolnictwa pochodzą z Powszechnego Spisu Rolnego, przeprowadzonego w roku 2010. Jako główny profil produkcji roślinnej gospodarstwa wskazały:

- zboża razem: 938 gosp. (łącznie 4 346 ha);
- zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi: 929 gosp. (łącznie 4 164 ha, w tym pszenica ozima: 142 ha, żyto: 767 ha, owies: 953 ha, pszenżyto ozime: 1 065 ha, mieszanki zbożowe jare: 824 ha);
- ziemniaki: 431 gosp. (łącznie: 145 ha);
- uprawy przemysłowe: 3 gosp. (łącznie 4 ha);
- warzywa gruntowe: 18 gosp. (łącznie 9 ha).

Wśród gospodarstw rolnych ogółem, 616 zajmowało się hodowlą bydła (łącznie pogłowie 8 100 szt.) w tym krowy mleczne 562 gospodarstw (pogłowie 4 372 szt.) Chów trzody chlewnej prowadziło 207 gospodarstw (3 508 szt. pogłowia), a chów drobiu 357 gospodarstw (8 040 szt.). Posiadanie koni wskazało 75 gospodarstw (pogłowie 124 szt.).

Ponadto na terenie Gminy Wola Mysłowska, na bazie istniejących zbiorników wodnych, rozwija się gospodarka rybacka. Kompleks stawów („Poprzeczny” oraz „Antonowski”) położonych we wsi Jarczew o powierzchni około 69 ha oraz stawy w Mysłowie o powierzchni około 48 ha stanowią stawy hodowlane i są w zarządzie prywatnym.

1.3.4. Turystyka

Gmina Wola Mysłowska nie posiada znaczących zasobów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki na większą skalę. Skromna jest również baza turystyczna. Na terenie gminy nie ma wystarczającej ilości obiektów rekreacyjno-sportowych. Jedynie przy placówkach oświatowych znajduje się kilka sal gimnastycznych i boisk. Przez teren gminy biegną szlaki rowerowe, stanowiące część większego ciągu rowerowo – turystycznego, pn. Szlak Ziemi Łukowskiej o długości 335,5 km. Na terenie Gminy Wola Mysłowska długość szlaku wynosi 24,3 km. Na terenie gminy nie ma obiektów świadczących usługi noclegowe, ale baza noclegowa znajduje się np. w pobliskim Żelechowie. Jako przejawy funkcji rekreacyjnych Gminy Wola Mysłowska można wskazać rozwijające się osadnictwo letniskowe, w czym dominują szczególnie osoby mieszkające na stałe w Warszawie. Liczba nieruchomości letniskowych wynosi 28.

1.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1.4.1. Gospodarka komunalna

Gmin Wola Mysłowska nie posiada własnej jednostki organizacyjnej bądź spółki zajmującej się gospodarką komunalną. Zadania z zakresu gospodarki komunalnej zlecane są podmiotom zewnętrznym. Dotyczy to gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami. W zarządzie podmiotu zewnętrznego jest infrastruktura wodno-kanalizacyjna: tj. oczyszczalnia ścieków, 2 ujęcia wody oraz sieć wodna i kanalizacyjna. Podmiot ten zapewnia obsługę mieszkańców w zakresie dostarczania wody i odbioru ścieków.

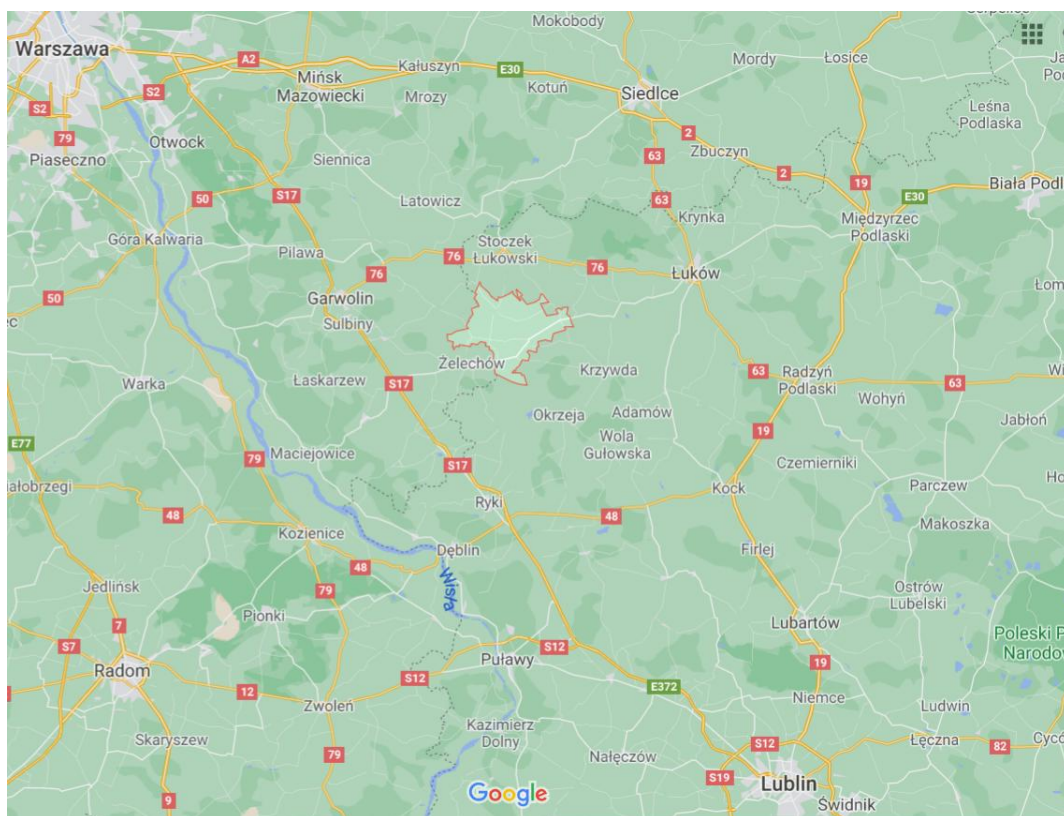
Odpady komunalne na terenie Gminy Wola Mysłowska wytwarzane są przede wszystkim w gospodarstwach domowych i na terenach nieruchomości niezamieszkałych, tj. obiekty użyteczności publicznej, domki letniskowe, obiekty usługowe. Odpady powstają ponadto na terenach otwartych w miejscach ogólnodostępnych (publicznych): kosze uliczne (przystanki komunikacji autobusowej), pobocza dróg, zieleńce, cmentarze itp. W strukturze organizacyjnej gminy nie funkcjonuje zakład gospodarki komunalnej, dlatego kompleksowe usługi w zakresie systemu odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych powierzane są, w drodze zamówienia publicznego, podmiotowi zewnętrznemu. W ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi właściciele nieruchomości z terenu gminy dokonują selektywnej zbiórki odpadów „u źródła” (tj. bezpośrednio na terenie nieruchomości). Zgodnie z obowiązującymi przepisami odpady segregowane są na podstawowych frakcji: tworzywa sztuczne i metale, papier, szkło, odpady biodegradowalne oraz zmieszane odpady komunalne. Na terenie gminy funkcjonuje ponadto stacjonarny punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) w Dworniu. Jego docelowa lokalizacja planowana jest przy oczyszczalni ścieków w Jarczewie. Gminne składowisko odpadów komunalnych, które do niedawna funkcjonowało w Woli Mysłowskiej zostało zamknięte, a jego teren będzie poddany rekultywacji. W celu zrationalizowania gospodarki odpadami i możliwości ich

recyklingu, w lutym 2020 roku Gmina Wola Mysłowska przystąpiła do Związku Gmin Północno-Zachodniej Lubelszczyzny, który zajmuje się gospodarką komunalną w tym regionie.

1.4.2. Transport i sieć połączeń drogowych

Dostępność komunikacyjna i transportowa jest ważnym elementem wpływających na rozwój danego obszaru i stanowi o jego potencjale ekonomicznym. Gmina Wola Mysłowska położona jest na uboczu względem głównych tras komunikacyjnych: drogowych i kolejowych regionu, natomiast gmina dobrze jest skomunikowana z miastami Powiatu Łukowskiego: Łukowem i Stoczkiem Łukowskim oraz pobliskim Żelechowem i Garwolinem, położonymi w Województwie Mazowieckim.

Mapa 5. Położenie Gminy Wola Mysłowska na tle połączeń komunikacyjnych regionu

Źródło: https://www.google.com/maps/place/Wola_Myslowska

Przez teren Gminy Wola Mysłowska przebiega jedna droga wojewódzka nr 807 relacji Maciejowice – Sobolew – Żelechów – Łuków, która na obszarze gminy ma długość 14,0 km i łączy miejscowości Jarczew i Osiny. Poza tym w gminie jest gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych:

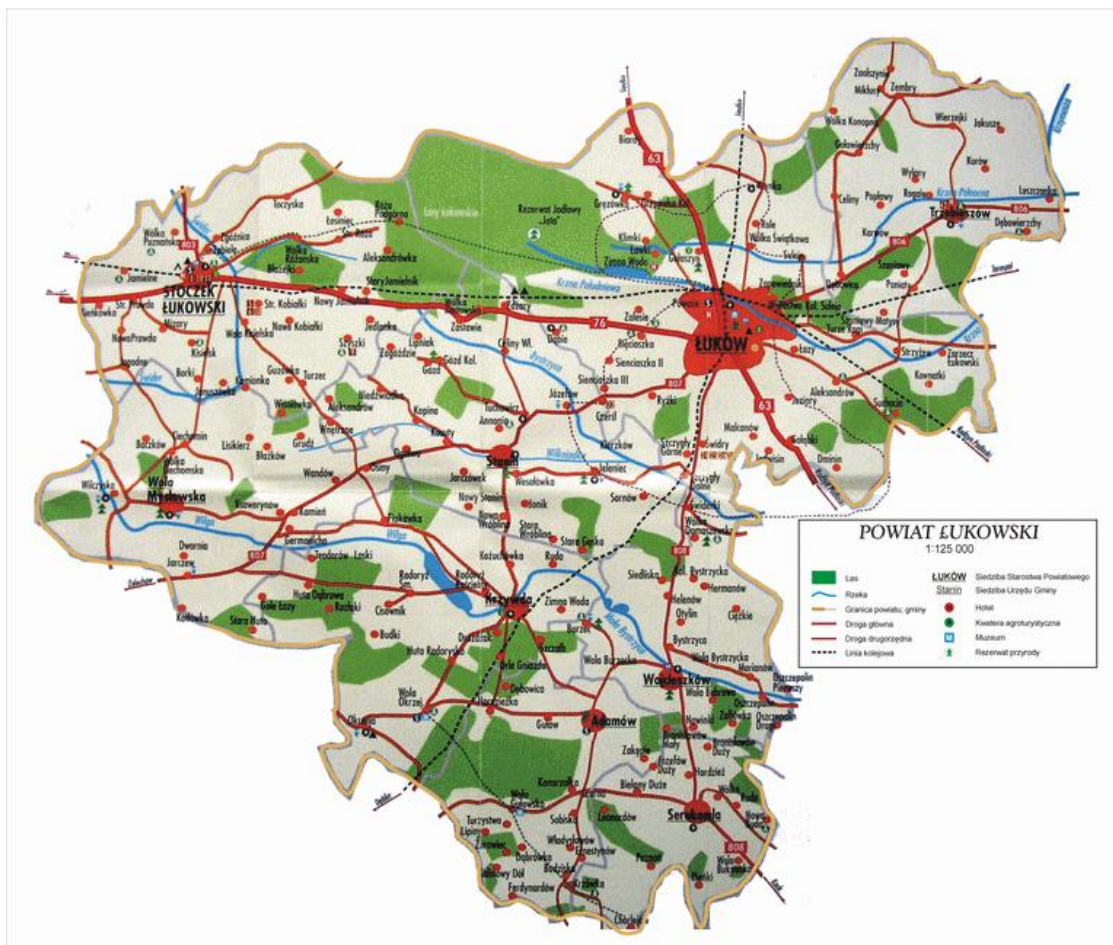
- 12 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 56,142 km, w tym tylko 1,75 km posiadających nawierzchnię gruntową;
- 26 odcinków dróg gminnych o łącznej długości 56,049 km, w tym 37,446 km o nawierzchni twardej i 18,603 km o nawierzchni gruntowej.

Stan techniczny dróg jest zróżnicowany, ale ogólnie dobry. Gmina Wola Mysłowska sukcesywnie realizuje inwestycje drogowe i remonty dróg, które są w zarządzie gminy. Największe potrzeby w tej sferze dotyczą dróg lokalnych i gruntowych.

Wzdłuż niektórych dróg wybudowane są chodniki. Łączna ich długość na terenie gminy wynosi 11,096 km. Chodniki są w miejscowościach: Wola Mysłowska, Jarczew, Wólka Ciechomska, Osiny, Wandów, Ciechomin, Wilczyńska, Mysłów, Dwornia i Kamień. W gminie brak jest ścieżek rowerowych. Ilość chodników jest niewystarczająca, jak również występuje deficyt parkingów i braki w infrastrukturze towarzyszącej, typu: oznakowanie, zagospodarowane pobocza, oświetlenie uliczne.

W niedużej odległości od Gminy Wola Mysłowska, przez Stoczek Łukowski przechodzi linia kolejowa. Ponadto miasto powiatowe Łuków jest ważnym węzłem kolejowym. Miasto to leży przy transeuropejskiej magistrali kolejowej Lizbona-Moskwa, od której właśnie w Łukowie odgałęzia się linia tranzytowa w kierunku Skierniewic, omijająca węzeł warszawski. Ponadto w Łukowie zbiegają się dwie linie kolejowe w kierunku Dęblińska i Lublina. Łuków pełni także funkcję regionalnego węzła komunikacyjno-transportowego. W mieście zbiegają się 2 drogi krajowe (nr 63 i 76) o znaczeniu regionalnym i 5 kierunków linii kolejowych (w kierunku Warszawy, Lublina, Terespoła, Dęblińska, Piławy).

Mapa 6. Sieć połączeń drogowych i kolejowych w Powiecie Łukowskim

Źródło: Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Powiatu Łukowskiego

Jeśli chodzi o transport publiczny, miejscowości położone w Gminie Wola Mysłowska mają połączenia komunikacyjne autobusowe z Łukowem, Stoczkiem Łukowskim, Żelechowem i Garwolinem. Istnieją również połączenia z Lublinem i Warszawą. Zgodnie z opinią lokalnej społeczności jest to jednak mała liczba kurów. Jak również w niektórych miejscowościach remontu wymaga infrastruktura zatok i wiat przystankowych.

1.4.3. Infrastruktura techniczna i ochrony środowiska

Podstawowe elementy infrastruktury technicznej i ochrony środowiska na terenie Gminy Wola Mysłowska stanowi infrastruktura wodno-kanalizacyjna. W Gminie Wola Mysłowska sieć wodociągowa jest dobrze rozbudowana, natomiast słabiej sieć kanalizacyjna. Wskaźnik ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej kształtuje się na poziomie niższym niż średnia dla Województwa Lubelskiego (ok. 52%). W Gminie Wola Mysłowska wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 34,1%. W gminie występuje również duża dysproporcja pomiędzy długością sieci wodociągowej, a kanalizacyjnej, wskazująca na ryzyko zagrożenia dla środowiska naturalnego. Wskaźnik „Różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i kanalizacji” wynosi 49,8%.

Gmina Wola Mysłowska jest w całości zwodociągowana. W Gminie funkcjonują dwie stacje wodociągowe, zlokalizowane w Osinach oraz Wilczyskach. Obydwie stacje posiadają automatyczny system sterowania. Wodociągi zaopatrują w wodę wszystkie miejscowości w gminie. Wodociąg w Osinach oparty jest na ujęciu wód podziemnych, a jego wydajność wynosi 390 m³/d. Wodociąg zaopatruje w wodę miejscowości: Wola Mysłowska, Mysłów, Ksawerynów, Kamień, Germanicę, Wandów, Osiny, Grudź, Lisikierz, Błażków oraz Dychawicę. Wodociąg w Wilczyskach ma wydajność 810 m³/d. Stacja uzdatniania wody, z urządzeniami do odżelaziania i odmanganiania wody, wyposażona jest ponadto w dwa zbiorniki wody czystej o pojemności 150m³ każdy. Wodociąg w Wilczyskach zaopatruje w wodę następujące miejscowości: Wilczyska, Wólka Ciechomska, Baczków, Świder, Ciechomin, Powały, Stara Huta, Nowy Świat, Jarczew, Dwornia oraz Wola Mysłowska.

W 2019 roku łączna długość sieci wodociągowej wynosiła 109,9 km i była doprowadzana do 1 323 budynków mieszkalnych (przyłącza do budynków mieszkalnych) w 21 sołectwach. Najdłuższą sieć rozdzielczą (bez przyłączy) posiada Baczków, Ciechomin oraz Wandów, natomiast najkrótszą - Germanicę, Kamień i Wólka Ciechomska. Najwięcej podłączeń do sieci wodociągowej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania występuje w Wilczyskach, Ciechominie, Osinach, natomiast najmniej w Błażkowie i Lisikierzu. W roku 2019 dostarczono gospodarstwom domowym 279,1 dm³ wody. Oszacowana liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej wynosiła 3 901 osób. Wskaźnik „korzystający z instalacji w % ogółu ludności ogółem – wodociąg” wyniósł 83,9%.

W Gminie Wola Mysłowska działa jedna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, o przepustowości 200 m³/dobę, zlokalizowana w miejscowości Jarczew. Przy oczyszczalni funkcjonuje punkt zlewny ścieków dowożonych wozami asenizacyjnymi.

Oczyszczalnia jest stosunkowo nowym obiektem - została uruchomiona w grudniu 2011 roku. Wskaźniki dotyczące skanalizowania gminy kształtują się na gorszym poziomie niż dotyczące zwodociągowania. W roku 2019 przyjęto i oczyszczono 40,7 dam³ ścieków. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 41,9 km. Wskaźnik „Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania” kształtował się na poziomie 446 sztuk. 33,9% budynków mieszkalnych w gminie było podłączonych do infrastruktury kanalizacyjnej. Liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wyniosła 1 586 osób., co oznacza, że 34,1 ludności gminy korzystało z kanalizacji.

Zamieszczone w poniższej tabeli dane dotyczą stanu i wykorzystania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019. Wskazują one w szczególności na rozwój infrastruktury i poziomu wykorzystania usług komunalnych dotyczących gospodarki ściekowej w ostatnich latach.

Tabela 24. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej ogółem – wodociąg (%)	83,7	90,0	91,4	89,1	87,2
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej ogółem – kanalizacja (%)	23,1	28,4	29,0	34,7	33,9
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	22,7	32,1	32,1	41,9	41,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	240	317	320	420	446
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną (dam ³)	19,3	32,6	26,2	35,4	40,7
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (os.)	1 152	1 331	1 322	1 547	1 586
Wodociągi – długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	108,5	108,5	108,5	109,9	109,9
Wodociągi – przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	1 198	1 259	1 245	1 306	1 323
Wodociągi – woda dostarczona gospodarstwom domowym (dam ³)	206,4	260,8	244,6	264,7	279,1
Wodociągi – ludność korzystająca z sieci wodociągowej (os.)	3 972	3 967	3 912	3 931	3 901
Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej (%)	20,92	29,59	29,59	38,13	38,13
Korzystający z instalacji w %	82,5	83,2	83,0	83,7	83,9

ogółu ludności ogółem – wodociąg (%)					
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności ogółem – kanalizacja (%)	23,9	27,9	28,1	32,9	34,1
Różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej w wodociągu i kanalizacji (%)	58,6	55,3	54,9	50,8	49,8

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

Na terenie Gminy Wola Mysłowska znajduje się 839 zbiorników bezodpływowych na ścieki (szamba) - według danych GUS za rok 2019. Dane dotyczące roku 2018 i poprzednich lat wskazują 669 zbiorników bezodpływowych, z których ścieki dowożone są do 1 stacji zlewnej, zlokalizowanej przy oczyszczalni ścieków. Na terenie gminy działa również 8 oczyszczalni przydomowych.

Tabela 25. Oczyszczanie ścieków w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Zbiorniki bezodpływowe (szt.)	678	678	669	669	839
Oczyszczalnie przydomowe (szt.)	8	8	8	8	8
Ścieki oczyszczone i odprowadzone (dam3)	19,0	23,0	33,0	35,0	41,0
Ludność korzystająca z oczyszczalni (os.)		1 352	1 388	1 519	1 616

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

1.4.4. Infrastruktura energetyczna

Sieć elektryczna

Wszystkie miejscowości na terenie Gminy Wola Mysłowska są zelektryfikowane i wszyscy mieszkańcy posiadają dostęp do prądu elektrycznego. Przez teren gminy przebiega tranzytowa linia elektroenergetyczna 110 kV relacji Kozienice – Stoczek Łukowski – Łuków. Gmina Wola Mysłowska nie posiada własnej stacji 110/15kV, miejscowości są zasilane napięciem 15 kV ze stacji „Stoczek Łukowski”.

Przebiegiem odbiorcą energii elektrycznej w gminie są gospodarstwa rolne o mocy szczytowej 5-10 kV używanej do celów bytowych oraz zasilania urządzeń służących do produkcji rolnej. Istniejące urządzenia zasilające są w złym stanie, wymagają częściowej modernizacji, przebudowy lub całkowitego demontażu wyeksploatowanych i przestarzałych urządzeń.

Gazownictwo i ciepłownictwo

W Gminie Wola Mysłowska dość znaczny odsetek ludności korzysta z gazu ziemnego sieciowego. Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia Gończyce – Łuków - Siedlce. Na terenie Gminy Wola Mysłowska zgazyfikowanych jest 16 miejscowości. Sieć gazowa średniego ciśnienia znajduje się w: Jarczewie, Dwornii, Woli Mysłowskiej, Wilczyskach, Mysłowie, Ksawerynowie, Kamieniu, Germanisze, Nowym Świecie, Starej Hucie, Wandowie, Osinach, Wolce Ciechomskiej, Baczkanie, Dychawicy oraz Lisikierzu. W analizowanych latach 2015-2019 (tabela poniżej) zanotowano dalszy przyrost gazowej infrastruktury sieciowej oraz liczby odbiorców.

Tabela 26. Sieć gazowa, energetyczna i ciepłownicza w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Sieć gazowa – długość czynnej sieci ogółem (m)	74 211	74 242	77 749	77 749	77 751
Sieć gazowa – długość czynnej sieci przesyłowej (m)	18 419	18 450	18 454	18 454	18 454
Sieć gazowa – długość czynnej sieci rozdzielczej (m)	55 792	55 792	59 295	59 295	59 297
Sieć gazowa – czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieskalnych) (szt.)	515	518	579	591	600
Sieć gazowa – czynne przyłącza do budynków mieszkalnych (szt.)	495	495	558	570	579
Sieć gazowa – odbiorcy gazu (gosp.)	338	336	334	344	357
Sieć gazowa – odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem (gosp.)	84	83	84	93	110
Sieć gazowa – zużycie gazu (MWh)	2 022,3	2 043,3	2 485,9	2 467,6	2 542,8
Sieć gazowa – ludność korzystająca z sieci gazowej (os.)	1 068	1 048	1 022	1 046	1 067
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności – gaz (%)	22,2	22,0	21,7	22,3	23,0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

Według danych GUS, długość czynnej sieci gazowej w gminie wynosiła w 2019 r. 77,751 km, w tym sieć przesyłowa miała długość 18,454 km, a sieć rozdzielcza - 59,297 km. W 2019 roku z gazu korzystało 323 gospodarstw domowych (1 067 osób), co stanowiło 23,0% mieszkańców gminy. Czynnych było 579 przyłączy sieci gazowej do

budynków mieszkalnych. W tym 110 gospodarstw domowych ogrzewało mieszkania gazem.

Dzięki gazyfikacji zmodernizowano kotłownie grzewcze w Szkołach Podstawowych w miejscowościach: Mysłów, Lisikierz, Wandów, Jarczew oraz w budynku Ośrodka Zdrowia w Wandowie i budynku Urzędu Gminy Wola Mysłowska.

Na obszarze Gminy Wola Mysłowska nie ma zorganizowanej gospodarki w zakresie zaopatrzenia i pokrycia potrzeb cieplnych, zarówno mieszkańców, jak i obiektów publicznych. Powyższe potrzeby pokrywane są z lokalnych źródeł ciepła: kotłowni, bądź w formie tradycyjnego ogrzewania piecowego. Z uwagi na rozproszenie zabudowy i jej występowanie w formie zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej w dalszej perspektywie nie przewiduje się scentralizowanego systemu dostawy ciepła; głównie ze względów ekonomicznych.

1.4.5. Infrastruktura telekomunikacyjna

Na terenie Gminy Wola Mysłowska znajdują się trzy stacje bazowe telefonii komórkowej, w następujących miejscowościach: Mysłów (Orange i T Mobile), Osiny ((Orange i T Mobile) oraz Wandów (Play). Potrzeby w zakresie telefonizacji są zaspokojone. Natomiast gorzej kształtuje się sytuacja jeśli chodzi o dostępność do Internetu. Internet światłowodowy dostępny jest na około 50% terenu gminy. Pozostali mieszkańcy korzystają z Internetu radiowego. Wszystkie instytucje publiczne w Gminie Wola Mysłowska posiadają łącza internetowe o dobrej jakości.

1.5. ZARZĄDZANIE I POLITYKA ROZWOJU LOKALNEGO

1.5.1. Finanse lokalne

Perspektywy rozwojowe Gminy Wola Mysłowska w dużej mierze uwarunkowane są możliwościami finansowymi budżetu gminy. Zestawienie dochodów i wydatków Gminy Wola Mysłowska oraz wyniku budżetu za lata 2015-2019, jak również rok 2020 i 2021 (plan budżetu) zamieszczono w poniższych tabelach. W analizowanym okresie dochody ogółem systematycznie rosną, ale niski jest w budżecie udział dochodów własnych. Stosunkowo niski jest również udział inwestycji w wydatkach budżetowych. Poziom realizowanych wydatków inwestycyjnych w dużej mierze jest uzależniony od pozyskanych dotacji unijnych na poszczególne projekty.

Tabela 27. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Wola Mysłowska w latach 2015-2019 (w zł po zaokrągleniu)

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Dochody ogółem	15 263 402	16 538 735	18 918 407	19 983 780	20 971 709

Wydatki ogółem	12 897 342	17 807 481	19 987 538	20 659 397	21 174 560
w tym wydatki inwestycyjne	639 944	2 412 910	3 051 015	3 022 691	1 813 372
Wynik budżetu	2 366 060	- 1 268 744	- 1 069 131	- 675 617	- 202 850
Udział inwestycji w wydatkach budżetowych (w %)	5	14	16	15	9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

Tabela 28. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Wola Mysłowska w latach 2020-2021 (w zł)

Wyszczególnienie	Rok 2020	Rok 2021 - plan
Dochody ogółem	24 815 620,20	23 117 000,00
Wydatki ogółem	23 823 784,35	24 865 000,00
w tym wydatki inwestycyjne	2 824 848,48	2 673 768,28
Wynik budżetu	1 577 835,85	- 1 748 000,00
Udział inwestycji w wydatkach budżetowych (w %)	11,85	10,75

Źródło: Urząd Gminy w Woli Mysłowskiej

Szczegółowe dane dotyczące struktury budżetu Gminy Wola Mysłowska w latach 2015-2019 podane są w poniższej tabeli. Dochody własne w analizowanym okresie kształtują się w przedziale od 20,7% do 22,8% (poza rokiem 2015), co wskazuje na niski potencjał gospodarczy gminy. W strukturze dochodów gminy dominują subwencja ogólna i dotacje.

Tabela 29. Budżet Gminy Wola Mysłowska w latach 2015-2019 w zł

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Dochody ogółem, w tym	15 263 402	16 538 735	18 918 407	19 983 780	20 971 709
Dochody własne	5 649 875	3 775 236	3 920 453	4 287 145	4 363 097
Podatek rolny	493 695	501 423	496 583	496 941	514 607
Podatek leśny	74 710	80 296	78 505	81 129	79 879
Podatek od nieruchomości	1 064 513	580 008	610 954	582 541	573 562
Podatek od środków transportowych	220 972	227 233	208 830	237 507	252 310
Podatek od spadków i darowizn	-	-	-	-	5 398
Podatek od czynności cywilnoprawnych	47 042	73 233	67 224	73 378	107 830
Podatek - karta podatkowa	17 676	16 591	8 695	9 174	10 438

Dochody podatkowe – ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	1 925 601	1 480 799	1 481 229	1 486 429	1 544 026
Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych	1 529 918	1 646 392	1 827 529	1 843 971	2 152 583
Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych	4 513	5 121	2 994	8 066	6 931
Wpływy z opłaty skarbowej	10 592	13 299	12 983	12 659	16 608
Wpływy z usług	39 660	-	23 961	10 979	2 100
Wpływy z innych lokalnych opłat	194 706	221 414	202 852	217 606	223 333
Dochody z majątku	91 891	95 064	97 705	76 160	107 997
Dochody z najmu i dzierżawy	77 442	91 414	97 705	76 160	107 997
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł	5 256	129 796	109 024	110 993	-
Dotacje	3 187 235	7 198 756	8 432 302	8 430 937	8 615 982
Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej	2 519 455	6 502 334	7 683 621	7 386 370	7 810 503
Dotacje z celowe z budżetu państwa na zadania własne	621 460	656 421	614 135	531 039	540 140
Finansowanie i współfinansowanie projektów unijnych	6 320	-	91 237	442 677	265 339
Subwencja ogólna	6 426 291	5 554 743	6 565 651	7 265 697	7 992 629
Część oświatowa subwencji ogólnej	3 519 987	3 503 044	3 624 210	3 684 134	4 099 518
Uzupełnienie subwencji ogólnej	-	37 192	-	-	40 415
Część wyrównawcza subwencji ogólnej	2 906 304	1 993 683	2 916 593	3 523 317	3 783 800
Część równoważąca subwencji ogólnej	-	30 824	24 848	58 246	68 896
Wydatki ogółem, w tym	12 897 342	17 807 481	19 987 538	20 659 397	21 174 560
Wydatki bieżące	12 257 397	15 394 571	16 936 523	17 636 705	19 361 188
Wydatki majątkowe	639 944	2 412 910	3 051 015	3 022 691	1 813 372
Wynik budżetu	2 366 060	- 1 268 744	- 1 069 131	- 675 617	- 202 850

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

W analizowanym okresie wydatki bieżące w strukturze budżetu Gminy Wola Mysłowska kształtowały się na poziomie ponad 85%-90% wydatków ogółem, co jest zjawiskiem niekorzystnym, z uwagi na ograniczone środki własne na potrzeby inwestycyjne.

Dochody budżetu Gminy Wola Mysłowska na jednego mieszkańca zwiększają się systematycznie w analizowanym okresie 2015-2019. Również dochody własne na 1 mieszkańca wskazują tendencję wzrostową. Jednak w porównaniu z innymi gminami w Woj. Lubelskim, wymienione wskaźniki kształtują się na niższym poziomie.

Tabela 30. Dochody budżetowe na 1 mieszkańca Gminy Wola Mysłowska w latach 2015-2019 (zł)

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Dochody na 1 mieszkańca ogółem	3 144	3 442	3 997	4 249	4 479
Dochody własne na 1 mieszkańca	1 163	785	828	911	931

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>;

Jeśli chodzi o strukturę wydatków, największe kwoty wydatkowane są na zadania w ramach działów: Oświata i wychowanie, Rodzina oraz Administracja publiczna, Pomoc społeczna oraz Transport i łączność. Subwencja oświatowa w Gminie Wola Mysłowska nie pokrywa potrzeb w tej sferze, co jest typową sytuacją w wielu samorządach gminnych w Polsce.

Tabela 31. Wydatki budżetowe Gminy Wola Mysłowska w latach 2015-2019 (zł) – wybrane działy

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Dział 600 - Transport i łączność	684 544	897 882	761 035	1 434 928	727 502
Dział 750 – Administracja publiczna	2 116 190	1 460 159	1 498 754	1 640 124	2 211 314
Dział 801 - Oświata i wychowanie	5 744 395	5 900 364	6 357 840	7 051 793	8 358 170
Dział 852 - Pomoc społeczna	2 639 464	6 643 073	725 314	798 731	847 246
Dział 855 – Rodzina	-	-	7 019 707	6 657 852	6 884 900
Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	445 591	398 089	333 301	378 589	315 861
Dział 921 – Kultura	212 304	130 184	606 023	1 075 698	301 492

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

1.5.2. Zarządzanie, planowanie strategiczne oraz komunikacja i promocja

Planowanie strategiczne oraz zarządzanie

Zarządzanie jednostką samorządu terytorialnego na wymiar bieżący (operacyjny), jak również perspektywiczny (strategiczny) i opiera się na strategiach, programach i planach. Planowanie strategiczne jest jednym z podstawowych warunków efektywnego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego: gminą czy powiatem. Właściwie realizowany proces planowania strategicznego pozwala na przewidywanie ewentualnych problemów w przyszłości i ukierunkowanie działań, w tym planowanie przedsięwzięć inwestycyjnych. Podstawowe dokumenty strategiczne i operacyjne w Gminie Wola Mysłowska to:

- Strategia Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2015-2021;
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Wola Mysłowska na lata 2019-2025;
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wola Mysłowska na lata 2016-2020 z perspektywą do 2024 roku
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wola Mysłowska na lata 2015-2020 z perspektywą do roku 2030;
- Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wola Mysłowska na lata 2014-2020;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Wola Mysłowska na lata 2016-2020;
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2020;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Program współpracy Gminy Wola Mysłowska z organizacjami pozarządowymi oraz prowadzącymi działalność pożytku publicznego;
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Wola Mysłowska;
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wola Mysłowska;

W strukturze zarządzania w Gminie Wola Mysłowska należy wyróżnić Urząd Gminy z funkcjonującymi w jego strukturze referatami. Gmina Wola Mysłowska realizuje swoje zadania także poprzez swoje jednostki organizacyjne, którymi są:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Woli Mysłowskiej;

- Szkoła Podstawowa w Jarczewie;
- Szkoła Podstawowa w Lisikierzu;
- Szkoła Podstawowa w Mysłowie;
- Szkoła Podstawowa w Wandowie;
- Instytucja Kultury: Gminna Biblioteka Publiczna w Woli Mysłowskiej.

Komunikacja i promocja

Komunikacja i promocja realizowana przez Urząd Gminy w Woli Mysłowskiej nakierowana jest przede wszystkim na przekaz skierowany do społeczności lokalnej, a w mniejszym stopniu do interesariuszy zewnętrznych gminy. Podstawowym narzędziem komunikacji jest strona internetowa Urzędu Gminy, ogłoszenia zamieszczane na tablicach ogłoszeń w poszczególnych miejscowościach oraz kontakt z mieszkańcami za pośrednictwem sołtysów. Informacje dotyczące gminy o wymiarze ponadlokalnym upowszechniane są poprzez publikacje w prasie regionalnej, takiej jak: Wspólnota Łukowska i Tygodnik Siedlecki. Promocję wydarzeń kulturalnych i walorów gminy prowadzi również Gminna Biblioteka Publiczna w Woli Mysłowskiej. Podmiotem, który przyczynia się do promowania walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy Wola Mysłowska jest Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Razem ku Lepszej Przyszłości”, która skupiają wszystkie gminy Powiatu Łukowskiego.

1.5.3. Kapitał społeczny

Kapitał społeczny przejawia się we wzajemnych relacjach społecznych i zaufaniu jednostek, które współdziałając - mogą osiągać dzięki niemu więcej korzyści z ekonomicznego i społecznego punktu widzenia. Zasoby kapitału społecznego są ważnym czynnikiem rozwoju lokalnego. Animatorem życia społecznego i gospodarczego w Gminie Wola Mysłowska, poza samorządem gminnym i jego jednostkami, są także działające tutaj organizacje społeczne, w tym między innymi:

- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Wola Mysłowska;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ośrodka w Baczkowie;
- Stowarzyszenie Razem Raźniej, Grudź;
- Stowarzyszenie Przyjazny Wandów;
- Stowarzyszenie Nasze Wilczyska;
- Klub Sportowy „Perła” Dwornia;
- Stowarzyszenie Lekkoatletyczne Kajda Athletics Team, Dwornia;
- Ochotnicze Straże Pożarne: OSP Ksawerynow, OSP Dwornia, OSP Osiny, OSP Stara Huta, OSP Świder, OSP Wilczyska, OSP Wola Mysłowska, OSP Jarczew, OSP Powały;

- Koła Gospodyń Wiejskich, które działają w miejscowościach: Ciechomin, Wola Mysłowska, Kamień, Germanicha, Wadów, Osiny, Ksawerynow, Nowy Świat, Grudź, Świder, Mysłów, Jarczew, Wólka Ciechomska i Wilczyska.

Działalność organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego jest kluczowym elementem zmierzającym do określenia, a następnie zaspokojenia zbiorowych potrzeb mieszkańców. Jest narzędziem wykorzystującym znajomość potrzeb danego środowiska, które sprzyja zwiększeniu aktywności i spójności społeczności lokalnej.

Jedną z organizacji ponadlokalnych, w której działalność zaangażowana jest Gmina Wola Mysłowska jest Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Razem ku Lepszej Przyszłości” skupiająca gminy Powiatu Łukowskiego. LGD „Razem ku Lepszej Przyszłości” przyczynia się do rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu poprzez wdrażanie celów zawartych w Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2016-2023.

Rolą samorządu gminnego w Woli Mysłowskiej jest integracja społeczności lokalnej, samorządów gminnych, przedsiębiorców oraz lokalnych instytucji wokół problematyki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Wola Mysłowska, ponieważ w celu wdrożenia Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030 niezbędna jest współpraca i wspólny wysiłek wszystkich tych podmiotów.

1.5.4. Inwestycje

Przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane przez samorząd Gminy Wola Mysłowska nakierowane są na zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności związanych z dostępnością do infrastruktury technicznej i społecznej. Skala zrealizowanych projektów uzależniona jest od możliwości budżetowych gminy oraz pozyskanych środków zewnętrznych w formie dotacji. W okresie 2007-2013 główną inwestycją w Gminie Wola Mysłowska była budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej. Zrealizowano również inwestycje dotyczące dróg lokalnych, budowy, remontu i wyposażenia świetlic wiejskich oraz infrastruktury szkół, w tym sale gimnastyczne i boiska. W tym okresie pozyskano ponad 6,5 mln złotych środków zewnętrznych na projekty inwestycyjne, jak również projekty społeczne. Głównymi źródłami dotacji zewnętrznych był PROW 2007-2013 oraz środki POKL 2007-2013, jak również Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W perspektywie 2014-2020 – jeśli chodzi o główne przedsięwzięcia inwestycyjne - kontynuowano prace dotyczące rozbudowy kanalizacji sanitarnej na terenie gminy, jak również prowadzono modernizację dróg gminnych i obiektów użyteczności publicznej oraz ich otoczenia. Wdrażane były również projekty społeczne, finansowane głównie z programów EFS. Wartość zewnętrznego dofinansowania pozyskana przez Gminę Wola Mysłowska w tym okresie kształtuje się na poziomie ponad 3 mln złotych. Program kolejnych, planowanych inwestycji zawiera projekty wynikające ze identyfikowanych potrzeb lokalnej społeczności i respektowania zasad zrównoważonego rozwoju

w kształtowaniu rozwoju lokalnego.

II. ANALIZA SWOT

Zasadniczym celem strategicznym każdej jednostki terytorialnej jest zapewnienie jak najlepszego poziomu życia swoim mieszkańcom, dzięki wykorzystaniu lokalnych zasobów, a także czynników zewnętrznych mających wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy. Efektywność realizacji tego celu wymaga dokonania właściwej oceny potencjału danego terenu, wybrania kierunków rozwoju oraz spełnienia przez ten teren określonej misji. Narzędziem zarządzania strategicznego, które pozwala na zdiagnozowanie wewnętrznych i zewnętrznych czynników oceniających zasoby i sytuację organizacji samorządowej jest analiza SWOT.

Istota analizy SWOT, której nazwa pochodzi od pierwszych liter wyrazów, tj.:

- **S**trengths - silne strony,
- **W**eaknesses – słabe strony,
- **O**pportunities – szanse,
- **T**hreats – zagrożenia,

sprowadza się do oceny zasobów społeczno-ekonomicznych danej jednostki w świetle pojawiających się w jej otoczeniu szans i zagrożeń.

Nazwa „SWOT” wskazuje jednocześnie na kolejność analizowania określonych czynników, a więc w pierwszym rzędzie na przedstawieniu atutów i słabości samorządu terytorialnego, odnosząc je następnie do okazji i zagrożeń występujących w jego środowisku zewnętrznym. Kolejność ta może być jednak odwrócona, przez co bada się zagrożenia oraz szanse jakie stwarza otoczenie na tle silnych i słabych stron jednostki samorządu terytorialnego (analiza TOWS). W związku z dużą ilością uwzględnianych czynników, w celu zwiększenia przejrzystości badania, można je odpowiednio pogrupować. Stąd przykładowo można wyróżnić takie dziedziny jak: finanse (np. struktura dochodów, stan zadłużenia), organizacja (np. struktura organizacyjna urzędu, zasoby kadrowe, działania marketingowe), gospodarka (np. liczba i struktura przedsiębiorstw, poziom zatrudnienia i bezrobocia), infrastruktura (np. stan dróg, sieci kanalizacyjnych, posiadany zasób mieszkaniowy, liczba szkół i przedszkoli), zagospodarowanie przestrzenne i środowisko (np. stan urbanizacji, emitowane zanieczyszczenia).

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego analizowane grupy czynników rozumiane są następująco:

- **silne strony jednostki**, czyli wewnętrzne czynniki pozytywne, to głównie unikalne zasoby, wartości, umiejętności oraz inne aspekty odróżniające dany samorząd terytorialny od pozostałych jednostek, szczególnie tych sąsiadujących. Zaliczyć do nich można przykładowo: niski poziom zadłużenia, wysoka jakość obsługi interesantów, liczne boiska i parki zieleni itp.;
- **słabe strony**, rozumiane jako wewnętrzne czynniki negatywne, do których należą atrybuty funkcjonowania jednostki zmniejszające jej sprawność,

skuteczność czy dynamikę rozwoju, np. niski poziom dochodów własnych, słabe wykształcenie pracowników urzędu, przestarzała infrastruktura wodno-ściekowa, itp.;

- **szanse** (zewnętrzne czynniki pozytywne), czyli wszystkie procesy zachodzące w bliższym lub dalszym otoczeniu jednostki, które mogą w przyszłości wpłynąć pozytywnie na jej rozwój, np. możliwości wykorzystania środków unijnych, planowane zmiany ustawowe;
- **zagrożenia**, czyli zewnętrzne czynniki negatywne, pod pojęciem których rozumie się wydarzenia i procesy zachodzące w otoczeniu jednostki, mające negatywny wpływ na jej działalność. Stąd zagrożenia utrudniają możliwości rozwojowe danego samorządu, np. kryzys w sektorze finansów publicznych.

Wykonana w ten sposób analiza SWOT może mieć zastosowanie między innymi w konstruowaniu strategii działalności jednostki samorządu terytorialnego. Można bowiem wyróżnić cztery podstawowe warianty strategiczne, tj.:

1. **Strategia SO (agresywna)**, której celem jest wykorzystanie szans będących w otoczeniu jednostki, bazując na jej mocnych stronach. Jest to więc strategia dynamicznego, często skokowego rozwoju, przejawiająca się między innymi w wysokim wzroście inwestycji, wysokiej absorpcji środków unijnych dzięki pracy i zaangażowaniu pracowników urzędu;
2. **Strategia WO (konkurencyjna)**, której celem jest przewycięzenie słabości bądź ich uniknięcie poprzez wykorzystanie możliwości pojawiających się w otoczeniu, np. zmniejszenie poziomu zadłużenia, współpraca z innymi samorządami, wykorzystanie środków unijnych;
3. **Strategia ST (konserwatywna)**, rozumiana jako wykorzystywanie mocnych stron danego samorządu terytorialnego w celu zminimalizowania bądź uniknięcia zagrożeń, np. wykorzystanie partnerstwa publiczno-prywatnego, opracowanie właściwego planu zagospodarowania przestrzennego;
4. **Strategia WT (defensywna)**, która polega na ograniczaniu wewnętrznych słabości oraz unikaniu potencjalnych zagrożeń ze strony otoczenia, np. reorganizacja struktur samorządowych w celu redukcji kosztów, ograniczenie wydatków inwestycyjnych i dalszego zadłużania się.

Na podstawie przeprowadzonych analiz strategicznych, w tym analizy SWOT oraz w oparciu o wyniki warsztatów z udziałem przedstawicieli lokalnej społeczności wynika, iż Gmina Wola Mysłowska w przyszłym okresie powinna przyjąć strategię konkurencyjną.

Analiza SWOT stanowi też często pierwszy krok w kierunku absorpcji środków unijnych. Jest ona podstawą studium wykonalności projektu. Umożliwia ona zdefiniowanie rzeczywistych potrzeb jednostki, przez co pozyskiwane środki będą przyczyniały się do jej faktycznego rozwoju i wkomponowywały się w całościową strategię działalności JST. Analiza SWOT może być również wielce przydatna w przeprowadzaniu programów restrukturyzacyjnych, które mogą dotyczyć zmiany

formy prawnej czy organizacyjnej funkcjonujących w samorządzie jednostek publicznych.

Analiza SWOT dla Gminy Wola Mysłowska została opracowana w trakcie konsultacji społecznych z udziałem przedstawicieli lokalnej społeczności oraz pod kierunkiem ekspertów zewnętrznych. Jest wynikiem spostrzeżeń pracowników Urzędu Gminy, radnych, lokalnych liderów i mieszkańców oraz podsumowaniem części diagnostycznej opracowania.

Analiza została przeprowadzona w następujących obszarach strategicznych:

- przestrzeń i środowisko,
- sfera społeczna,
- infrastruktura społeczna,
- sfera gospodarcza,
- infrastruktura techniczna,
- zarządzanie.

Poniżej zamieszczono tabelaryczną prezentację wyników przeprowadzonych warsztatów strategicznych, dotyczących analizy SWOT strategii.

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • czyste środowisko naturalne • stosunkowo wysoki poziom zalesienia • walory krajobrazowe i ekologiczne • dobra dostępność do sieci elektroenergetycznej • dobra jakość powietrza atmosferycznego • dogodne położenie geograficzne • położenie w pobliżu rzeki Wilgi • pomniki przyrody (pojedyncze drzewa, aleja drzew), • Dwór w Wilczyskach z parkiem (budynek z 2. połowy XVIII wieku), • Dwór w Jarczewie (budynek z 2. połowy XIX wieku) • Zespół Parkowy w Mysłowie z przylegającym do parku stawem • dobre połączenie komunikacyjne (drogowe) z innymi częściami kraju • duże powiązania społeczne z Warszawą - mieszkający w tym 	<ul style="list-style-type: none"> • deficyt terenów uzbrojonych pod inwestycje • rozproszona zabudowa wymagająca doprowadzenia infrastruktury • niewystarczająca infrastruktura techniczna, szczególnie kanalizacja • brak infrastruktury turystycznej przy szlaku rowerowym • niska świadomość ekologiczna mieszkańców • niedostateczny stopień wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych • niski stopień skanalizowania obszarów wiejskich • mało korzystne położenie geograficzne – duża odległość od większych aglomeracji miejskich (33 km Łuków, 105 km Lublin) • słaba baza turystyczna (brak gospodarstw agroturystycznych, bazy noclegowej, gastronomii)

<p>mieście byli mieszkańcy Gminy i ich rodziny mogą stanowić potencjalną docelową grupę odbiorców usług turystycznych i rekreacyjnych oferowanych na terenie naszej Gminy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobrze zorganizowana i konsekwentnie prowadzona przez Gminę gospodarka odpadami • bogactwo i dziedzictwo kulturalne, historia i tradycja regionu oraz silne poczucie tożsamości narodowej społeczności gminy • istnienie miejsc Pamięci Narodowej • cenne obiekty wpisane do rejestru zabytków • zbiorniki wodne wędkarskie. 	<ul style="list-style-type: none"> • mała aktywność mieszkańców gminy w tworzeniu bazy turystycznej i rekreacyjnej • brak na terenie gminy zakładu utylizacji odpadów • brak ścieżek rowerowych
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój innowacyjnych i ekologicznych produktów lokalnych • rozwój odnawialnych źródeł energii • połączenie możliwości rozwoju terenów o potencjale turystycznym z istniejącą bazą obiektów zabytkowych • zagospodarowanie nieużytków na cele produkcyjne biomasy pod potrzeby OZE • wdrażanie działań adaptacyjnych do zmian klimatu • rozwój turystyki i agroturystyki (w tym m.in. budowa ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych) • specjalizacja w produkcji rolnej • rozwój gospodarstw ekologicznych. • wzrost nakładów finansowych na inwestycje proekologiczne • napływ kapitału zewnętrznego • wzrost znaczenia walorów przyrodniczych i kulturowych w rozwoju różnych form aktywności gospodarczej, w tym turystyki i rekreacji • rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej pozwalającej na poprawę jakości wód • podniesienie atrakcyjności Gminy poprzez utworzenie lokalnego ośrodka dokumentującego i promującego walory kulturowe i przyrodnicze – np. w oparciu o 	<ul style="list-style-type: none"> • słabe zainteresowanie młodzieży kulturą • niedostatek środków finansowych na działalność kulturalną • trudności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na działania związane z ochroną środowiska i innowacjami • emigracja ludności • dalsze rozdrobnienie gospodarstw • pogarszająca się jakość usług komunikacyjnych (brak połączeń, niedogodne godziny połączeń). • brak programów i działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności turystycznej Gminy • duża konkurencja ze strony gmin sąsiednich posiadających zbliżone warunki środowiskowe i kulturowe • utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia, powodujący ubożenie społeczności gminy i emigracje ludności • zbyt małe wykorzystywanie potencjału niepowtarzalnych walorów środowiska.

<p>Gminną Bibliotekę Publiczną,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnienie w planie zagospodarowania przestrzennego terenów przeznaczonych pod zabudowę produkcyjną i usługową • zwiększenie lesistości gminy poprzez zalesianie nieużytków oraz gruntów niskich klas bonitacyjnych • zapotrzebowanie oraz popularność rozwiązań interaktywnych w organizacji muzeów i różnego rodzaju ekspozycji szczególnie u młodych ludzi. 	
SFERA SPOŁECZNA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • aktywne organizacje pozarządowe działające na terenie gminy • dobre zaplecze do aktywności społecznej • tereny sprzyjające rozwijaniu agroturystyki i wypoczynkowi rodzin • funkcjonowanie licznych świetlic wiejskich • działalność wielu stowarzyszeń społecznych oraz kół gospodyń wiejskich podtrzymujących dawne lokalne zwyczaje i tradycje • dobra współpraca władz lokalnych oraz instytucji w celu przeciwdziałania istniejącym problemom społecznym w gminie • bezpieczne i w miarę tanie miejsce dla osiedlenia się i rozwoju rodziny • duża liczba przedsiębiorców (jednoosobowych działalności gospodarczych) • blisko 60% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym • duża liczba rodzin wielodzietnych prowadzących własne gospodarstwa rolne • dobrze funkcjonująca oświata gminna 	<ul style="list-style-type: none"> • niski udział osób niepełnosprawnych w rynku pracy • znaczna liczba osób korzystających z pomocy społecznej • brak placówek całodobowej opieki społecznej • niski poziom przedsiębiorczości • brak dużych zakładów pracy na terenie gminy • niskie zarobki • niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych • występowanie rodzin z dysfunkcją opiekuńczo wychowawczą • brak żłobków dla dzieci • niski poziom integracji społecznej • ograniczony dostęp do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych • ograniczony dostęp do internetu szerokopasmowego • brak postępów w przekształcaniu terenów rolniczych na inwestycyjne • wysokie „ukryte” bezrobocie • pogłębiające się zagrożenie patologii rodzin • brak małej gastronomii • postępujący spadek liczby ludności i starzenie się społeczeństwa • odpływ z terenu Gminy osób młodych

	<p>i wykształconych obniża konkurencyjność gminy w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, kultury itp. oraz hamuje wzrost innowacyjności</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak zakładów przetwórstwa surowców rolnych (mleczarnie, masarnie, piekarnie) • brak przygotowania zawodowego części mieszkańców • brak możliwości pracy dla młodzieży z wyższym wykształceniem • wzrastająca liczba osób starszych w wieku emerytalnym.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój społeczny • rozwój programów w sferze ekonomii społecznej • rozwój zainteresowania działkami rekreacyjnymi i budowlanymi na terenie gminy • rozwój rolnictwa specjalistycznego • rozwój przedsiębiorczości, wzrost zatrudnienia w firmach rodzinnych , jednoosobowych dzięki sprzyjającej polityce UE i Polski • rozwój sektora edukacji i kultury wraz z rozwojem rynku pracy mogą stanowić element „zachęcający” do pozostawiania młodych ludzi na terenie Gminy • wykorzystanie i wzmocnienie inicjatywy społeczności gminy (m.in. poprzez dostarczanie szeroko rozumianej informacji) • tworzenie nowych miejsc pracy poprzez przyciągnięcie kapitału wewnętrznego i zewnętrznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • ubożenie społeczeństwa – wzrost liczby rodzin potrzebujących pomocy • zwiększenie liczby klientów pomocy społecznej korzystających z różnych świadczeń • starzenie się społeczeństwa • emigracja młodych, dobrze wykształconych ludzi do dużych ośrodków miejskich oraz zagranicę • patologie społeczne • izolacja społeczna • brak rynku zbytu i niskie ceny produktów rolnych • brak stabilnej polityki rolnej rządu • spadek przyrostu naturalnego (starzenie się społeczeństwa gminy) • wyludnianie się wsi.
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • wykwalifikowana kadra w instytucjach pomocy społecznej • dobra sieć aptek • dobra baza materialna szkół • dobre zaplecze do aktywności 	<ul style="list-style-type: none"> • deficyt środków na pomoc społeczną i ochronę zdrowia w stosunku do potrzeb • zbyt mała liczba lekarzy specjalistów i pielęgniarek

<p>społecznej (światlice wiejskie, jednostki OSP)</p> <ul style="list-style-type: none"> • prężnie działające na terenie gminy jednostki OSP • dostęp do opieki przedszkolnej, małe bezpieczne szkoły, indywidualizacja nauczania, dobry kontakt z rodzicami; • dostrzeganie potrzeb i dbanie o rozwój oświaty przez samorząd gminy • sieć placówek oświatowych dobrze wyposażona w pomoce dydaktyczne, • rozbudowa oraz modernizacje szkół, • kultywowanie tradycji kulturalnych i ludowych (organizacja dożynek, zawodów sportowych dla dzieci oraz strażackich, kiermasze bożonarodzeniowe) • tworzenie Kół Gospodyń Wiejskich • posiadanie budynków użyteczności publicznej i ich bieżąca modernizacja • zapewniona podstawowa opieka medyczna • organizacja spotkań autorskich w GBP • zwiększający się poziom wykształcenia mieszkańców • rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna na terenie gminy • aktywna działalność kulturalna jednostek gminnych • bliskość ośrodków akademickich- Lublin, Siedlce, Biała Podlaska Warszawa • wysoki poziom bezpieczeństwa przeciwpożarowego • klub sportowy. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak na terenie gminy żłobka • ograniczone możliwości finansowe i działania na rzecz profilaktyki chorób i edukacji zdrowotnej mieszkańców gminy • niewystarczająca oferta kulturalna dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych • niż demograficzny • brak na terenie gminy Komisariatu Policji • małe możliwości rozwoju dzieci wybitnie utalentowanych, np.: muzycznie, sportowo; • brak kuchni z możliwością cateringu do gminnych placówek szkolnych, • zbyt mało programów i działalności w zakresie zagospodarowania czasu wolnego młodzieży • przestarzałe samochody w większości OSP • pogłębiające się problemy społeczne, związane z korzystaniem z pomocy społecznej (dość duży odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej) • niskie płace • zbyt mała ilość punktów bibliotecznych z dostępem do Internetu • brak szkół ponadpodstawowych • brak kina, klubu seniora • krótkie godziny pracy w ośrodkach zdrowia • dostęp do lekarza pediatry.
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój animacji kulturalnej • dostępność środków unijnych • rozwój profilaktyki finansowanej ze środków publicznych • organizacja imprez kulturalnych na szerszą skalę (np. dożynki powiatowe), • promowanie działalności Kół Gospodyń Wiejskich, • powszechny dostęp do medycyny 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost uzależnienia mieszkańców od sfery socjalnej • niekorzystne trendy demograficzne • niektóre świadczenia socjalne demotywujące aktywność zawodową • częste reformy w systemie oświaty • niedostateczne środki finansowe własne na promocję i ochronę zdrowia • zwiększenie się skali przestępstw,

<p>specjalistycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie potencjału wykształconej młodzieży rozwój infrastruktury społecznej w gminie- nowe obiekty użyteczności publicznej- Dom Opieki Społecznej, nowy żłobek, Dom Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i niepełnosprawnych utworzenie ośrodka rehabilitacji dla mieszkańców gminy szczególnie zatrudnionych w rolnictwie malejąca stale liczba osób bezrobotnych oraz wzrastająca liczba osób pracujących dywersyfikacja dochodów w rolnictwie – pozyskiwanie pracy poza rolnictwem wybudowanie przychodni z dostępem do lekarzy specjalistów dostęp do lekarza pediatry w ciągu całego dnia. 	<p>niebezpieczeństw drogowych</p> <ul style="list-style-type: none"> rosnące zachowania patologiczne (alkoholizm, narkomania) starzenie się społeczeństwa ograniczone środki na profilaktykę zdrowotną, szczególnie dzieci i młodzieży likwidacja szkół.
SFERA GOSPODARCZA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> wyspecjalizowane gospodarstwa rolne rozwój przedsiębiorczości i promocja przedsiębiorczości wśród ludzi młodych wysoki stopień wykorzystania obszarów rolnych rosnąca aktywność społeczności lokalnej przejawiająca się zainteresowaniem funduszem sołeckim, aktywność społeczna pozwala na prowadzenie efektywniejszej polityki rozwoju poprzez włączenie społeczeństwa w procesy decyzyjne rosnąca liczba podmiotów gospodarczych rozwój turystyki i agroturystyki wystarczająca sieć dróg dobry stan dróg dobre nasłonecznienie w Polsce jako 	<ul style="list-style-type: none"> niska aktywność w zakresie działalności inwestycyjnej nieefektywna struktura gospodarki oparta na rolnictwie niski poziom przedsiębiorczości migracja młodych przedsiębiorców i wykwalifikowanych pracowników mało atrakcyjnych terenów inwestycyjnych brak bazy turystycznej (hotelowej, usługowej, gastronomicznej) brak możliwości zbytu produktów rolnych (brak punktów skupu) rozdrobnienie gospodarstw słabe gleby położenie w Polsce wschodniej-najuboższy region nienajlepszy dostęp komunikacyjny słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna brak gospodarstw ekologicznych

<p>atut do budowy farm fotowoltaicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • stabilna ilość rozwijających się gospodarstw rolnych • znaczny potencjał siły roboczej • duża ilość firm transportowych na terenie gminy • producenci mleka • stawy hodowli ryb. 	<ul style="list-style-type: none"> • trudność w tworzeniu małych firm • trudności w utrzymaniu małych i średnich gospodarstw rolnych • migracja młodych wykształconych ludzi do miast lub innych miejscowości • mała ilość lokalnych zakładów przetwarzających produkty rolne • niewystarczająca ilość działań w zakresie rozwoju turystyki ochrony środowiska przez mieszkańców gminy • niewystarczająca promocja turystyczna gminy.
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie szans rozwoju Gminy wynikających z funduszy strukturalnych • modernizacja i specjalizacja rolnictwa • rozwój rolnictwa ekologicznego • zapotrzebowanie na zdrową, ekologiczną żywność • rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego • tworzenie marketingu branżowego w rolnictwie oraz grup producenckich • tworzenie i rozwój nowoczesnej infrastruktury zbytu produktów rolnych • dalsze pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych • aktywna polityka podatkowa gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • nieefektywne wykorzystanie środków pomocowych UE • emigracja ludzi młodych do miast • rosnące koszty prowadzenia działalności gospodarczej • spadek zainteresowania działalnością rolniczą wśród młodych mieszkańców • bierność osób bezrobotnych • niska opłacalność produkcji rolnej • brak możliwości podjęcia pracy na rynku lokalnym przez wykształconych mieszkańców, • stale zwiększające się obciążenia firm (ZUS itp.) • przenoszenie firm w inne regiony kraju • rozdrobnienie gospodarstw (zwiększone koszty, malejące zyski) • brak rynku zbytu i niskie ceny produktów rolnych • brak stabilnej polityki rolnej rządu • Spadek opłacalności w rolnictwie. • brak środków finansowych-dotacyjnych na rozwój infrastruktury • brak woli współpracy mieszkańców Gminy dla rozwoju rolniczo gospodarczego gminy • wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej i zatrudniania pracowników • niewłaściwa polityka gospodarcza Państwa.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • uregulowany system gospodarki odpadami • wymiana oświetlenia ulicznego na lampy LED • zwodociągowane wszystkie sołectwa gminy • wysoki poziom zgazyfikowania gminy • gmina posiada jedną oczyszczalnię ścieków i część gminy jest podłączona do sieci kanalizacji sanitarnej • duże zasoby czystej wody podziemnej • dość dobra i wciąż poprawiająca się infrastruktura drogowa • budowa kanalizacji • drogi gminne oraz powiatowe corocznie remontowane • budowa instalacji solarnych i fotowoltaicznych • wystarczająca sieć telekomunikacyjna 	<ul style="list-style-type: none"> • niezadowalający stan techniczny dróg • stosunkowa duża odległość od głównych szlaków komunikacyjnych • niski poziom wdrażania innowacyjnych, energooszczędnych i proekologicznych technologii • brak dostępu wszystkich mieszkańców do kanalizacji • brak zasięgu lub ograniczony zasięg telefonii komórkowej w niektórych miejscowościach • brak ogólnodostępnej sieci światłowodowej • brak „gazyfikacji” części Gminy • słabo rozbudowana sieć teleinformatyczna • zły stan nawierzchni dróg transportu rolnego • słabe połączenie autobusowe • niewystarczająca ilość chodników wzdłuż dróg • niewystarczająca liczba oczyszczalni ścieków • szybkie zużycie pojazdów • pogarszanie się stanu technicznego pojazdów • zagrożenie bezpieczeństwa osób poruszających się po drodze wojewódzkiej nr. 807 na trasie Łuków – Maciejowice.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja istniejącej sieci dróg oraz budowa nowych • rozwój infrastruktury technicznej: dokończenie budowy gazociągu, kanalizacji • pozyskanie środków finansowych (FDS, FOGR) • budowa przejść dla pieszych w strategicznych niebezpiecznych miejscach, • rozwój sektora odnawialnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnące koszty przedsiębiorstw drogowych (materiały, robocizna), co się przekłada na koszt inwestycji • wysokie koszty wdrażania proekologicznych technologii • zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego w przypadku braku rozwoju infrastruktury ochrony środowiska, • potencjalne uszkodzenia samochodów i innych środków transportu

<p>energii (OZE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej • zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków • wzrost korzyści z tytułu powstania nowych przedsiębiorstw • wzrost korzyści z rozwoju firm transportowych na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • peryferyjne położenie na terenie województwa lubelskiego i sąsiedztwo z atrakcyjniejszym dla rozwoju inwestycji województwem mazowieckim (konkurencja), • zbyt małe środki własne gminy potrzebne do realizacji projektów dofinansowywanych przez programy Unii Europejskiej • niekorzystna dla gminy polityka podatkowa Państwa • niski poziom świadomości ekologicznej • brak zrozumienia konieczności ochrony środowiska przez mieszkańców gminy.
--	--

ZARZĄDZANIE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • stabilna sytuacja finansowa gminy - brak zadłużenia • dobra polityka informacyjna gminy – różne narzędzia - strona internetowa, Facebook, prasa • funkcjonowanie w gminie funduszu sołectkiego • rozwój komunikacji elektronicznej • dobra współpraca władz lokalnych z pozostałymi szczeblami samorządu w realizacji działań związanych z infrastrukturą komunikacyjną • spójność działań gminy i jednostek gminnych • dobra współpraca z sąsiednimi gminami • corocznie zmniejszający się deficyt budżetu gminy • umiejętność sprawnego wydatkowania środków unijnych • relatywnie duży udział inwestycji w wydatkach budżetowych • sprawna i życzliwa obsługa interesantów • kapitał społeczny- duża liczba 	<ul style="list-style-type: none"> • słaba aktywność w zakresie promocji • ograniczony dostęp do Internetu na wielu obszarach • ograniczony dostęp mieszkańców z niepełnosprawnością ruchową do Urzędu Gminy • niewystarczająca subwencja oświatowa dla szkół ze względu na małą ilość uczniów • niedostateczne wykorzystanie aktywności organizacji pozarządowych i przedsiębiorców dla promocji gminy • brak produktów stanowiących wyróżnik gminy • brak gminnych terenów inwestycyjnych • Słaba promocja gminy • niewystarczająca baza lokalowa dla instytucji publicznych • brak gminnych terenów inwestycyjnych • niewystarczająca współpraca z NGO • brak określonych zasad współpracy z NGO

<p>organizacji pozarządowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • współpraca różnych podmiotów na terenie gminy (instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, mieszkańcy) • gmina należy do LGD. 	
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • profesjonalizacja działań administracji publicznej • pomoc państwa w dofinansowaniu dostosowania Urzędu Gminy do osób ze szczególnymi potrzebami • fundusze unijne na projekty promocyjne • współpraca instytucji oraz stowarzyszeń ukierunkowana na inicjatywy podnoszące świadomość i zaangażowanie społeczeństwa • wolontariat młodzieży w projektach • tworzenie nowych miejsc pracy poprzez podjęcie odpowiednich planów rozwoju, • dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej • dobra współpraca między podmiotami samorządowymi w gminie • szkolenia kadry w celu pozyskania funduszy unijnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększający się zakres zadań własnych gminy przy braku wsparcia finansowego z budżetu państwa • skomplikowane przepisy i biurokracja w sprawach urzędowych • skomplikowane przepisy i biurokracja w sprawach urzędowych • wzrastające koszty inwestycji infrastrukturalnych • niski poziom dochodów własnych w dochodach budżetu gminy.

III. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Wola Mysłowska przeprowadzona została w formie analiz ilościowych i jakościowych, w oparciu o dane statystyczne oraz analizę SWOT. Prowadzi ona do identyfikacji i wskazania potencjałów gminy oraz głównych obszarów występujących problemów, które wymagają interwencji. Jest to podstawą do sformułowania planu rozwoju gminy.

3.1. UWARUNKOWANIA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE

Uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne Gminy Wola Mysłowska kształtowane są przez czynniki egzo- i endogeniczne. Obszar gminy położony jest na uboczu od głównych tras komunikacyjnych i większych ośrodków miejskich, tworzących centra rynku pracy i usług. Jednocześnie gmina nie dysponuje znaczącymi zasobami wewnętrznymi: naturalnymi, społecznymi i ekonomicznymi, stanowiącymi bazę rozwoju społeczno-gospodarczego.

Gmina Wola Mysłowska nie posiada silnych powiązań przestrzenno-funkcjonalnych ze swoim otoczeniem lokalnym i regionalnym. Położona jest peryferyjnie - na północno-zachodniej granicy Województwa Lubelskiego oraz stosunkowo znacznej odległości od swojego miasta powiatowego – Łukowska (33 km). Z pozostałymi gminami Powiatu Łukowskiego, Gmina Wola Mysłowska powiązana jest również poprzez przynależność do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Razem ku Lepszej Przyszłości”.

Gmina Wola Mysłowska jest gminą typowo rolniczą, na co wskazuje jej krajobraz, zagospodarowanie przestrzenne, użytkowanie gruntów ze znaczącą przewagą użytków rolnych, łąk i pastwisk oraz struktura lokalnej gospodarki, w której znacząca część społeczności lokalnej utrzymuje się z rolnictwa. W opracowaniu „Diagnoza prospektywna województwa lubelskiego. Synteza. Wnioski i rekomendacje do aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego”, 2019, Gmina Wola Mysłowska wskazana jako miejsce na terenie Obszaru Funkcjonalnego „Dolny Wieprz”. „Obszar Funkcjonalny „Dolny Wieprz” obejmuje dolinę Wieprza wraz z przylegającymi do niej terenami na odcinku od miejscowości Rokitno do miejscowości Bobrowniki. Jest on prawie w całości położony na Nizinie Południowopodlaskiej o przeważającym staroglacjalnym typie krajobrazu. W obszarze tym położone są gminy wiejskie: Lubartów, Spiczyn, Niedźwiada, Ostrówek, Serniki, Siemień, Czemierniki, Firlej, Kamionka, Abramów, Michów, Kock, Borki, Wojcieszków, Serokomla, Jeziorzany, Baranów, Żyrzyn, Ryki, Ułęż, Nowodwór, Adamów, Krzywda, Kłoczew, Wola Mysłowska i Parczew. Charakterystyczną cechą tego krajobrazu, a zarazem formą użytkowania terenu, są liczne stawy w pradolinie Wieprza i dolinach jej dopływów, z największym w województwie kompleksem stawów w dolinie Tyśmienicy w gminie Siemień. Dominująca przewaga gleb w kompleksach żytnich (V, VI, VII) decyduje

o niskiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, co ogranicza dobór roślin uprawnych (...). Obszar funkcjonalny obejmuje obszar gospodarki rybackiej z uwagi na duże zasoby obiektów stawowych i rezerwy obszarów ogroblowanych”. Najbliżej położonym miastem Obszaru Funkcjonalnego „Dolny Wieprz” w stosunku do Gminy Wola Mysłowska są Ryki, oddalone o ponad 30 km.

Gospodarka rybacka, która prowadzona jest na terenie Gminy Wola Mysłowska jest spójna ze specyfiką Obszaru Funkcjonalnego „Dolny Wieprz”, do którego gmina ta należy. Na obszarze Gminy Wola Mysłowska znajdują się dwa duże kompleksy stawów: „Poprzeczny” oraz „Antonowski”, które położone są we wsi Jarczew o powierzchni około 69 ha oraz stawy w miejscowości Mysłów o powierzchni około 48 ha. Są to stawy hodowlane, wykorzystywane w gospodarce rybackiej. W Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wola Mysłowska wyznaczono teren pod budowę kolejnego zbiornika wodnego.

Jeśli chodzi o wewnętrzne uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne Gminy, Wola Mysłowska nie posiada ona wykształconej typowej struktury przestrzennej, z wyraźnym centrum osadnictwa. Sieć osadnicza gminy charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem, szczególnie w północnej części gminy. Rozlokowane są tam małe wsie o rozproszonej zabudowie. W centralnej i południowej części gminy miejscowości są bardziej zwarte. Położone są one głównie wzdłuż drogi wojewódzkiej Łuków - Maciejowice oraz powiatowej Kamień - Wilczyska. W Gminie Wola Mysłowska dominuje zabudowa zagrodowa i jednorodzinna. Poza tym część zabudowań usytuowanych jest wśród pól, przy lokalnych, nieutwardzonych szlakach. Nie ma też na terenie gminy, poza funkcją administracyjną w Woli Mysłowskiej - wyraźnych przestrzeni funkcjonalnych, typu centrów usług, działalności gospodarczej, czy stref rekreacyjno-wypoczynkowych. Tendencję rozwojową wykazuje natomiast osadnictwo letniskowe.

W zakresie kształtowania ładu przestrzennego, Gmina Wola Mysłowska posiada Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, który obejmuje całe jej terytorium. W sposobie zagospodarowania terenu dominuje rolnicza przestrzeń produkcyjna. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z roku 2019 wskazuje planowane przekształcenia, w tym obszary dolesiania oraz ustanowienie na terenie gminy obszarów ochrony środowiska przyrodniczego: obszaru chronionego krajobrazu, rezerwatu i użytków ekologicznych. Wprowadzane w ostatnim czasie (2020-2021) zmiany w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego nakierowane są również na rozszerzenie funkcji osadniczych i gospodarczych w gminie, w tym wyodrębnienia terenów budowlanych, przeznaczonych pod realizację elektrowni fotowoltaicznych i zbiornika wodnego. Te kierunki zmian odpowiadają miejscowym uwarunkowaniom środowiska naturalnego.

3.2. WNIOSKI W ZAKRESIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Środowisko naturalne w Gminie Wola Mysłowska charakteryzuje się stosunkowo niskim poziomem przekształcenia i zanieczyszczenia. Miejskowe zasoby przyrodnicze i kulturowe mają wprawdzie charakter lokalny, ale istotny dla

zachowania walorów krajobrazowych i jakości środowiska naturalnego oraz integracji lokalnej społeczności i wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej.

Zasoby kulturowe w gminie (np. zespół dworski w Wilczyskach i Jarczewie) są dobrze zinwentaryzowane i objęte ochroną konserwatorską Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków. W większości przypadków wymagają one jednak prac rewitalizacyjnych.

Jeśli chodzi o najcenniejsze zasoby przyrodnicze w Gminie Wola Mysłowska, to formalną ochroną objęte są obecnie tylko pomniki przyrody. Zgodnie jednak z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego, przewiduje się utworzenie obszaru chronionego krajobrazu, rezerwatu (Las Wilczyński) i użytków ekologicznych.

Oceniając walory środowiska naturalnego w Gminie Wola Mysłowska dla celów gospodarczych należy wskazać na w większości niską jakość gleb wykorzystywanych w produkcji rolnej i relatywnie niski poziom zalesienia. Natomiast pozytywnym elementem jest wykorzystanie stawów wodnych i rozwój gospodarki rybackiej.

Kolejnym istotnym aspektem w odniesieniu do środowiska naturalnego jest identyfikacja zagrożeń wpływających na jego jakość. Podstawowym zagrożeniem dla zachowania wysokiej jakości środowiska naturalnego w Gminie Wola Mysłowska jest w niewystarczającym stopniu uregulowana gospodarka wodno-ściekowa, która przejawia się niewystarczającym stopniem skanalizowania – w niektórych miejscowościach na terenie gminy brak jest kanalizacji sanitarnej, przy jednoczesnym, pełnym zwodociągowaniu.

3.3. WNIOSKI W ZAKRESIE SYTUACJI SPOŁECZNEJ I PROCESÓW DEMOGRAFICZNYCH

Sytuacja społeczna i demograficzna w Gminie Wola Mysłowska jest podobna do sytuacji wielu obszarów wiejskich w Polsce, o peryferyjnym położeniu – charakteryzuje się występującymi na przestrzeni ostatnich lat niekorzystnymi procesami demograficznymi: spadkiem liczby mieszkańców w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji. Wyraźnie niższy jest również tutaj wskaźnik gęstości zaludnienia (39 os/km²), niż średnia dla Powiatu Łukowskiego i Województwa Lubelskiego. W strukturze wiekowej społeczności Gminy Wola Mysłowska, przy korzystnym poziomie udziału mieszkańców w wieku produkcyjnym (64,6%), występuje przewaga osób w wieku poprodukcyjnym nad liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym. Należy zatem prowadzić działania, które będą niwelowały niekorzystne zjawiska demograficzne oraz prowadziły do wzmocnienia kapitału ludzkiego i społecznego w gminie. Dostępne dane statystyczne wskazują, że strukturze ludności w gminie przeważają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym.

Sytuacja społeczna w Gminie Wola Mysłowska, opisywana przez wskaźniki poziomu bezrobocia i korzystania z pomocy społecznej w ostatnich latach się polepsza. Jednak niski poziom wskaźnika bezrobocia (2,5% w roku 2019) obrazuje jedynie

bezrobocie rejestrowane, a nie odzwierciedla „ukrytego” bezrobocia w rolnictwie, co jest typowe dla obszarów wiejskich.

Liczba beneficjentów pomocy społecznej, jak również wartość udzielanych świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Wola Mysłowska w ostatnich latach systematycznie spada. Jednak w gminie przeważają wśród ludności niezarobkowe źródła utrzymania, co jest zjawiskiem niekorzystnym.

Jeśli chodzi o bezpieczeństwo publiczne w Gminie Wola Mysłowska, przestępczość jest zjawiskiem marginalnym. Nie występują również nasilone zjawiska patologiczne.

Analiza dostępności mieszkańców Gminy Wola Mysłowska do usług społecznych wskazuje na niewystarczające zaspokojenie potrzeb w sferze opieki zdrowotnej. Skromna jest również infrastruktura rekreacyjno-wypoczynkowa, jak również dostępność do oferty wydarzeń kulturalnych. Gmina Wola Mysłowska niweluje te deficyty np. poprzez prowadzenie świetlic wiejskich niemalże w każdej miejscowości gminy.

Działania w sferze społecznej w Gminie Wola Mysłowska powinny być nakierowane na:

- poprawę dostępności do usług społecznych oraz infrastruktury technicznej i społecznej poprawiających jakość życia mieszkańców;
- kształtowanie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i rynku pracy, w celu poprawy atrakcyjności gminy jako miejsca stwarzającego dobre warunki dla zarobkowania i zamieszkania.

Dążąc do odwrócenia niekorzystnych zjawisk demograficznych i społecznych w Gminie Wola Mysłowska, należy dążyć do poprawy atrakcyjności gminy, jako miejsca pracy i zamieszkania.

3.4. SYTUACJA GOSPODARCZA - STAN I WYZWANIA ROZWOJOWE

Gospodarka w Gminie Wola Mysłowska opiera się na rolnictwie i rybołówstwie śródlądowym oraz gospodarce leśnej. Jest to konsekwencją występujących tu zasobów naturalnych oraz tradycyjnego sposobu gospodarowania. Mieszkańcy czerpią dochody głównie z pracy w rolnictwie, a w znacząco mniejszym stopniu z indywidualnej działalności gospodarczej. Inne dziedziny gospodarki, jak np. działalność produkcyjna, usługi, czy turystyka są w gminie słabo rozwinięte.

W roku 2020 zarejestrowanych było w Gminie Wola Mysłowska 389 podmiotów gospodarki narodowej. Dominowały mikroprzedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą głównie w dziedzinie handlu, wykonywania robót budowlanych, transportu oraz obróbce mechanicznej i naprawy pojazdów.

Z uwagi na niską liczebność mieszkańców Gminy Wola Mysłowska i ich niskie dochody, wewnętrzny rynek gminy pod kątem istniejącego popytu na towary i usługi jest ograniczony. Z tego powodu należy w większym stopniu poszukiwać rynków zbytu również poza terenem gminy, np. w zakresie usług budowlanych i wykończenia wnętrz

w pobliskich miastach. Ważne jest również stymulowanie działań w zakresie różnicowania działalności gospodarczej i podejmowanie inicjatyw poza rolnictwem.

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony)”, 2019, w Załączniku 1. „Lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją: programowanie 2021-2027” wymienia Gminę Wola Mysłowska w gronie gmin Województwa Lubelskiego zagrożonych trwałą marginalizacją. Zgodnie z diagnozą zawartą w tej Strategii, Gminę Wola Mysłowska charakteryzuje niski kapitał terytorialny. Kapitał terytorialny definiowany jest jako zbiór elementów stanowiących o potencjale terytorium, na który składają się zasoby materialne i niematerialne, czynniki instytucjonalne oraz sposób interakcji pomiędzy nimi. Zasoby materialne stanowią: uwarunkowania fizyczno-geograficzne, zasoby przyrodnicze, walory środowiska, infrastruktura techniczna i budowlana i środki finansowe. Natomiast zasoby niematerialne stanowią: kapitał ludzki (kapitał intelektualny, społeczeństwo, NGO's, aktywiści), tradycje gospodarcze, kultura, normy prawne i administracja. Analiza kapitału terytorialnego jest niezbędna do zidentyfikowania potencjału endogenicznego danego terytorium. Kapitał terytorialny jest jednym z najważniejszych wyznaczników pozycji konkurencyjnej terytorium, a zarazem kluczowych czynników dla zapewnienia długookresowego rozwoju.

3.5. WNIOSKI DOTYCZĄCE INFRASTRUKTURY

Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna (drogowa, komunalna, teleinformatyczna) jest ważnym czynnikiem zarówno dla jakości życia mieszkańców, ochrony środowiska, jak również z uwagi na czynniki sprzyjające rozwojowi gospodarczemu. W Gminie Wola Mysłowska w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej należy wskazać wysoki poziom zwodociągowania i gazyfikacji, natomiast niedostatki infrastruktury dotyczą skanalizowania terenu gminy. Dlatego ważnym zadaniem rozwojowym jest rozbudowa kanalizacji sanitarnej, co ma znaczenia dla zachowania wysokiej jakości środowiska naturalnego, poziomu życia mieszkańców oraz atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz jako miejsca zamieszkania. Przystąpienie Gminy Wola Mysłowska do Związku Gmin Północno-Zachodniej Lubelszczyzny, który zajmuje się gospodarką komunalną w tym regionie usprawni gospodarkę odpadami w gminie.

Nowe inicjatywy, do których wdrożenia przygotowuje się Gmina Wola Mysłowska dotyczą gospodarki niskoemisyjnej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dokonane zmiany w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego doprowadziły do wydzielenia terenów pod farmy fotowoltaiczne. Planowane są również projekty dotyczące montażu instalacji solarnych.

Sieć drogowa w Gminie Wola Mysłowska jest dobrze rozbudowana, jednak infrastruktura drogowa wykazuje deficyty w postaci słabej jakości niektórych dróg, niskiego odsetka chodników wzdłuż dróg, niedostatecznego oświetlenia ulicznego i braku ścieżek rowerowych.

Gmina nie posiada uzbrojonych terenów, atrakcyjnych pod względem inwestycyjnym, co ogranicza możliwości ściągania kapitału zewnętrznego na teren

gminy. Możliwości rozwojowe pod względem rozwoju gospodarczego Gminy Wola Mysłowska ogranicza również niekompletna infrastruktura światłowodowa.

Barierą w Gminie Wola Mysłowska w odniesieniu do dynamicznego rozwoju infrastruktury technicznej są niewystarczające środki budżetu gminy.

3.6. WNIOSKI DOTYCZĄCE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Rozwój kapitału społecznego sprzyja osiągnięciu efektu synergii zasobów niematerialnych, więc jest bardzo istotny dla każdej jednostki samorządu terytorialnego. Wśród zasobów kapitału społecznego w Gminie Wola Mysłowska działają obecnie organizacje pozarządowe, Ochotnicze Straże Pożarne i Koła Gospodyń Wiejskich. Z podmiotów zewnętrznego otoczenia instytucjonalnego należy wymienić Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Razem ku Przyszłości”, do którego gmina należy. W Gminie Wola Mysłowska ma siedzibę oddział Banku Spółdzielczego w Krzywdzie, z grona instytucji otoczenia biznesu. Gmina Wola Mysłowska powinna dążyć do rozwoju kapitału społecznego, ponieważ obecnie ma miejsce ograniczona współpraca z zewnętrznymi instytucjami i organizacjami gospodarczymi i społecznymi. Analiza SWOT wskazuje również na niewystarczającą promocję Gminy Wola Mysłowska w otoczeniu zewnętrznym i wewnętrznym.

3.7. FINANSE LOKALNE I INWESTYCJE - POTRZEBY I WYZWANIA

Podejmowanie przez Gminę Wola Mysłowska przedsięwzięć inwestycyjnych uzależnione jest od możliwości budżetu gminy do finansowania tego rodzaju projektów. Analiza struktury dochodów budżetu gminy w ostatnich latach wskazuje relatywnie niski poziom dochodów własnych i uzależnienie gminy od dotacji i subwencji. W strukturze wydatków gminy gros środków przeznaczanych jest na wydatki bieżące, a wydatki na inwestycje wahają się w ostatnich latach przedziale 5-16% wydatków ogółem. Pozyskane w perspektywie 2014-2020 zewnętrzne dofinansowanie do projektów w formie dotacji unijnych nie jest znaczące.

Dążenie do poprawy sytuacji budżetowej Gminy Wola Mysłowska powinno być nakierowane na wzrost dochodów własnych. Możliwości w tej sferze wiążą się z zarządzaniem mieniem komunalnym. Kolejną sferą przyczyniającą się do wzrostu dochodów własnych gminy jest rozwój przedsiębiorczości oraz tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem, do czego gmina powinna dążyć. Własne środki na inwestycje powinny być uzupełniane aktywnym pozyskiwaniem środków zewnętrznych.

Program inwestycyjny Gminy Wola Mysłowska powinien być nakierowany na zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności związanych z dostępnością do infrastruktury technicznej i społecznej, jak również inwestycje dotyczące ochrony środowiska, gospodarki niskoemisyjnej i projekty zwiększające atrakcyjność

inwestycyjną gminy, jako miejsca podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej – z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

IV. MISJA I WIZJA ROZWOJU

Ogólną misję strategii rozwoju gminy można wysnuć z zapisów ustawy o samorządzie gminnym. Art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) określa zakres działania i zadania gminy.

Zgodnie z art. 7. 1. ustawy o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych Gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej;
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- działalności w zakresie telekomunikacji;
- lokalnego transportu zbiorowego;
- ochrony zdrowia;
- pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych;
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- gminnego budownictwa mieszkaniowego;
- edukacji publicznej;
- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych;
- targowisk i hal targowych;
- zieleni gminnej i zadrzewień;
- cmentarzy gminnych;
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego;
- utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej;
- wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;

- promocji gminy;
- współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych;
- współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Zatem celem działania gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, co można rozumieć jako misję zapewnienia jak najlepszych warunków świadczenia usług społecznych, a co za tym idzie dążenie Gminy Wola Mysłowska do wyrównywania dysproporcji pomiędzy Gminą a innymi rejonami województwa lubelskiego o wysokim poziomie rozwoju, co pozwoliłoby na stworzenie mieszkańcom optymalnych warunków do życia i rozwoju działalności.

Misja sformułowana w 2015 roku obowiązująca do 2021 roku Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska brzmiała następująco:

ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI OPARTEJ O LOKALNE ZASOBY, OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO ORAZ POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW I ICH AKTYWIZACJA.

Jako wynik z prac nad Strategią Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030 powstała nowa propozycja misji gminy, która częściowo bazuje na misji dotychczas obowiązującej.

Misja jest publiczną, jawną deklaracją wartości wyznawanych przez członków wspólnoty samorządowej, które powinny być stałe w okresie jej funkcjonowania.

Misja i wynikające z niej cele strategiczne Gminy Wola Mysłowska zostały wypracowane w trakcie procesu konsultacji strategicznych i są kontynuacją ustalonych kierunków rozwoju zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2015-2021.

W procesie formułowania misji Gminy Wola Mysłowska wzięto pod uwagę zarówno istotę i cel działania samorządu gminnego, przeprowadzone analizy obszarów problemowych jak również wypracowane podczas warsztatów strategicznych kierunki rozwoju. Pozwoliło to na sformułowanie misji strategicznej niniejszej Strategii Rozwoju.

Misja Gminy Wola Mysłowska do 2030 roku

Misją Gminy Wola Mysłowska jest tworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego oraz poprawy jakości życia poprzez wspieranie i promocję lokalnej gospodarki, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, skuteczne działanie na rzecz osób wykluczonych i potrzebujących, z wykorzystaniem lokalnych zasobów, w szczególności walorów przyrodniczych i kulturowych, w oparciu o aktywność i szeroką współpracę mieszkańców oraz partnerów społecznych, gospodarczych i publicznych.

Koncepcja zrównoważonego rozwoju uznaje równorzędną wartość społeczeństwa, gospodarki i środowiska naturalnego – nie faworyzuje ani nie degraduje roli żadnego z tych trzech elementów, lecz wytycza kierunki ich zrównoważonego rozwoju. Przyjmuje się więc założenie, że gospodarka nie może się rozwijać kosztem ludzi i przyrody, człowiek nie może rozwijać się kosztem gospodarki i przyrody, ale także przyroda nie może być ważniejsza niż człowiek i gospodarka.

Osiągnięcie zakładanego celu generalnego strategii rozwoju jest nierozzerwalnie związane z prowadzoną polityką rozwoju lokalnego. **Polityka rozwoju lokalnego** rozumiana jest jako świadoma i celowa działalność organów samorządu, zmierzająca do systematycznej poprawy konkurencyjności podmiotów gospodarczych i poziomu życia mieszkańców oraz wzrostu potencjału gospodarczego regionów, przyczyniającego się ostatecznie do rozwoju społeczno – gospodarczego kraju.

Wizja Gminy Wola Mysłowska

Wizją określamy obraz gminy, jaką chcielibyśmy widzieć ją w przyszłości, na koniec okresu obowiązywania opracowywanej strategii. Wizja jest to stan, do którego dążymy. Odpowiada ona na pytania: co chcielibyśmy osiągnąć? Jaką sytuację chcielibyśmy mieć? Wizja wskazuje zasadniczy kierunek działania, pozwala również wyklarować jasność celów, stojących przed gminą. Wizja jest wizualizacją przyszłości, która z założenia motywuje jej twórców i odbiorców do działań na rzecz jej realizacji.

Wizja Gminy Wola Mysłowska została wypracowana przez uczestników przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Wizja to stan docelowy, jaki uda się osiągnąć poprzez realizację misji – jest to więc perspektywa przyszłości.

Wizja Gminy Wola Mysłowska

Gmina Wola Mysłowska – idealne miejsce dla Ciebie

Uzasadnienie przyjętej wizji

Sformułowane w oparciu o potencjał rozwojowy gminy cele i kierunki działań dążą do stworzenia optymalnych warunków dla życia, inwestycji i rozwoju. Zamiarem władz gminy jest zainicjowanie procesu dynamicznego rozwoju gospodarki lokalnej. Gmina, do 2030 ma szansę wykorzystać możliwości zewnętrznego wsparcia z różnych źródeł finansowania, a także otworzyć się na nowych inwestorów, nowych mieszkańców, jak też istotnie zwiększyć swoją atrakcyjność turystyczną. Gmina, do tego czasu stworzy idealne warunki do inwestowania, osiedlania się i odwiedzania przez turystów. W każdej sferze działalności gminy będzie nastawienie na otwartość, przyjazność, efektywność i jakość świadczonych usług. Zostaną powołane specjalne komórki organizacyjne odpowiedzialne za obsługę inwestorów i poprawę warunków do inwestowania i rozwoju gospodarczego w gminie (np. Gminne Centrum Obsługi

Inwestora). Podjęta zostanie szeroka współpraca społeczna i gospodarcza na rzecz efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału turystycznego. Zostanie także opracowany i wdrożony system promocji społecznej i gospodarczej gminy.

Zaproponowana wizja gminy Wola Mysłowska stanowi hasło przewodnie, które będzie wykorzystywane na materiałach promocyjnych i przy okazji różnych wydarzeń organizowanych przez samorząd lokalny. Na granicach administracyjnych i wewnątrz gminy zostaną ustawione tablice promujące otwartość na mieszkańców, turystów i inwestorów. Propozycje przykładowych haseł do umieszczenia na tablicach na terenie gminy:

- „INWESTUJ DO WOLI”
- „PRZYJEŹDŹAJ DO WOLI”
- „ZAPRASZAMY DO WOLI”
- „WRACAJ DO WOLI”
- „..... DO WOLI”

Istotne jest, aby dla osiągnięcia wizji gminy zaangażować, jak najszersze grremium przedstawicieli lokalnej społeczności z różnych środowisk (biznes, organizacje społeczne, instytucje publiczne, lokalni liderzy, parafie, samorząd powiatu, itd.). Tylko w ten sposób, możliwe będzie osiągnięcie wizji i zakładanych celów rozwojowych gminy.

V. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM

Cele strategiczne formułuje się w obszarach priorytetowych – to jest tych aspektach życia społecznego i gospodarczego, które mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia stanu rzeczy określonego w celu generalnym strategii.

Celem nadrzędnym Gminy Wola Mysłowska jest tworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego oraz poprawy jakości życia poprzez wspieranie i promocję lokalnej gospodarki, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, skuteczne działanie na rzecz osób wykluczonych i potrzebujących, z wykorzystaniem lokalnych zasobów, w szczególności walorów przyrodniczych i kulturowych, w oparciu o aktywność i szeroką współpracę mieszkańców oraz partnerów społecznych, gospodarczych i publicznych.

Aby ten cel mógł być zrealizowany, należy podjąć działania w następujących obszarach rozwoju:

**Rozwój lokalny
w Gminie
Wola Mysłowska**

**Obszar I:
Zrównoważony rozwój
gospodarczy**

**Obszar II:
Rozwój społeczny**

Rys. Obszary rozwojowe Gminy

Cel generalny Strategii oraz wynikające z niego priorytety – kierunki rozwoju Gminy, osiągnięty zostanie poprzez realizację celów strategicznych.

Dla Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska, w perspektywie lat 2021 – 2030 wyznaczono następujące cele strategiczne:

**Obszar I
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY**

Cel strategiczny 1:

Poprawa ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczego gminy

Cel strategiczny 2:

Rozwój i poprawa jakości infrastruktury drogowej, w tym gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz prawa organizacji ruchu drogowego

Cel strategiczny 3:

Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w wodę, kanalizacyjnej oraz poprawa systemu gospodarki odpadami

Cel strategiczny 4:

Poprawa i rozwój infrastruktury energetycznej

Cel strategiczny 5:

Poprawa infrastruktury telekomunikacyjnej i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu;

Cel strategiczny 6:

Poprawa jakości i funkcjonalności lokalnego transportu zbiorowego

Cel strategiczny 7:

Wzrost dochodów społeczności lokalnej poprzez rozwój przedsiębiorczości i efektywne wykorzystanie potencjału rolnego

**Obszar II
ROZWÓJ SPOŁECZNY**

Cel strategiczny 1:

Ochrona zdrowia i promocja zdrowego stylu życia

Cel strategiczny 2:

Poprawa jakości i efektywności pomocy społecznej

Cel strategiczny 3:

Rozwój polityki prorodzinnej i systemu wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej

Cel strategiczny 4:

Rozwój i modernizacja infrastruktury oświatowej oraz poprawa jakości edukacji publicznej

Cel strategiczny 5:

Rozwój kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Cel strategiczny 6:

Poprawa i rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz kultury fizycznej i turystyki

Cel strategiczny 7:

Poprawa porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej

Cel strategiczny 8:

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez poprawę współpracy międzysektorowej oraz wdrażanie programów pobudzania aktywności obywatelskiej

Cel strategiczny 9:

Poprawa efektywności i rozwój działań promujących gminę i jej walory wewnątrz i na zewnątrz

VI. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Kierunki działań stanowią uszczegółowienie celów strategicznych i są podstawą dla określenia szczegółowych przedsięwzięć i programów wykonawczych, w tym inwestycyjnych. Przekłada się w dalszym etapie planowania na wyznaczenie szczegółowych zadań do realizacji. W ten sposób kierunki działań stanowią podstawę i uzasadnienie do umieszczania konkretnych zadań w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej.

Określenie kierunków działań zostało zdeterminowane wynikami przeprowadzonych analiz problemowych i strategicznych, konsultacji społecznych oraz strategicznej diagnozy obszaru Gminy Wola Mysłowska.

W ramach dwóch priorytetów oraz celów strategicznych wytyczono katalog następujących kierunków działań:

Cele strategiczne oraz kierunki działań w ramach poszczególnych obszarów rozwojowych

Obszar I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY
Cel strategiczny 1: Poprawa ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczego gminy
Kierunki działań: <ul style="list-style-type: none">• Budowa szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych• Wzmocnienie wizerunku gminy przyjaznej środowisku• Organizacja wypraw ornitologicznych• Organizacja działań mających na celu dbanie i oczyszczanie poboczy i przydrożnych rowów• Odnowianie zbiorników wodnych zlokalizowanych na terenie gminy• Podejmowanie inicjatyw mających na celu aktualizację planów zagospodarowania przestrzennego• Utrzymanie w dobrej kondycji rowów melioracyjnych• Wdrażanie programów usuwania azbestu• Modernizacja i zagospodarowanie budynków użyteczności publicznej na cele społeczne• Adaptacja świetlic wiejskich (poddaszy) na mieszkania• Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych• Modernizacja i termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej• Objęcie ochroną gatunkową najpiękniejszych drzew na terenie gminy• Prowadzenie akcji społecznych w celu poprawy ładu i porządku na prywatnych

posesjach

- Poprawa atrakcyjności przyrodniczej gminy poprzez powołanie form ochrony przyrody przewidzianych w Strategii i Programie Ochrony Środowiska
- Zazielenienie i ukwiecenie terenów użyteczności publicznej
- Tworzenie i reorganizacja terenów zielonych w kierunku zwiększenia ich bioróżnorodności
- Pielęgnacja koron drzew przy szkołach, sadzenie ozdobnych krzewów

Cel strategiczny 2:

Rozwój i poprawa jakości infrastruktury drogowej, w tym gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz prawa organizacji ruchu drogowego

Kierunki działań:

- Budowa i modernizacja dróg gminnych i infrastruktury towarzyszącej
- Budowa i modernizacja chodników
- Wprowadzenie rozwiązań technicznych w celu spowolnienia ruchu pojazdów w rejonie szkół
- Utrzymanie bieżące dróg gminnych, przeglądy stanu dróg
- Budowa ścieżek rowerowych
- Zabezpieczanie terenów przy zbiornikach wodnych
- Modernizacja i utwardzenie dróg prowadzących do pól
- Poprawa organizacji ruchu drogowego.

Cel strategiczny 3:

Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w wodę, kanalizacyjnej oraz poprawa systemu gospodarki odpadami

Kierunki działań:

- Objęcie kanalizacją obszaru całej gminy
- Likwidacja dzikich wysypisk śmieci
- Zwiększenie liczby koszy na śmieci na terenie gminy
- Modernizacja hydrantów
- Rozbudowa infrastruktury i poprawa efektywności działania urządzeń infrastruktury kanalizacyjnej
- Zwiększenie efektywności działania gminnego systemu gospodarki odpadami poprzez budowę PSZOK-u
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
- Modernizacja infrastruktury zaopatrzenia w wodę
- Tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów

Cel strategiczny 4:

Poprawa i rozwój infrastruktury energetycznej

Kierunki działań:

- Rozwój i promocja nowoczesnych, oszczędnych form energii elektrycznej
- Dostosowanie zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego do potrzeb instalacji OZE
- Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy, wymiana opraw na energooszczędne.
- Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w gaz ziemny

Cel strategiczny 5:

Poprawa infrastruktury telekomunikacyjnej i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu;

Kierunki działań:

- Zwiększenie limitu prędkości Internetu mobilnego
- Rozbudowa sieci światłowodowej
- Budowa przekaźników 5G
- Ułatwienie dostępu do internetu mieszkańcom gminy
- Realizacja projektów w celu podnoszenia wiedzy i umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych

Cel strategiczny 6:

Poprawa jakości i funkcjonalności lokalnego transportu zbiorowego

Kierunki działań:

- Poprawa ogólnej dostępności transportu publicznego
- Dostosowanie połączeń i rozkładu jazdy autobusów do istniejących potrzeb
- Wymiana i modernizacja wiat przystankowych na terenie gminy

Cel strategiczny 7:

Wzrost dochodów społeczności lokalnej poprzez rozwój przedsiębiorczości i efektywne wykorzystanie potencjału rolnego

Kierunki działań:

- Stworzenie zachęt w celu napływu kapitału inwestycyjnego
- Przygotowanie uzbrojonych gminnych terenów pod inwestycje
- Organizacja szkoleń i doradztwa wspierających tworzenie przedsiębiorstw
- Organizacja jarmarków, na których można promować produkty lokalne
- Promocja i rozwój agroturystyki
- Promocja i rozwój produkcji ekologicznej
- Identyfikacja i promocja produktów lokalnych
- Poprawa rynku zbytu produktów lokalnych poprzez tworzenie targowisk lokalnych
- Wspieranie mieszkańców i organizacji w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwój

**Obszar II
ROZWÓJ SPOŁECZNY**

Cel strategiczny 1:

Ochrona zdrowia i promocja zdrowego stylu życia

Kierunki działań:

- Wspieranie profilaktyki zdrowotnej na rzecz osób starszych poprzez organizację zajęć rekreacyjnych, kulturalnych i spotkań integracyjnych
- Poprawa dostępu do lekarzy specjalistów w przychodni
- Promocja zdrowego stylu życia wśród mieszkańców poprzez organizację

- spotkań, szkoleń i przedsięwzięć integracyjnych
- Rozwój i modernizacja obiektów infrastruktury ochrony zdrowia

Cel strategiczny 2:

Poprawa jakości i efektywności pomocy społecznej

Kierunki działań:

- Rozwój pomocy dla seniorów, osób starszych, chorych i potrzebujących
- Rozwój systemu wsparcia osób potrzebujących poprzez asystentów rodzinnych.
- Rozwój system dożywiania dzieci z rodzin ubogich
- Realizacja programów profilaktycznych w celu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy w rodzinie
- Zwiększenie aktywności instytucji pomocy społecznej na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu
- Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych
- Wspomaganie inicjatyw społecznych i inspirowanie rozwoju idei samopomocy

Cel strategiczny 3:

Rozwój polityki prorodzinnej i systemu wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej

Kierunki działań:

- Wydłużenie godzin pracy punktów przedszkolnych we wszystkich szkołach;
- Wsparcie aktywizacji osób starszych
- Rozwój systematycznej pracy socjalnej z rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi
- Systematyczna diagnoza deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci
- Rozwój pomocy materialnej dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej
- Organizowanie pomocy radców prawnych dla osób potrzebujących
- Poprawa jakości opieki medycznej dla kobiet w ciąży
- Tworzenie placówek opieki dla najmłodszych dzieci

Cel strategiczny 4:

Rozwój i modernizacja infrastruktury oświatowej oraz poprawa jakości edukacji publicznej

Kierunki działań:

- Organizacja kursów nauczania języków obcych oraz obsługi komputera
- Rozwój dodatkowych zajęć rozwijających zainteresowania
- Modernizacja i doposażenie placówek oświatowych
- Modernizacja i doposażenie obiektów sportowych przy placówkach oświatowych
- Zwiększenie zakresu wsparcia dzieci w zakresie pomocy logopedycznej, pedagogicznej i psychologicznej
- Wspieranie systemu promującego i nagradzającego osiągnięcia uczniów w nauce
- Przystosowanie placówek do potrzeb uczniów niepełnosprawnych

Cel strategiczny 5:

Rozwój kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Kierunki działań:

- Rozwój przedsięwzięć kulturalnych i aktywizujących społeczność lokalną na terenie gminy
- Rozwój nauki gry na instrumentach dla dorosłych
- Wzrost aktywności działalności biblioteki poprzez organizację imprez, spektakli, i akcji integrujących społeczność
- Opracowanie mapy zabytków gminy Wola Mysłowska
- Organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży
- Rozwój działalności Gminnego Domu Kultury
- Zwiększenie ilości inicjatyw realizowanych przez świetlice wiejskie

Cel strategiczny 6:

Poprawa i rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz kultury fizycznej i turystyki

Kierunki działań:

- Rozwój infrastruktury rekreacyjnej poprzez budowę ścieżek rowerowych, miejsc wypoczynku i rekreacji
- Organizacja różnych form zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży
- Budowa i instalacja urządzeń sportowych do ćwiczeń w każdej miejscowości
- Tworzenie klubów fitness przy świetlicach wiejskich
- Popularyzowanie sportu i aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży
- Budowa i wyposażenie nowoczesnych obiektów sportowych na terenie gminy
- Organizacja i promocja imprez i zawodów sportowych
- Rozwój promocji atrakcji turystycznych na terenie gminy

Cel strategiczny 7:

Poprawa porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej

Kierunki działań:

- Poprawa wyposażenia jednostek ochotniczych straży pożarnych
- Opracowanie i wdrażanie systemu prewencji wśród dzieci i młodzieży szkolnej
- Wzmocnienie współpracy Policji z mieszkańcami i placówkami oświatowymi
- Rozwój infrastruktury i wyposażenia służb bezpieczeństwa i porządku publicznego
- Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie istniejących zagrożeń bezpieczeństwa

Cel strategiczny 8:

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez poprawę współpracy międzysektorowej oraz wdrażanie programów pobudzania aktywności obywatelskiej

Kierunki działań:

- Tworzenie efektywnych programów współpracy z organizacjami społecznymi
- Tworzenie centrów aktywności młodych ludzi

- Organizacja imprez integrujących lokalną społeczność
- Promocja i rozwój wolontariatu
- Poprawa efektywności realizacji zadań społecznych poprzez zwiększenie współpracy z organizacjami społecznymi spoza gminy
- Nawiązanie współpracy samorządowej ze społecznościami innych gmin w kraju i za granicą

Cel strategiczny 9:

Poprawa efektywności i rozwój działań promujących gminę i jej walory wewnątrz i na zewnątrz

Kierunki działań:

- Opracowanie koncepcji marketingowej gminy
- Rozwój promocji gminy podczas imprez organizowanych na terenie gmin i poza nią
- Organizacja i promocja wydarzeń kultywujących dziedzictwo kulturowe i historyczne gmin
- Opracowanie i upowszechnianie nowoczesnych narzędzi promujących samorząd lokalny
- Wspieranie tworzenia zespołów ludowych, teatralnych i innych form integracji międzypokoleniowej wśród mieszkańców

VII. REZULTATY I WSKAŹNIKI

Najbardziej znanym i powszechnie stosowanym przez samorządy mechanizmem weryfikacji postępów wdrażania planów jest ich monitoring. Istota monitoringu polega na prowadzeniu stałych obserwacji i dokonywaniu systematycznych pomiarów przebiegu realizacji celów. Ponieważ **Strategia Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021 – 2030** jest zarówno narzędziem planowania, jak i wspomaganie rozwoju Gminy, zasadnym wydaje się wyróżnienie dwóch płaszczyzn jej obserwacji i oceny.

Pierwszą płaszczyzną monitoringu jest obserwacja Strategii jako dokumentu planowania działań wspomagających rozwój z całą logiką uzasadnienia tych działań.

Na płaszczyźnie tej, obserwacje należy prowadzić w trzech sferach:

- w sferze zmieniającej się diagnozowanej rzeczywistości;
- w sferze identyfikacji problemów;
- w sferze planowania rozwoju lokalnego.

Wymienione trzy sfery monitoringu dotyczą w istocie stopnia spójności z rzeczywistością i stopnia spójności z tymi uwarunkowaniami zewnętrznymi, którymi są osiągnięcia cywilizacyjne. Przypływ informacji o tych osiągnięciach wywołuje potrzebę ich adaptacji na terenie Gminy. Monitoring **Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021 – 2030** jako dokumentu planowania działań wspomagających rozwój Gminy winien być przeprowadzany, co najmniej raz na rok. Zmienność uwarunkowań wpływających na potrzeby korygowania Strategii i względy organizacyjne służb planowania strategicznego mogą w przyszłości pokazać, jakie cykle czasu należy przyjąć.

Drugą płaszczyzną monitoringu jest obserwacja i ocena wdrażania zadań lub programów operacyjnych w życie, w tym obserwacja realizacji zadań w sferze materialnej, głównie inwestycyjnej, jak i obserwacja wdrażania przedsięwzięć organizacyjnych. Niezwykle korzystną sytuacją dla monitoringu jest sytuacja, gdy Strategia posiada zorganizowany podmiot koordynujący prace nad jego wdrażaniem, informujący wszystkich partnerów o najbliższych zamierzeniach rozwojowych i przyjmujący od nich wszelkie inicjatywy w tym zakresie.

Z planowaniem strategicznym nierozzerwalnie winien być związany system pomiaru efektów w formie **rezultatów i wskaźników** obrazujących miarę postępu i skuteczności wdrażania celów zawartych w Strategii.

W metodologii planowania strategicznego stosuje się najczęściej wskaźniki na poziomie:

- produktu;
- rezultatu;
- oddziaływania;

Produkt to bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia, mierzony konkretnymi wielkościami. Produkt jest wynikiem interwencji w stan aktualny.

Rezultat to bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno – gospodarcze, uzyskany natychmiast po zakończeniu danego projektu. Rezultaty to bezpośrednie, natychmiastowe efekty zrealizowanego projektu.

Dostarczają one informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia projektu u beneficjentów pomocy, bezpośrednio po uzyskaniu przez nich wsparcia.

Oddziaływanie to długofalowe konsekwencje zrealizowanego produktu, wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów, a także pośrednie konsekwencje dla innych adresatów, którzy skorzystali w wyniku realizacji projektu.

Pomiar rezultatów wdrażania Strategii mierzony będzie poprzez zestaw wskaźników obrazujących miarę postępu i skuteczności realizacji celów strategicznych zawartych w tym dokumencie.

Rezultaty i wskaźniki zostały odniesione do poszczególnych celów strategicznych. Ich zestawienie zaprezentowano poniżej:

Obszar I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY	
Cel strategiczny 1: Poprawa ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczego gminy	
Rezultaty	Wskaźniki
Liczba km wybudowanych szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych	20
Liczba zorganizowanych wypraw ornitologicznych	10
Liczba zorganizowanych działań mających na celu dbanie i oczyszczanie poboczy i przydrożnych rowów	50
Liczba odnowionych zbiorników wodnych zlokalizowanych na terenie gminy	20
Liczba inicjatyw mających na celu aktualizację planów zagospodarowania przestrzennego	10
Liczba zmodernizowanych i zagospodarowanych budynków użyteczności publicznej na cele społeczne	19
Liczba zaadaptowanych świetlic wiejskich (poddaszy) na mieszkania	2
Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	10
Liczba przeprowadzonych modernizacji i termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej	25
Liczba przeprowadzonych akcji społecznych w celu poprawy ładu i porządku na prywatnych posesjach	5
Liczba zazielenionych i ukwieconych terenów użyteczności publicznej	25
Pielęgnacja koron drzew przy szkołach, sadzenie ozdobnych krzewów	4

Cel strategiczny 2: Rozwój i poprawa jakości infrastruktury drogowej, w tym gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz prawa organizacji ruchu drogowego	
Rezultaty	Wskaźniki
Liczba km wybudowanych i zmodernizowanych dróg gminnych i infrastruktury towarzyszącej	50
Liczba km wybudowanych i zmodernizowanych chodników	20
Liczba wprowadzonych rozwiązań technicznych w celu spowolnienia ruchu pojazdów w rejonie szkół	4
Liczba wybudowanych ścieżek rowerowych	5
Liczba km zmodernizowanych i utwardzonych dróg prowadzących do pól	50
Liczba przedsięwzięć w celu poprawy organizacji ruchu drogowego.	5
Cel strategiczny 3: Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w wodę, kanalizacyjnej oraz poprawa systemu gospodarki odpadami	
Rezultaty	Wskaźniki
Liczba km wybudowanej sieci kanalizacyjnej	50
Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci	2
Liczba nowych koszy na śmieci na terenie gminy	10
Liczba zmodernizowanych hydrantów	40
Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	50
Liczba zmodernizowanych urządzeń infrastruktury zaopatrzenia w wodę	2
Liczba utworzonych punktów selektywnego zbierania odpadów	1
Cel strategiczny 4: Poprawa i rozwój infrastruktury energetycznej	
Rezultaty	Wskaźniki
Liczba wdrożonych nowoczesnych, oszczędnych form energii elektrycznej	3
Liczba dokonanych zmian w Planie Zagospodarowania Przestrzennego sprzyjających instalacji OZE	20
Liczba zmodernizowanych punktów oświetlenia ulicznego na terenie gminy	100
Liczba przyłączy gazu ziemnego	300
Cel strategiczny 5: Poprawa infrastruktury telekomunikacyjnej i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu	
Rezultaty	Wskaźniki
Liczba km rozbudowanej sieci światłowodowej	200
Liczba przekaźników 5G	1
Liczba gospodarstw domowych mających dostęp do internetu	300
Liczba projektów mających celu podnoszenia wiedzy i umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych	5
Cel strategiczny 6: Poprawa jakości i funkcjonalności lokalnego transportu zbiorowego	

Rezultaty	Wskaźniki
Liczba nowych połączeń komunikacji publicznej	5
Liczba wymienionych i zmodernizowanych wiat przystankowych	30
Cel strategiczny 7: Wzrost dochodów społeczności lokalnej poprzez rozwój przedsiębiorczości i efektywne wykorzystanie potencjału rolnego	
Rezultaty	Wskaźniki
Liczba stworzonych zachęt w celu napływu kapitału inwestycyjnego	5
Powierzchnia uzbrojonych gminnych terenów pod inwestycje (ha)	10
Liczba zorganizowanych szkoleń i doradztwa wspierających tworzenie przedsiębiorstw	10
Liczba zorganizowanych jarmarków, na których można promować produkty lokalne	9
Liczba utworzonych gospodarstw agroturystycznych	5
Liczba utworzonych gospodarstw ekologicznych	5
Liczba zidentyfikowanych i wypromowanych produktów lokalnych	5
Liczba utworzonych targowisk lokalnych	1
Obszar II ROZWÓJ SPOŁECZNY	
Cel strategiczny 1: Ochrona zdrowia i promocja zdrowego stylu życia	
Rezultaty	Wskaźniki
Liczba zorganizowanych zajęć rekreacyjnych, kulturalnych i spotkań integracyjnych	20
Liczba lekarzy specjalistów w przychodni	5
Liczba zorganizowanych spotkań, szkoleń i przedsięwzięć integracyjnych promujących zdrowy styl życia	10
Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury ochrony zdrowia	2
Cel strategiczny 2: Poprawa jakości i efektywności pomocy społecznej	
Rezultaty	Wskaźniki
Liczba przedsięwzięć pomocowych dla seniorów, osób starszych, chorych i potrzebujących	20
Liczba programów profilaktycznych w celu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy w rodzinie	20
Liczba przedsięwzięć instytucji pomocy społecznej na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	2
Liczba prowadzonych diagnoz i monitoringu istniejących problemów społecznych	5
Cel strategiczny 3: Rozwój polityki prorodzinnej i systemu wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej	
Rezultaty	Wskaźniki
Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi objętych wsparciem	50
Liczba osób z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, osób	30

samotnie wychowujących dzieci i rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej objętych pomocą materialną	
Liczba doradztwa radców prawnych dla osób potrzebujących	200
Cel strategiczny 4: Rozwój i modernizacja infrastruktury oświatowej oraz poprawa jakości edukacji publicznej	
Rezultaty	Wskaźniki
Liczba zorganizowanych kursów nauczania języków obcych oraz obsługi komputera	20
Liczba dodatkowych zajęć rozwijających zainteresowania	20
Liczba zmodernizowanych i doposażonych placówek oświatowych	4
Liczba zmodernizowanych i doposażonych obiektów sportowych przy placówkach oświatowych	4
Liczba dzieci objętych wsparciem w zakresie pomocy logopedycznej, pedagogicznej i psychologicznej	400
Liczba inicjatyw mających na celu wspieranie systemu promującego i nagradzającego osiągnięcia uczniów w nauce	5
Liczba obiektów infrastruktury przystosowanych do potrzeb uczniów niepełnosprawnych	4
Cel strategiczny 5: Rozwój kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	
Rezultaty	Wskaźniki
Liczba przedsięwzięć kulturalnych i aktywizujących społeczność lokalną na terenie gminy	50
Liczba zorganizowanych przez biblioteki imprez, spektakli, i akcji integrujących społeczność	50
Liczba zorganizowanych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży	30
Liczba inicjatyw zrealizowanych przez świetlice wiejskie	50
Cel strategiczny 6: Poprawa i rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz kultury fizycznej i turystyki	
Rezultaty	Wskaźniki
Liczba stworzonych obiektów infrastruktury rekreacyjnej	5
Liczba zorganizowanych różnych form zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży	20
Liczba urządzeń sportowych do ćwiczeń w każdej miejscowości	20
Liczba klubów fitness przy świetlicach wiejskich	19
Liczba nowoczesnych obiektów sportowych na terenie gminy	1
Liczba zorganizowanych imprez i zawodów sportowych	20
Liczba wypromowanych atrakcji turystycznych na terenie gminy	10
Cel strategiczny 7: Poprawa porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej	
Rezultaty	Wskaźniki

Liczba jednostek OSP, które otrzymały wsparcie na nowe wyposażenie	9
Liczba przedsięwzięć w celu wzmocnienia współpracy Policji z mieszkańcami i placówkami oświatowymi	20
Liczba obiektów infrastruktury i wyposażenia służb bezpieczeństwa i porządku publicznego	5
Cel strategiczny 8: Rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez poprawę współpracy międzysektorowej oraz wdrażanie programów pobudzania aktywności obywatelskiej	
Rezultaty	Wskaźniki
Liczba wdrożonych programów współpracy z organizacjami społecznymi	10
Liczba utworzonych centrów aktywności młodych ludzi	1
Liczba imprez integrujących lokalną społeczność	20
Liczba wolontariuszy	30
Liczba projektów współpracy z organizacjami społecznymi spoza gminy	10
Liczba nawiązanych partnerstw współpracy samorządowej ze społecznościami innych gmin w kraju i za granicą	5
Cel strategiczny 9: Poprawa efektywności i rozwój działań promujących gminę i jej walory wewnątrz i na zewnątrz	
Rezultaty	Wskaźniki
Opracowana koncepcja marketingowa gminy	1
Liczba działań promujących gminę podczas imprez organizowanych na terenie gmin i poza nią	20
Liczba wydarzeń kultywujących dziedzictwo kulturowe i historyczne gmin	20
Liczba narzędzi promujących samorząd lokalny	10
Liczba zespołów ludowych, teatralnych i innych form integracji międzypokoleniowej wśród mieszkańców	5

VIII. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ GMINY

Zmiany w prawodawstwie dotyczącym funkcjonowania samorządu lokalnego oraz zasad prowadzenia polityki rozwoju, które weszły w życie jesienią 2020 roku zdeterminowały konieczność wykorzystania zintegrowanego podejścia w procesie tworzenia strategii rozwoju lokalnego. Podejście to charakteryzuje połączenie różnych sfer funkcjonowania samorządu lokalnego: społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej. Ma to przede wszystkim zapewnić powiązanie tworzonej koncepcji zagospodarowania przestrzennego z formułowanymi celami rozwojowymi na płaszczyźnie społecznej i gospodarczej. W ocenie ustawodawcy, który wdrożył nowe regulacje, rozwiązania takie mają także zapewnić ograniczenie problemów słabego i nieefektywnego gospodarowania przestrzenią na danym terenie.

W ocenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej docelowa zawartość modelu oraz jego szczegółowość będą zależę od gminy, która przygotowuje strategię. Sugeruje się jednak, aby w modelu tym zawarte były następujące elementy: 1) sieć osadnicza; 2) obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju (obszary powiązań funkcjonalnych i wtórnie obszary strategicznej interwencji, jako wybór dokonany w procesie planowania konkretnych działań); 3) powiązania infrastrukturalne w tym transportowe i energetyczne; 4) sieć ekologiczna; 5) inne – ważne z punktu gminy. Ostateczny kształt modelu finalnie zdeterminowany jest istnieniem obowiązujących wytycznych i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które zostały przyjęte przed procesem tworzenia niniejszego dokumentu strategicznego.

W zakresie kształtowania ładu przestrzennego, Gmina Wola Mysłowska posiada Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, który obejmuje całe jej terytorium. W sposobie zagospodarowania terenu dominuje rolnicza przestrzeń produkcyjna. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z roku 2019 wskazuje planowane przekształcenia, w tym obszary dolesiania oraz ustanowienie na terenie gminy obszarów ochrony środowiska przyrodniczego: obszaru chronionego krajobrazu, rezerwatu i użytków ekologicznych. Wprowadzane w ostatnim czasie (2020-2021) zmiany w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego nakierowane są również na rozszerzenie funkcji osadniczych i gospodarczych w gminie, w tym wyodrębnienia terenów budowlanych, przeznaczonych pod realizację elektrowni fotowoltaicznych i zbiornika wodnego. Te kierunki zmian odpowiadają miejscowym uwarunkowaniom środowiska naturalnego.

Elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Obrany przez gminę Wola Mysłowska model struktury funkcjonalno-przestrzennej uwzględnia występujące na jej obszarze uwarunkowania regionalne, które obejmują:

- uwarunkowania wynikające z ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego,
- uwarunkowania przyrodnicze i elementy systemu ekologicznego o znaczeniu krajowym, regionalnym i ponadlokalnym,
- walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe,
- elementy krajowego i regionalnego układu komunikacyjnego oraz infrastruktury technicznej,
- położenie gminy w obszarze zasobów ochrony wód podziemnych,
- warunki dostosowania wymogów gospodarki przestrzennej do standardów ekologicznych i prawnych.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy jest obecnie zdeterminowany zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Wola Mysłowska. Opiera się on następujących założeniach:

- osadnictwo uwzględniające potrzeby rozwoju wielofunkcyjnego, obejmujące powiększenie terenów budowlanych zabudowy zagrodowej, zabudowy jednorodzinnej oraz usług,
- rozwój polegający na kształtowaniu zharmonizowanej struktury funkcjonalnej miejscowości w zakresie potrzeb mieszkalnych, gospodarczych i publicznych,
- bezpieczeństwo ludności i jego mienia, działania ograniczające występujące i potencjalne zagrożenia
- rolnictwo, poprzez adaptację i rozwój gospodarki rolnej;
- przedsiębiorczość, przekształcenia i rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej w sektorach wykorzystujących zasoby i potencjały gminy, z preferencjami dla sfery usługowo-produkcyjnej;
- gospodarkę leśną, obejmującą ochronę i rozwój terenów leśnych (zalesienia), powiązaną z wykorzystaniem zasobów leśnych dla różnych funkcji gospodarczych,
- dziedzictwo przyrodnicze, obejmujące ochronę zasobów i kształtowanie ochrony środowiska, jego bioróżnorodności w powiązaniu z regionalną i krajową polityką ekologiczną,
- dziedzictwo kulturowe, obejmujące ochronę zasobów zabytkowych i wzbogacanie dóbr współczesnych w kształtowaniu atrakcyjnego krajobrazu kulturowego,
- komunikację i transport, obejmujący przekształcenia dostosowawcze w zakresie parametrów układu drogowego, rozwój systemów komunikacji i funkcji obsługi transportu,
- infrastrukturę techniczną, obejmującą poprawę warunków technicznych oraz rozwój i uzupełnienie wyposażenia gminy w infrastrukturę: komunalną, telekomunikacyjną i elektroenergetyczną.

Zgodnie z postanowieniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego Gmina Wola Mysłowska położona jest w obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej w strefie gospodarki hodowlanej (podstrefa polno-leśna). To położenie sprawia, iż nadrzędnym celem są preferencje rozwojowe związane z gospodarką rolną. Gospodarstwa rolne, w których odbywa się chów i hodowla bydła położone są w miejscowościach Ksawerynów, Mysłów, Dwornia, Lisikierz, Osiny, Wilczyska i Ciechomin.

Głównym celem polityki przestrzennej gminy, która znajduje swoje odzwierciedlenie w obowiązującym studium jest osiągnięcie wyższej pozycji ekonomicznej gminy, pozwalający na poprawę warunków życia oraz zamożności mieszkańców realizowany poprzez:

- kształtowanie układu osadniczego umożliwiającego poprawę warunków zamieszkania i realizację potrzeb mieszkaniowych ludności, wyznaczenie terenów zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej prawie na terenie całej gminy: m.in. we wsiach Wilczyska, Stara Huta, Grudź, Ciechomin, Jarczew czy Świder. Zabudowie tej towarzyszy istniejący układ komunikacyjny,
- określenie kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów spowoduje podniesienie komfortu zamieszkania
- większe i bardziej racjonalne wykorzystanie walorów krajobrazowych gminy (projekt zmiany studium podtrzymuje utworzenie Adamowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu) – co może ułatwić rozwój agroturystyki,
- intensyfikację rozwoju rolnictwa, jako zaplecza surowcowego przemysłu rolno-spożywczego oraz żywnościowego,
- rozwój drobnej przedsiębiorczości, usług i rzemiosła,
- podniesienie standardu obsługi ludności w zakresie administracji, porządku publicznego i bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i kultury, oświaty i wychowania, handlu i gastronomii oraz przedsiębiorczości,

Rozwój osadnictwa zaproponowany w studium uwzględnia naturalną chłonność terenu i uwarunkowania przyrodniczo-krajobrazowe gminy Wola Mysłowska. Nowa zabudowa obsługiwana będzie przez układ komunikacyjny określony w obowiązującym studium, zachowane zostaną też odległości nowej zabudowy od dróg publicznych (wyznaczenie nieprzekraczalnej linii zabudowy) zgodnie z obowiązującymi przepisami, mogą być również zastosowane rozwiązania chroniące przed hałasem (zielen izolacyjna zimozielona, szczelne okna), które zapewnią właściwy klimat akustyczny wewnątrz zabudowy.

Dokonane w ostatnim okresie zmiany w MPZP stwarzają nowe możliwości dla społeczności lokalnej gminy Wola Mysłowska. Dokonane zmiany stanowią jednocześnie element modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej i dotyczą w szczególności:

- możliwości instalacji urządzeń służących do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych (fotowoltaika);
- możliwości realizacji inwestycji związanych z chowem i hodowlą zwierząt. Jednocześnie ustala się, że lokalizacja takich inwestycji powinna być obarczona zapewnieniem odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych. Ze względu na zapylenia i zapachy powinny być izolowane od przyległych terenów pasem zieleni złożonym z roślinności średnio- i wysokopiennej;

- określenia zasad realizacji nowej zabudowy w dostosowaniu do uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych poprzez:
 - odpowiednią formę architektoniczną jaką mogą zapewnić gabaryty, kształt dachu, bryła budynku czy kolorystyka materiałów wykończeniowych
 - zachowanie proporcji terenu pod zabudowę i terenu przeznaczonego pod zielen (określenie powierzchni biologicznie czynnej) w obrębie działki
 - określenie nieprzekraczalnych linii zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi
 - określenie nieprzekraczalnych linii zabudowy nieprzeznaczonej na pobyt ludzi ustalenie strefowego zagospodarowania terenu w obrębie działek.
- dbałości o zachowanie drożności den dolin rzecznych (Wilgi, Świdra oraz innych bezimiennych), w celu ochrony ich przed zagospodarowaniem
- podtrzymanie utworzenia Adamowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu jako obszaru o wybijających się wartościach krajobrazowych wskazanego w południowo-wschodniej części gminy. Obszar ten w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego jest rekomendowany do oceny możliwości i celowości objęcia ochroną w ramach sporządzanego obecnie audytu krajobrazowego województwa;
- wprowadzenia zalesienia przeznaczając gleby najmniej produktywne, marginalne V i VI klasy bonitacyjnej.

IX. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY

Polityka przestrzenna gminy zdeterminowana jest opracowaniem i wdrażaniem założeń dwóch podstawowych instrumentów określonych przepisami prawa: 1) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, oraz 2) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego swym zakresem terytorialnym całą lub część jednostki terytorialnej. Oprócz tych podstawowych dokumentów, zarządzanie przestrzenią wspomagane jest przez różnego rodzaju koncepcje, studia oraz analizy. Ustalenia zawarte w studium są podstawą polityki przestrzennej gminy z określeniem zasady działalności dla celowego kształtowania, rozwoju i użytkowania przestrzeni. Wskazując na zagospodarowanie przestrzeni, w procesie formułowania kierunków rozwojowych jednostek terytorialnej, należy uwzględnić następujące przesłanki:

- doskonalenie ładu przestrzennego,
- wskazanie i zaakcentowanie walorów architektonicznych i krajobrazowych,
- uwzględnienie wymagań ochrony środowiska, a w tym gospodarowanie wodami, ochrona gruntów rolnych i leśnych, ochrona i pielęgnacja elementów dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- uwzględnienie wymagań ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwo ludzi i mienia,
- zabezpieczenie potrzeb osób niepełnosprawnych,
- honorowania prawa własności, obronności i bezpieczeństwo państwa, a w tym także i potrzeb interesu publicznego².

Kierunki i rekomendacji w zakresie polityki przestrzennej gminy Wola Mysłowska wyznaczone na lata 2021-2030 wynikają zasadniczo z wyżej przedstawionych podstawowych instrumentów kształtowania tej polityki. Jednakże na jej kształt w planowanym okresie powinny mieć znaczące oddziaływanie cele rozwojowe określone w niniejszym dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030.

Specyfika gminy Wola Mysłowska, jako jednostki terytorialnej o charakterze typowo rolniczym, ogranicza częściowo formułowanie celów prowadzących do istotnej zmiany specyfiki funkcjonalnej tego obszaru. Należy zatem w najbliższym okresie skupiać się na polepszaniu istniejących elementów sfery oraz infrastruktury społecznej i gospodarczej, bazując na zidentyfikowanych obszarach problemowych oraz dostępnych potencjałach rozwojowych.

² Szerzej: J. Oleszek, I. Kaczmarek, *Kształtowanie polityki przestrzennej w gminie uzdrowiskowej, „Infrastruktura i Ekologia Terenów Wiejskich”* 2011, nr 1, Polska Akademia Nauk, Oddział w Krakowie, s. 79–90.

W oparciu o sformułowane cele strategiczne gminy do 2030 roku należy zaproponować następujący katalog rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy Wola Mysłowska:

1. Gmina Wola Mysłowska posiada, opracowany dla całego obszaru, Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego. Z jednej strony zasadniczo stanowi to atut, umożliwiający między innymi sprawne przeprowadzanie procesu inwestycyjnego, z drugiej jednak, nie zawsze aktualne i niedostosowane do obecnych realiów zapisy MPZP wspomagają realizację nowoczesnych przedsięwzięć. Niedostosowane do potrzeb współczesnej gospodarki lokalnej i społeczeństwa ustalenia MPZP często zniechęcają też potencjalnych inwestorów do inwestowania, co jest kluczową przeszkodą w podnoszeniu pozycji konkurencyjnej gminy i tworzeniu warunków do skutecznego rozwoju gospodarczego.

Biorąc to pod uwagę, należy podjąć odpowiednie działania, i uwzględniając treści sformułowanych w Strategii Rozwoju Gminy celów, stopniowo aktualizować poszczególne elementy Planu, dostosowując go do aktualnych i wyrażanych potrzeb społeczeństwa i gospodarki. Jednocześnie zaś, kształtować tą drogą spójny i zgodny z oczekiwaniami ład przestrzenny.

2. Kształtowaniu ładu przestrzennego gminy powinno opierać się z jednej strony o oczekiwania poszczególnych grup społecznych, z drugiej strony jednak winno uwzględniać zasady ochrony środowiska, gospodarki wodnej i ochrony przyrody. Gmina Wola Mysłowska, kreując rozwój lokalny w sposób zrównoważony i wykorzystując potencjały środowiskowe i przyrodnicze, ma duże szanse podniesienie swojej pozycji konkurencyjnej.

3. Gminę Wola Mysłowska, w porównaniu do innych gmin regionu lubelskiego tej kategorii, cechuje stosunkowo wysoki poziom rozwoju infrastruktury technicznej. Gmina posiada rozbudowaną kanalizację, gazociąg, sieć wodociągową. Stan dróg należy oceniać jako dobry. Niemniej jednak w dalszym ciągu poziom rozwoju infrastrukturalnego gminy nie w pełni zaspokaja potrzeby społeczności lokalnej. Pożądane są zatem w najbliższych latach dalsze projekty w tym zakresie. Należy dążyć do pełnego skanalizowania, zgazyfikowania gminy. Należy także poprawiać jakość i modernizować sieć dróg gminnych, wspierając jednocześnie inwestycje realizowane na drogach powiatowych i wojewódzkich.

4. Ważnym celem rozwojowym gminy Wola Mysłowska jest poprawa i rozwój infrastruktury energetycznej. Polityka przestrzenna gminy powinna prowadzić do umożliwienia instalacji urządzeń służących do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności energii słonecznej.

5. Rozwój społeczno-gospodarczy gminy jest zdeterminowany rozwojem przedsiębiorczości oraz rolnictwa. Specyfika rolnicza gminy Wola Mysłowska motywuje do tworzenia warunków do prowadzenia bardziej efektywnej gospodarki rolnej, gospodarki gruntami rolnymi, czy też inwestycji w większe zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego. Realizując tego typu przedsięwzięcia należy mieć na względzie także interes społeczny, ochronę środowiska i przyrody, a także potencjał turystyczny gminy i możliwości jego wykorzystania w przyszłości.

6. Gmina, biorąc pod uwagę swoje specyficzne, ale jednak niedaleko głównych ciągów komunikacyjnych położenie, ma duże szanse na pozyskanie inwestorów. Aby osiągnięcie tego kierunku działań było realne, pożądane jest stworzenie kompleksowej

oferty inwestycyjnej gminy. Wiąże się to między innymi także z odpowiednim ukształtowaniem zapisów dokumentów planistycznych gminy (Studium, MPZP).

7. Polityka przestrzenna gminy to również wychodzenie naprzeciw ludzkim problemom, potrzebom i oczekiwaniom. Mieszkańcy gminy Wola Mysłowska borykają się z wieloma problemami natury socjalnej. Zauważalny jest duży problem niedostosowania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zidentyfikowane problemy w tym zakresie powinny motywować samorząd gminny do uwzględniania ich w procesie formułowania i realizacji polityki przestrzennej.

8. Jakość życia społeczności lokalnej uwarunkowana jest w dużej mierze poziomem rozwoju infrastruktury społecznej. Słaba jakość lub brak podstawowych urządzeń infrastruktury kultury, sportowej, czy też oświatowej, powodują spadek aktywności społecznej i wpływają negatywnie na poziom rozwoju społecznego, a w konsekwencji także gospodarczego. Przeprowadzone diagnozy i analizy strategiczne pokazały, że istnieją duże potrzeby w zakresie rozbudowy, modernizacji i wyposażenia obiektów infrastruktury sportowej, kulturalnej i oświatowej. Inwestycje z tym związane, w szczególności polegające na tworzeniu nowych obiektów, wiążą się także z odpowiednim ukształtowaniem treści instrumentów polityki przestrzennej.

Podsumowując przedstawione wyżej najważniejsze rekomendacje dotyczące prowadzenia polityki przestrzennej gminy Wola Mysłowska, należy stwierdzić, że obecne zapisy Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy niedostatecznie umożliwiają realizację założonych celów i kierunków działań w Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030. Należy zatem dążyć do podjęcia działań, mających na celu przeformułowanie koncepcji i instrumentów planowania przestrzennego gminy.

X. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Według projektu Strategii Rozwoju Województwa do 2030 (SRWL) opublikowanego w styczniu 2021 roku obszary strategicznej interwencji o **znaczeniu regionalnym** obejmują:

- obszary współpracy w strefach silnego oddziaływania miast (MOF),
- strefy funkcjonalne, charakteryzujące się wspólnymi uwarunkowaniami i celami rozwojowymi, na których przewiduje się współpracę w układach ponadlokalnych.

W ramach ich delimitacji w Strategii Rozwoju Województwa do 2030 roku określono:

- terytorium (subregion) na którym samorząd województwa lubelskiego zakłada zastosowanie mechanizmów terytorialnych,
- tematyczne obszary planowanej interwencji z uwzględnieniem wsparcia z poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego,
- przedsięwzięcia flagowe, szczególnie istotne dla wykorzystania potencjałów rozwojowych poszczególnych subregionów funkcjonalnych, stanowiące katalog otwarty obejmujący zadania i inwestycje celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub Sejmik Województwa Lubelskiego i Zarząd Województwa Lubelskiego, w tym przede wszystkim: 1) przedsięwzięcia wpływające na poprawę dostępności komunikacyjnej subregionów funkcjonalnych, 2) przedsięwzięcia wpływające na kształtowanie struktury gospodarczej subregionów funkcjonalnych.

Według SRWL w wymiarze strategicznym oznacza to wskazanie:

- obszarów dla których zdefiniowany indywidualny priorytet rozwojowy determinuje zakres planowanego wsparcia w ramach instrumentów terytorialnych,
- kierunków działań (wybranych spośród wszystkich kierunków działań SRWL 2030), których realizacja ma szczególne znaczenie dla priorytetów rozwojowych poszczególnych subregionów funkcjonalnych,
- przedsięwzięć, których realizacja ma szczególne znaczenie dla rozwoju określonych subregionów funkcjonalnych, w tym przede wszystkim służących poprawie ich dostępności w układzie wewnętrznym i zewnętrznym.

W wymiarze operacyjnym oznacza to wskazanie:

- obszarów właściwych dla zastosowania odpowiednich mechanizmów terytorialnych, tj.: a) zintegrowanych inwestycji terytorialnych; b) rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność; c) innych narzędzi terytorialnych.

- obszarów rekomendowanych do planowania współpracy w układach ponadlokalnych (międzygminnych), tj. w oparciu o strategię rozwoju ponadlokalnego lub strategię terytorialne.

W wymiarze regulacyjnym oznacza to wyznaczenie w SRWL dwóch typów OSI:

- 1) Miejskich Obszarów Funkcjonalnych – właściwych do wspólnego planowania rozwoju na poziomie ponadlokalnym (w miastach i obszarach powiązanych z nimi funkcjonalnie), w tym poprzez wykorzystanie instrumentu ZIT ,
- 2) OSI subregionalnych – rekomendowanych do wspólnego planowania rozwoju na poziomie ponadlokalnym.

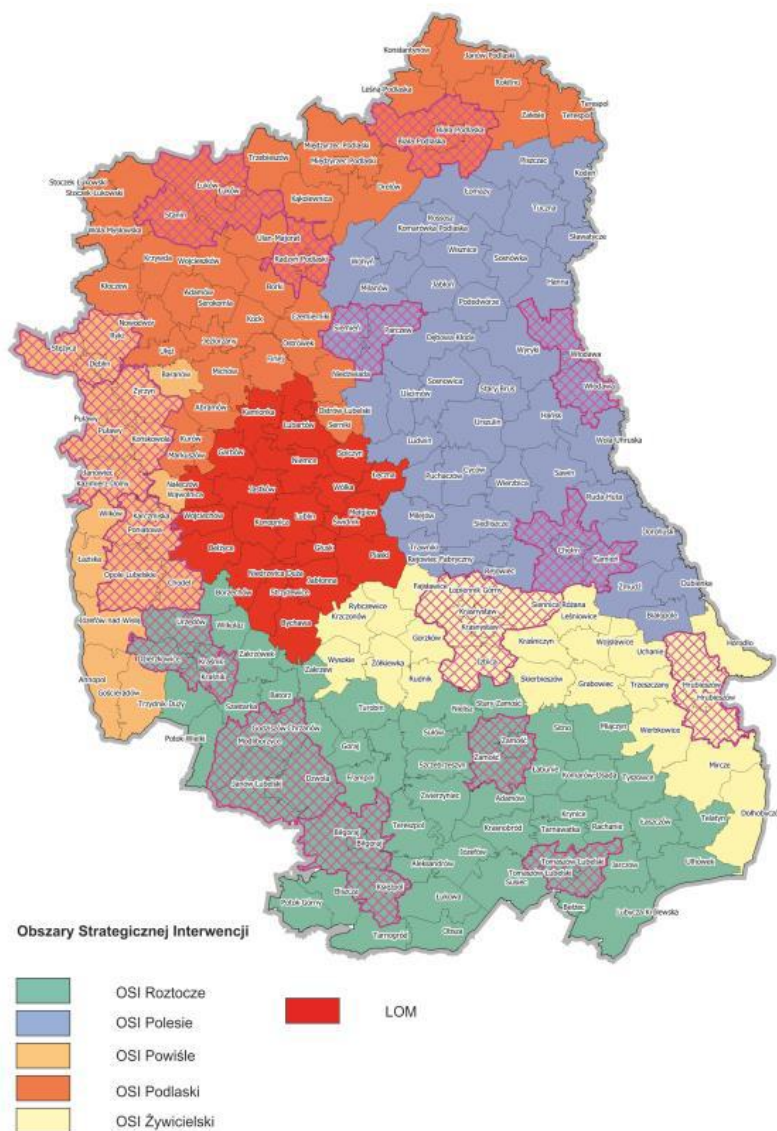
Zgodnie z zapisami SRWL granice tego typu OSI nie są wiążące dla samorządów lokalnych w zakresie obszarów opracowania strategii ponadlokalnych. Oznacza to, po pierwsze, że w obrębie OSI może być sporządzonych wiele strategii ponadlokalnych, co warunkowane jest wyłącznie potrzebą i chęcią współpracy samorządów lokalnych, po drugie zaś strategii ponadlokalne mogą być sporządzane dla obszaru położonego w jednym lub więcej OSI – co oznacza, że w tym przypadku SRWL 2030 dedykuje strategiom ponadlokalnym te priorytety rozwojowe i związane z nimi kierunki działań, które wynikają z przynależności większej części obszaru objętego strategią ponadlokalną do określonego OSI.

Ponadto w SRWL do 2030 roku zapisano, że niezależnie od kierunków działań wskazanych jako szczególnie istotne dla rozwoju poszczególnych OSI (będących przedmiotem wsparcia w ramach instrumentów terytorialnych), wszyscy interesariusze SRWL 2030 mogą korzystać ze wsparcia regionalnego na zasadach ogólnych, wynikających z kierunków działań o charakterze horyzontalnym, wskazanych w ramach poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych³.

W dokumencie projektu Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku wyznaczono sześć obszarów strategicznej interwencji (OSI) oraz jeden Lubelski Obszar Metropolitalny (LOM).

³ Projekt Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, <https://strategia.lubelskie.pl/konsultacje/srwl.projekt.2021.01.20.pdf>

Mapa 8. Regionalne OSI na tle subregionów funkcjonalnych

Źródło: Projekt Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, <https://strategia.lubelskie.pl/konsultacje/srwl.projekt.2021.01.20.pdf>

Zgodnie z delimitacją dokonaną w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku **gmina Wola Mysłowska przynależy do Podlaskiego Obszaru Strategicznej Interwencji (OSI Podlaskie).**

W SRWL do 2030 roku przyjęto podstawowe **ramy delimitacji OSI subregionalnych**. Na pierwszym miejscu znalazło się zróżnicowanie cech przestrzeni odzwierciedlonych w waloryzacji funkcjonalnej województwa lubelskiego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego 2015 oraz regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski. Granice OSI wyznaczono na podstawie granic administracyjnych gmin. Uwzględniono przy tym krajową politykę rozwoju regionalnego ukierunkowaną terytorialnie, wyrażoną poprzez krajowe OSI określone w

KSRR 2030, tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze⁴.

Gmina Wola Mysłowska w Podlaskim Obszarze Strategicznej Interwencji określonym w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

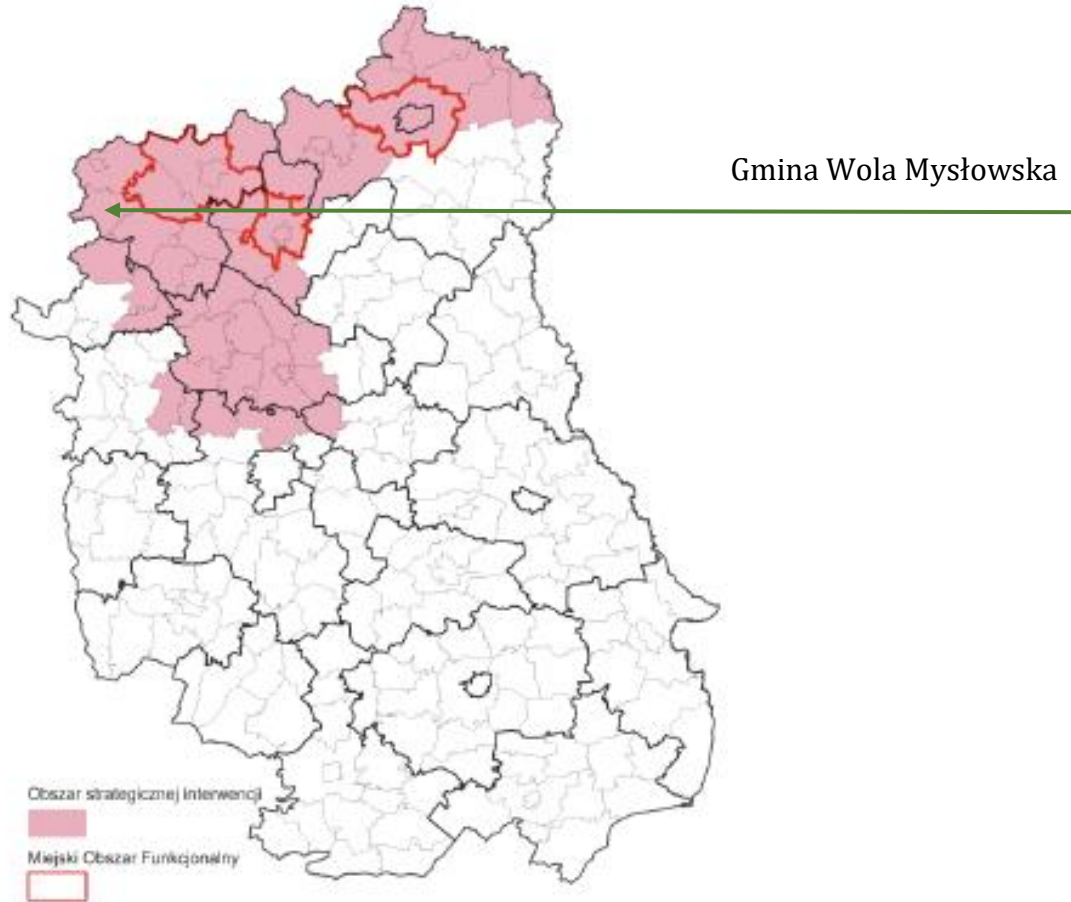
Zgodnie z projektem SRWL do 2030 delimitacja jednostek terytorialnych wchodzących w skład Podlaskiego OSI⁵, w tym gminy Wola Mysłowska, nastąpiła w oparciu o następujące przesłanki:

- położenie na kierunkach przebiegu krajowych i europejskich powiązań transportowych (drogowych i kolejowych – Północne Pasma Aktywności Gospodarczej),
- dobrze rozwinięty sektor gospodarki obejmujący transport i gospodarkę magazynową wyraźnie wpływający na strukturę wartości dodanej brutto tego obszaru,
- liczne obiekty stawowe, w tym przede wszystkim w pradolinie Wieprza i dolinach jego dopływów, które predestynują obszar do rozwoju gospodarki rybackiej,
- niską jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym przede wszystkim ze względu na dominującą przewagę słabych gleb,
- unikalny krajobraz osiedleńczo-nadrzeczny doliny dolnego Wieprza.

⁴ Projekt Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, <https://strategia.lubelskie.pl/konsultacje/srwl.projekt.2021.01.20.pdf>

⁵ W skład Podlaskiego OSI wchodzi następujące grupy jednostek terytorialnych: 1) MOF: Białej Podlaskiej, Łukowa i Radzynia Podlaskiego; 2) 27 gmin należących do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, tj.: Abramów, Adamów, Borki, Czemierniki, Drelów, Janów Podlaski, Jeziorzany, Kąkolewnica, Kłoczew, Kock, Konstantynów, Krzywdą, Leśna Podlaska, Michów, Międzyrzec Podlaski, Nowodwór, Ostrówek, Rokitno, Serokomla, Stoczek Łukowski, Terespol, Trzebieszów, Ulan-Majorat, Ułęż, Wojcieszków, Wola Mysłowska, Zalesie; 3) 6 gmin nienależących do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, tj.: Firlej, Międzyrzec Podlaski (miasto), Niedźwiada, Serniki, Stoczek Łukowski (miasto), Terespol (miasto): Projekt Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, <https://strategia.lubelskie.pl/konsultacje/srwl.projekt.2021.01.20.pdf>

Mapa 9. Mapa Podlaskiego OSI

Źródło: Projekt Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, <https://strategia.lubelskie.pl/konsultacje/srwl.projekt.2021.01.20.pdf>

Spójność celów Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030 z priorytetami i celami Podlaskiego Obszaru Strategicznej Interwencji oraz Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Zgodnie z zapisami projektu SRWL do 2030 roku priorytetem rozwoju Podlaskiego OSI jest **gospodarcze wykorzystanie potencjału krajowych i europejskich korytarzy transportowych**.

W kontekście realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku w Podlaskim OSI wyznaczono kierunki interwencji – tematyczne obszary wsparcia (Tabela 32).

Tabela 32. Kierunki interwencji w Podlaskim OSI w odniesieniu do celów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Cele Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku	Tematyczne obszary wsparcia - Podlaski OSI
1.1 Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój lokalnych specjalizacji rolnych m.in. w oparciu o odtworzenie historycznie ukształtowanych lub wykorzystanie nowych, niszowych kierunków produkcji
2.1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa regionalnych i międzyregionalnych powiązań komunikacyjnych z uwzględnieniem szkieletowego układu dróg ekspresowych (S19, S17 i S12) oraz planowanej autostrady A2, w tym budowa obwodnic miast • Poprawa regionalnych i międzyregionalnych połączeń kolejowych z uwzględnieniem Programu Kolejowego CPK Centralny Port Komunikacyjny • Rozwój lokalnych układów drogowych zapewniających dostęp do miejsc koncentracji podstawowych usług, a także infrastruktury sprzyjającej elektromobilności
2.3. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, • Przeciwdziałanie wykluczeniu transportowemu, • Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów (w tym rewitalizacja), • Poprawa dostępności do świadczonych podstawowych usług społecznych, • Zwiększenie dostępności usług telekomunikacyjnych świadczonych na poziomie lokalnym, • Wspieranie usług publicznych służących rozwijaniu działalności kulturalnej, wzmacnianiu poczucia tożsamości lokalnej i budowie społeczeństwa obywatelskiego
2.4. Ochrona walorów środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie działań na rzecz ochrony i kształtowania zasobów wodnych, w tym racjonalizacji wielkości poboru wody, rozwój i modernizacja oczyszczalni ścieków, zwiększanie małej retencji i renaturyzacji rzek • Ochrona wartości przyrodniczych, w tym krajobrazu, siedlisk i bioróżnorodności
3.2. Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie sektora logistycznego (infrastruktura, systemy zarządzania, usługi, kompetencje i umiejętności kadr)
3.4 Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym poprzez rozwijanie funkcji użytkowej obiektów kulturowych
4.4 Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie działań i współpraca z właściwymi podmiotami na rzecz realizacji inwestycji sprzyjających pogłębianiu kontaktów międzyregionalnych, w tym w zakresie infrastruktury granicznej (budowa i rozbudowa przejść granicznych oraz dostosowanie ich do obsługi ruchu turystycznego) oraz poprawiającej dostępność do

	przebieg granicznych (drogi, linie kolejowe, parkingi buforowe, infrastruktura turystyczna)
--	---

Źródło: opracowanie własne np. Projekt Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, <https://strategia.lubelskie.pl/konsultacje/srwl.projekt.2021.01.20.pdf>

Cele strategiczne określone w Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030:

Obszar 1. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy

- 1.1. Poprawa ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczego gminy
- 1.2. Rozwój i poprawa jakości infrastruktury drogowej, w tym gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz prawa organizacji ruchu drogowego
- 1.3. Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w wodę, kanalizacyjnej oraz poprawa systemu gospodarki odpadami
- 1.4. Poprawa i rozwój infrastruktury energetycznej
- 1.5. Poprawa infrastruktury telekomunikacyjnej i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu;
- 1.6. Poprawa jakości i funkcjonalności lokalnego transportu zbiorowego
- 1.7. Wzrost dochodów społeczności lokalnej poprzez rozwój przedsiębiorczości i efektywne wykorzystanie potencjału rolnego

Obszar 2. Rozwój społeczny gminy

- 2.1 Ochrona zdrowia i promocja zdrowego stylu życia
- 2.2 Poprawa jakości i efektywności pomocy społecznej
- 2.3 Rozwój polityki prorodzinnej i systemu wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej
- 2.4 Rozwój i modernizacja infrastruktury oświatowej oraz poprawa jakości edukacji publicznej
- 2.5 Rozwój kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami
- 2.6 Poprawa i rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz kultury fizycznej i turystyki
- 2.7 Poprawa porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej
- 2.8 Rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez poprawę współpracy międzysektorowej oraz wdrażanie programów pobudzania aktywności obywatelskiej
- 2.9 Poprawa efektywności i rozwój działań promujących gminę i jej walory wewnątrz i na zewnątrz

Porównując wskazane w tabeli 32 kierunki interwencji w Podlaskim OSI, do którego przynależy także gmina Wola Mysłowska, należy stwierdzić, że większość celów oraz kierunków działań sformułowanych w Strategii Rozwoju Gminy Wola

Mysłowska lata 2021-2030 jest spójna z tymi kierunkami, a co za tym idzie także z celami samej Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.

XI. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska uzależniona jest od możliwości finansowych Gminy oraz od wysokości uzyskanych środków, zarówno krajowych jak i w ramach funduszy Unii Europejskiej.

W celu efektywnego wdrażania Strategii konieczna będzie koordynacja działań na poziomie Gminy. Rolę koordynatora pełnił będzie powołany komitet sterujący – zespół zadaniowy – do zadań którego należało będzie:

- opiniowanie zmian i uzupełnień Strategii;
- zapewnienie zgodności realizacji Strategii z obowiązującymi przepisami (w zakresie zamówień publicznych, ochrony środowiska, ochrony dóbr dziedzictwa kulturowego);
- promocja Strategii;
- sporządzanie materiałów informacyjnych na temat wdrażania Strategii;
- sporządzanie informacji o nieprawidłowościach w realizacji Strategii;
- monitorowanie działań związanych z realizacją Strategii;

Instytucją wdrażającą Strategię Rozwoju Gminy Wola Mysłowska jest Gmina Wola Mysłowska, na której spoczywa obowiązek:

- opracowania i składania wniosków o dotacje;
- kontroli formalnej składanych wniosków i ich zgodności z obowiązującymi procedurami;
- zapewnienie informacji o finansowaniu projektów.

Ocena Strategii

Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska polegał będzie na kontroli przebiegu realizacji projektów i zadań, prowadzących do osiągnięcia celów operacyjnych oraz celów strategicznych. Ocena stopnia realizacji Strategii służyła będzie przede wszystkim do oszacowania uzyskanych efektów z realizacji poszczególnych projektów. Oceniając projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej przyjmuje się następujące typy ocen:

- ex – ante – przed realizacją projektu;
- mid – term – w połowie realizacji projektu;
- ex – post – na zakończenie projektu;
- on – going – na bieżąco;

Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi

Czynnikiem decydującym o realizacji Strategii jest współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi. Drugim istotnym

czynnikiem w rozwoju Gminy jest komunikacja władz samorządowych z mieszkańcami Gminy. Współpraca międzysektorowa miała miejsce na etapie opracowania Strategii, gdzie wszyscy wspólnie wyznaczyli kierunek działania Gminy Wola Mysłowska. Współpraca ta będzie dalej prowadzona w odniesieniu do podejmowanych zadań inwestycyjnych i o charakterze nieinwestycyjnym.

Aktualizacja Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Wola Mysłowska jest dokumentem otwartym i podlegała będzie aktualizacji w miarę potrzeb lokalnych. Podstawą do aktualizacji strategii będzie:

- analiza postępu w realizacji zadań podjętych w strategii;
- zmiany w lokalnej sytuacji społeczno – gospodarczej, np. nowe, pojawiające się problemy i uwarunkowania;
- zmiany w otoczeniu zewnętrznym, będące np. źródłem szans rozwojowych;

Wdrażanie strategii na poziomie operacyjnym

Za wdrażanie strategii na poziomie operacyjnym odpowiedzialny będzie Urząd Gminy w Woli Mysłowskiej, którego zadaniem będzie organizowanie i przeprowadzanie odpowiednich działań. Wśród działań najściślej związanych z realizacją projektów wynikających ze Strategii Rozwoju wskazać należy:

Sprawy techniczno – inwestycyjne, w tym między innymi:

- prowadzenie procedur przetargowych dotyczących zamówień publicznych;
- obsługa procesów inwestycyjnych Gminy;
- utrzymywanie bądź nadzór technicznych nad obiektami użyteczności publicznej, terenami zieleni, drogami publicznymi, itp.;
- zarządzanie mieniem komunalnym oraz racjonalne gospodarowanie zasobem nieruchomości gminnych, w tym pozyskiwanie gruntów pod inwestycje;
- zarządzanie zagospodarowaniem przestrzennym;
- zarządzanie ochroną środowiska.

Sprawy finansowo – księgowo, w tym między innymi:

- obsługa finansowa budżetu, w tym prowadzeniem rozliczeń inwestycji gminnych;
- podejmowanie działań w celu pozyskania środków spoza budżetu Gminy na realizację zadań własnych;
- współdziałanie w pracach komisji przetargowej.

Sprawy związane z promocją Gminy, kontaktami z mediami, turystyką, itd., w tym między innymi:

- promocja Gminy;
- współpraca zagraniczna;
- nadzorowanie i współuczestniczenie w działaniach z zakresu turystyki, kultury, rekreacji i kultury.

System wdrażania na poziomie Urzędu Gminy obejmować będzie następujące działania:

- przygotowanie dokumentacji zadań objętych Strategią, występowanie z wnioskami o dofinansowanie;
- przeprowadzenie procedur wyboru wykonawców zadań, kontraktowanie;
- monitorowanie przebiegu prac w ramach poszczególnych projektów;
- raportowanie kwartalne i roczne;
- przygotowanie propozycji dotyczących korekt w zakresie poszczególnych zadań;
- prowadzenie rozliczeń finansowych;
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.

Za poszczególne zakresy zadań odpowiadają osoby – pracownicy Urzędu Gminy, zgodnie ze swoją właściwością i zakresem odpowiedzialności. Oprócz pracowników Urzędu Gminy we wdrażaniu Strategii uczestniczyć będą jednostki organizacyjne Gminy.

Wymienione jednostki, zgodnie ze swą właściwością współdziałać będą z pracownikami Urzędu Gminy na etapie realizacji projektów inwestycyjnych, a następnie odpowiedzialne będą za ich późniejsze funkcjonowanie. Uczestnictwo tych jednostek we wdrażaniu dotyczy takich dziedzin jak:

- gospodarka wodno – ściekowa;
- ochrona środowiska;
- turystyka i rekreacja;
- oświata i kultura;
- opieka społeczna;

Warunkiem niezbędnym dla wdrożenia Strategii jest również uwzględnianie wydatków z nią związanych w kolejnych budżetach na lata 2021 – 2030. Za ten element odpowiada Rada Gminy. Dlatego też Wójt przedkładając Radzie projekty budżetów winien przetransponować do nich założenia finansowe zawarte w Strategii Rozwoju przewidziane w nim na dany rok.

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Strategii Rozwoju będzie pełnił Wójt Gminy Wola Mysłowska. Za zakres zadań Instytucji Zarządzającej odpowiedzialne będzie stanowisko do spraw funduszy unijnych. Zakres zadań obejmuje między innymi:

- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Strategii;
- zapewnienie zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu;
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Strategii;
- dokonanie oceny ex-post po zakończeniu realizacji Strategii.

W celu sprawnego i efektywnego działania Strategii Rozwoju istnieje potrzeba ciągłego monitorowania rzeczowych projektów wchodzących w zakres Strategii oraz wydatków na ich realizację. Wójt gminy odpowiada za proces monitorowania i raportowania wraz z podlegającym mu aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych Gminy.

Raport monitoringowy przedstawiony winien być Radzie Gminy i powinien zawierać:

- przebieg procesu wdrażania poszczególnych projektów;
- realizację planu finansowego;
- sposoby promocji projektów;
- zidentyfikowane przewidywane zagrożenia realizacji planu;

Strategia Rozwoju zostanie poddana ocenie po zakończeniu okresu objętego procesem planowania. Oceny dokonają pracownicy Urzędu Gminy i jednostki organizacyjne Gminy. Raport z tej oceny zostaje przedstawiony Wójtowi Gminy, który następnie przedłoży ją Przewodniczącemu Rady Gminy.

Ocena ta powinna zawierać:

- daty rozpoczęcia i zakończenia projektów;
- sposoby zarządzania projektami po ich zakończeniu;
- potwierdzenie kosztów projektów;
- potwierdzenie realizacji założeń społeczno – ekonomicznych.

XII. SYSTEM PROMOCJI I INFORMACJI

Promocja i informacja jest jednym z podstawowych elementów zapewniających realizację celów w poszczególnych fazach wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska. Jest ona ściśle powiązana z celami strategicznymi oraz zakładanymi rezultatami.

Celem działań promocyjnych jest rozpowszechnienie założeń Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska wśród mieszkańców **poprzez zastosowanie różnorodnych środków komunikacji społecznej**.

Realizacja strategii zależy od skutecznie przeprowadzonej kampanii promocyjnej, która musi być dobrze zaplanowana i profesjonalnie zrealizowana z wykorzystaniem odpowiednich metod i instrumentów promocji.

Strategia realizacji działań promocyjnych wynika z założeń zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska jest ukierunkowana na realizację następujących celów:

- Promocja projektu, w ramach którego została opracowana Strategia,
- Promocja założeń strategicznych na poziomie Gminy Wola Mysłowska,
- Pozyskanie poparcia społeczności lokalnych do realizacji poszczególnych projektów,
- Rozpowszechnienie efektów Strategii.

Nadrzędnym celem działań promocyjnych jest wykreowanie celów Strategii na zewnątrz, a także zaprezentowanie konkretnych projektów w celu zachęcenia społeczności lokalnych do realizacji poszczególnych projektów.

ZAŁOŻENIA SYSTEMU PROMOCJI

Działania promocyjne realizowane w ramach Strategii będą prowadzone na dwóch płaszczyznach:

- budowanie kanałów komunikacyjnych w celu uzyskania akceptacji społecznej dla działań projektowych.
- prowadzenie akcji promocyjnych działań projektowych prowadzących do efektywnego pozyskania potencjalnych beneficjentów i zmotywowania ich do aktywnego udziału we wdrażaniu strategii.

ODBIORCY DZIAŁAŃ PROMOCYJNYCH

Odbiorcy bezpośredni (beneficjenci ostateczni):

⇒ mieszkańcy Gminy Wola Mysłowska

Odbiorcy pośredni:

- ⇒ władze lokalne, regionalne
- ⇒ instytucje współpracujące w ramach realizacji Strategii
- ⇒ media lokalne i regionalne.

ZASIĘG PROMOCJI

Promocja Strategii obejmie swoim zasięgiem Gmina Wola Mysłowska. Ponadto zakłada się rozpowszechnienie celów i efektów wdrażania strategii na poziomie ościennych gmin i całego Województwa lubelskiego.

GLÓWNE DZIAŁANIA PROMOCYJNE

W ramach realizacji Strategii zostaną przeprowadzone następujące działania promocyjne:

DZIAŁANIE 1

- ⇒ **Nazwa działania:** przygotowanie i dystrybucja materiałów promocyjnych Strategii (ulotki promocyjne)
- ⇒ **Cel działania:** rozpowszechnienie informacji o Strategii wśród mieszkańców Gminy Wola Mysłowska
- ⇒ **Miejsce realizacji:** Gmina Wola Mysłowska
- ⇒ **Zasięg oddziaływania:** Województwo Lubelskie

DZIAŁANIE 2

- ⇒ **Nazwa działania:** prowadzenie akcji informacyjno-promocyjnej wśród mieszkańców (spotkania, seminaria tematyczne, panele robocze)
- ⇒ **Cel działania:** zaangażowanie mieszkańców w proces tworzenia projektów lokalnych zgodnych z założeniami Strategii
- ⇒ **Miejsce realizacji:** Gmina Wola Mysłowska
- ⇒ **Zasięg oddziaływania:** Gmina Wola Mysłowska

DZIAŁANIE 3

- ⇒ **Nazwa działania:** prowadzenie akcji rozpowszechniającej wdrożone projekty
- ⇒ **Cel działania:** określenie efektów projektów i rozpowszechnienie ich na poziomie lokalnym i regionalnym
- ⇒ **Miejsce realizacji:** Gmina Wola Mysłowska
- ⇒ **Zasięg oddziaływania:** Województwo Lubelskie

KAMPANIA PUBLIC RELATIONS

Kampania Public Relations Strategii będzie obejmowała następujące akcje promocyjne:

- Zamieszczenie Strategii na stronie internetowej Gminy Wola Mysłowska;
- Poinformowanie prasy lokalnej o opracowaniu i wdrażaniu Strategii;

- Wywieszenie informacji o przystąpieniu do wdrażania Strategii na tablicy ogłoszeń Gminy Wola Mysłowska;
- Informowanie mieszkańców o etapach wdrażania Strategii na posiedzeniach Rady Gminy Wola Mysłowska.

SPÓJNOŚĆ MATERIAŁÓW PROMOCYJNYCH

Akcja informacyjno-promocyjna będzie bazowała na wykorzystaniu i nawiązaniu do symboli, haseł, logo i znaków Gminy Wola Mysłowska.

NARZĘDZIA SYSTEMU PROMOCJI I INFORMACJI

Narzędzia służące dotarciu do poszczególnych grup docelowych:

- materiały reklamowe (broszury, plakaty, tabliczki ogłoszeniowe);
- jednolity system identyfikacji wzrokowej projektu, tzn. używanie odpowiednich oznaczeń i symboli projektu;
- informacje w mediach lokalnych i regionalnych (wysyłanie notatek prasowych, wywiady, nawiązanie i podtrzymywanie kontaktów z instytucjami współpracującymi);
- Internet (informacja o projekcie na stronie internetowej Gminy, banery na stronach instytucji rynku pracy);
- bezpośrednie spotkania z mieszkańcami;
- prezentacja multimedialna Strategii i poszczególnych projektów.

ZASADY PROWADZENIA KAMPANII PROMOCYJNEJ

Kampania promocyjna będzie miała charakter ciągły i jest ściśle powiązana z poszczególnymi fazami realizacji Strategii. Realizacja poszczególnych etapów kampanii promocyjnej będzie przebiegała zgodnie z jej założeniami. Zakłada się, że nasiloną kampanią informacyjno-promocyjną będzie prowadzona w pierwszym etapie wdrażania strategii. W kolejnej fazie stopniowo przejdzie w etap promocji osiągnięć i dobrych przykładów.

Efektami działań, które zostaną podjęte przez Gminę Wola Mysłowska w zakresie Public Relations Strategii będą:

- zapewnienie mieszkańcom wpływu na poprawę jakości życia i kierunek rozwoju obszaru objętego strategią;
- budowanie wzajemnego zaufania pomiędzy władzami samorządowymi a społeczeństwem;
- uzyskanie poparcia dla działań i inwestycji władz lokalnych podejmowanych dla dobra wspólnego;
- zwiększenie zaangażowania mieszkańców Gminy w realizację wspólnych przedsięwzięć;
- bieżące informowanie opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie lokalnym;

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych dla wszystkich grup docelowych na terenie wdrażania Strategii.

XIII. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Realizacja przewidzianych w Strategii Rozwoju projektów inwestycyjnych oraz zadań o charakterze nieinwestycyjnym wymaga zazwyczaj wydatkowania znacznych środków finansowych. W obecnej sytuacji ekonomiczno-prawnej główne źródła finansowania rozwoju lokalnego stanowią:

- budżet jednostek samorządu terytorialnego: gmin, powiatów, województw;
- budżet państwa: dotacje celowe, środki z rezerw celowych poszczególnych ministerstw, środki w ramach ogłaszanych programów rządowych;
- środki funduszy celowych, np. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- środki z Funduszy Strukturalnych, Funduszu Spójności, oraz Inicjatyw Wspólnotowych Unii Europejskiej;
- fundusze prywatne oraz fundusze organizacji pozarządowych.

Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 stworzy ramy do pozyskania znacznych funduszy z uchwalonych programów krajowych oraz programu regionalnego (RPO). Środki finansowe na realizację celów tych programów będą pochodzić z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności UE. Należy jednak nadmienić, że podział środków w ramach dostępnych programów oraz opracowywanie ich ostatecznej wersji w dalszym ciągu trwa. Aktualnie (2020) instytucje UE wypracowały projekty rozporządzeń na bazie których zostaną określone szczegółowe cele i nakłady na dla poszczególnych krajów członkowskich oraz uzgodnionych i zatwierdzonych programów operacyjnych.

Generalnie możliwości pozyskiwania zewnętrznego finansowania przedsięwzięć określonych w niniejszej Strategii są zdeterminowane ostatecznym kształtem polityk i rozporządzeń UE (patrz załącznik) oraz skutecznością wdrażania celów zawartych w następujących dokumentach strategicznych poziomu krajowego i regionalnego:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do roku 2030),**
- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**
- **Strategia rozwoju województwa lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 roku.**
- **Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2021-2027.**

Ramy finansowe oraz plan finansowy kluczowych przedsięwzięć inwestycyjnych określa załącznik 15.3 do niniejszej strategii.

XIV. PARTYCYPACJA I KONSULTACJE SPOŁECZNE

Nieodłącznym elementem zastosowanej metodologii przy opracowaniu Strategii Rozwoju jest partycypacja społeczna na etapie jej budowania, a następnie na etapie wdrażania.

Z uwagi na istniejącą w czasie opracowywania Strategii pandemię Covid-19, proces uspołecznienia prac nad dokumentem miał formę zdalnych konsultacji społecznych. Członkowie Zespołu ds. opracowania Strategii oraz inni zainteresowani przedstawiciele społeczności Gminy Wola Mysłowska mieli możliwość wypowiedzenia się na każdym z etapów tworzenia założeń strategicznych. Konsultacje społeczne dotyczyły etapu opracowania analizy SWOT, analizy problemów oraz analizy celów.

Projekt Strategii został następnie omówiony podczas spotkania konsultacyjnego przeprowadzonego w dniu 27 stycznia 2021 roku. Na spotkaniu wypracowano także założenia wizji i misji rozwoju Gminy Wola Mysłowska do 2030 roku.

W celu przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030 dokument został zamieszczony na stronie internetowej <https://wolamyslowska.bip.lubelskie.pl> oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy <https://wolamyslowska.bip.lubelskie.pl> w okresie 26 lutego do 6 kwietnia 2021 r. Uwagi i opinie dotyczące dokumentu mogły być zgłaszane za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres e-mail: urząd@wolamyslowska.com.pl lub przesłanie na adres Urzędu Gminy w Woli Mysłowskiej.

Konsultacje dokumentu były zgodne z art. 19 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295) oraz art. 39-43 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 poz. 283 ze zm.).

Wersja robocza niniejszego Strategii została poddana konsultacjom społecznym w formie konsultacji internetowych.

Skuteczne wdrażanie dokumentu strategicznego zależy nie tylko od aktywnej pracy Urzędu Gminy i realizacji projektów infrastrukturalnych, ale wymaga włączenia się szerokich kręgów społecznych do tego procesu.

W szczególności ma to odniesienie do osiągnięcia celów „miękkich” programu, dotyczących np.: rozwoju kultury, edukacji, przedsiębiorczości, turystyki. Modelowym rozwiązaniem w tym zakresie jest podjęcie współpracy „Trzech Sektorów”, to jest samorządu, organizacji społecznych i pozarządowych oraz sektora prywatnego (przedsiębiorców, rolników).

Kopia listy uczestników konsultacji społecznych

Lista obecności uczestników spotkania w sprawie konsultacji społecznej w pracach nad Strategią Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021 – 2030.

Lp.	Imię i nazwisko	Podpis
1	Małgorzata Kozłowska	Małgorzata Kozłowska
2	Renata Pęczak	Renata Pęczak
3	Joanna Bielczak	Joanna Bielczak
4	Barbara Kozłowska	Barbara Kozłowska
5	Kinga Szepczak	Kinga Szepczak
6	Grzegorz Pęczak	Grzegorz Pęczak
7	Aneta Wdowiak	Aneta Wdowiak
8	Mikołajewski Daniel	Mikołajewski Daniel
9	Hilary Mikołajewski	Hilary Mikołajewski
10.	Anna Lasocha	Anna Lasocha
11.	Marta Wysocka	Marta Wysocka
12.	Magdalena Otkacz	Magdalena Otkacz
13	Paweł Otkacz	Paweł Otkacz

XV. ZAŁĄCZNIKI

15.1 Wyniki analizy problemów przeprowadzonej w drodze konsultacji społecznych

W oparciu o przeprowadzone w formie zdalnej konsultacje społeczne zebrano oraz przedstawiono poniżej spostrzeżenia przedstawicieli społeczności lokalnej Gminy Wola Mysłowska. Odnoszą się one do realnie istniejących sytuacji problemowych oraz słabości

i ograniczeń na terenie Gminy Wola Mysłowska. Przedstawione problemy stały się po części podstawą do określenia celów i kierunków działań strategicznych.

ANALIZA PROBLEMÓW GMINY WOLA MYŚŁOWSKA PRZEPROWADZONA NA PODSTAWIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

SFERA: ład przestrzenny, gospodarka nieruchomościami, ochrona środowiska i przyrody oraz gospodarka wodna

- brak kanalizacji sanitarnej w niektórych miejscowościach gminnych
- zły stan dróg dojazdowych do pól
- dewastacja niektórych poboczy przez rolników
- w niektórych miejscowościach zaniedbane chodniki
- ograniczenia inwestycyjne (w tym związane z infrastrukturą dot. ochrony środowiska) wynikające z postanowień planu miejscowego
- brak wymiernych działań w zakresie ochrony przyrody (najcenniejszych obiektów i siedlisk przyrodniczych)
- konieczność ograniczenia niskiej emisji przy niskich możliwościach finansowych mieszkańców
- zwiększenie emisji spalin z indywidualnych palenisk, ze względu na przechodzenie na opalanie węglem oraz spalanie odpadów
- wzrost opłat za śmieci
- problem z odbiorem niektórych typów odpadów komunalnych (folia z sianokiszzonek, opony)
- brak kar za nieprawidłowe gospodarowanie śmieciami
- występowanie dzikich wysypisk
- wylewanie nieczystości przez mieszkańców do rowów, na pola, łąki
- dużo dachów pokrytych eternitem (azbest)
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców
- brak zbiorników retencyjnych na wodę.

SFERA: infrastruktura drogowa i lokalny transport zbiorowy

- duża ilość dróg gruntowych, wymagających remontu
- ruch ciężkich pojazdów przez sołectwa
- brak poboczy
- konieczność odtworzenia części rowów odwadniających
- brak oznakowania poziomego dróg (oś jezdni, krawędź jezdni)
- brak progów zwalniających przy szkołach
- mała ilość przejść dla pieszych
- zniszczone przystanki autobusowe
- słabe połączenia autobusowe z większymi aglomeracjami poszczególnych miejscowości gminy
- brak własnego transportu
- słabe połączenie z miastem powiatowym i wojewódzkim
- stale malejąca ilość połączeń autobusowych, kursów.

SFERA: wodociągi i zaopatrzenie w wodę, kanalizacja, usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych, utrzymanie czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwianie odpadków komunalnych, zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,

- nie wszystkie miejscowości są podłączone do kanalizacji sanitarnej
- gminna oczyszczalnia ścieków wymaga rozbudowy
- mały udział odnawialnych źródeł energii cieplnej i elektrycznej
- przestarzałe urządzenia w hydroforniach – zagrożenie awariami
- brak możliwości zgazyfikowania pozostałych miejscowości (odmowa przez PGNIG)
- duże koszty instalacji OZE
- mała ilość terenów na których można usytuować farmy fotowoltaiczne
- brak przydomowych oczyszczalni ścieków
- brak możliwości podłączenia do oczyszczalni ścieków tzw. kolonii, pojedynczych domów
- wysokie opłaty za ścieki
- brak firm świadczących usługi usuwania nieczystości płynnych
- brak sieci gazociągowej w niektórych miejscowościach np. Powały, Ciechomin.

SFERA: ochrona i promocja zdrowia

- ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych
- mała liczba lekarzy specjalistów
- niezadawalający poziom usług medycznych
- mało programów profilaktycznych
- brak usług rehabilitacyjnych (duża odległość do tych środków, kolejki)
- wzrastająca liczba ludzi starszych, konieczność zapewnienia im opieki
- utrudniony dostęp do opieki medycznej, szczególnie osób starszych
- problemy z uzyskaniem skierowania na badania specjalistyczne
- słaba oferta sportowo rekreacyjna dla dzieci i młodzieży, ale też dla osób dorosłych i seniorów
- małe zaangażowanie dorosłych w popularyzowanie zdrowego stylu życia
- niska świadomość społeczna potrzeby uprawiania sportu
- brak nawyków u wielu młodych osób zdrowego stylu życia
- brak działań profilaktycznych
- brak karetki na terenie gminy
- brak promocji zdrowego trybu życia.

SFERA: pomoc społeczna

- brak usług opiekuńczych dla osób starszych
- wzrost uzależnienia mieszkańców od sfery socjalnej
- ubóstwo wśród wielu rodzin
- problemy w wychowaniu
- przemoc w rodzinie
- nadużywanie alkoholu
- niewystarczająca opieka nad dziećmi w okresie wakacyjnym
- niewystarczające wsparcie prawnika, psychologa, logopedy dla rodzin z problemami
- brak zorganizowanych struktur wolontariatu
- niewystarczająca pomoc osobom potrzebującym
- nieangażowanie się osób korzystających z pomocy społecznej w działalność Gminy
- niewystarczające środki z GOPS-u
- brak pomocy dla samotnych seniorów.

SFERA: gminne obiekty i urzędnictwo użyteczności publicznej oraz obiekty administracyjne, gminne budownictwo mieszkaniowe, zieleń gminna i zadrzewienia, parki

- brak mieszkań komunalnych
- gmina nie posiada działek na których mogłyby powstać mieszkania
- brak terenów pod budownictwo ze względu na: nieuregulowany stan nieruchomości,
brak chęci scalania gruntów, status rolny dostępnych w sołectwach gruntów
- długie oczekiwanie na zmianę Planu Zagospodarowania Przestrzennego
- duży odsetek nieprzyjętych wniosków o zmianę w PZP
- duży odsetek nieprzekształconych działek.
- niedostosowanie budynku użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych
- parki, które wymagają rewitalizacji, są własnością prywatną
- degradacja zieleni
- brak chęci tworzenia nowych parków.

SFERA: edukacja publiczna

- niezadowalająca oferta zajęć pozalekcyjnych
- niż demograficzny
- słabe wykorzystanie bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki
- brak stołówek szkolnych
- duże koszty utrzymania szkół (niewystarczająca kwota subwencji oświatowej)
- niedostateczna wiedza rodziców dot. zagrożeń Internetu, używek czy przemocy w rodzinie
- zbyt mało zajęć twórczych dla młodzieży
- brak systemu wspierania talentów wśród dzieci i młodzieży
- niska, nieatrakcyjna jakość nauczania języków obcych
- emigracja uczniów do innych Gmin
- słaby dostęp do zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych np. piłka nożna, siatkówka, koszykówka, karate, balet, basen, itp.
- brak siłowni
- brak termomodernizacji szkół i wyposażenia w instalacje OZE
- brak żłobka.

SFERA: kultura, biblioteki gminne i inne instytucje kultury oraz ochrona zabytków i opieka nad zabytkami, ich aktywność, działalność, efekty

- brak kina, Klubu Seniora
- niewystarczająca oferta kulturalna dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych
- zbyt mała promocja istniejących zabytków
- brak ochrony dziedzictwa kulturowego, oznakowania obiektów
- mały dostęp do kultury
- niskie czytelnictwo
- zanikanie tradycji lokalnej
- brak oferty zajęć twórczych dla młodzieży i mała oferta dla seniorów
- brak kółek zainteresowań
- brak miejsca na organizowanie imprez
- brak Domu Kultury.

SFERA: kultura fizyczna i turystyka, w tym tereny rekreacyjne i urządzenia sportowe

- mała ilość organizowanych imprez sportowych
- zbyt małe wykorzystanie gminnego boiska sportowego, boisk szkolnych
- małe zainteresowanie młodzieży sportem
- słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna
- niedostatecznie wykorzystany potencjał dziedzictwa naturalnego do rozwoju funkcji turystycznej gminy i aktywności społeczno-gospodarczej jej mieszkańców.
- mały dostęp do obiektów sportowych (poza placem zabaw)
- brak drużyny gminnej
- brak parkingów publicznych (leśnych), miejsc do odpoczynku, relaksu, „grilla”
- brak siłowni jako obiektu
- brak osoby prowadzącej zajęcia, np. zumba, fitness
- brak ścieżek rowerowych
- brak bazy noclegowej, np. agroturystyki
- gmina nie jest atrakcyjna turystycznie
- brak rozrywek dla mieszkańców, np. park linowy.

SFERA: przedsiębiorczość, wsparcie rolnictwa, zbyt produktów lokalnych, targowiska i hale targowe, tereny inwestycyjne, obsługa inwestorów, wsparcie i współpraca z biznesem

- brak napływu kapitału inwestycyjnego
- lokalizacja firm słabych kapitałowo
- brak uzbrojonych gminnych terenów pod inwestycje
- brak szkoleń wspierających tworzenie przedsiębiorstw
- brak targów, na których można promować produkty lokalne.

SFERA: porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa, w tym wyposażenie i utrzymanie gminnego magazynu przeciwpowodziowego

- brak komisariatu Policji na terenie Gminy
- przestarzałe samochody w większości staży OSP
- malejąca liczba druhów OSP
- brak środków zewnętrznych na zakup nowych bojowych samochodów
- małe poczucie bezpieczeństwa mieszkańców
- zbyt mało patroli Policji w miejscach i czasie wymagającym takich działań
- brak promocji zachowań obywatelskich i reagowania na działania bezprawne
- tolerancja na tzw. kombinowanie na granicy prawa, głównie dotyczące przemytu
- niewystarczająca ilość sprzętu PPOŻ i umundurowania.

SFERA: aktywność społeczna, konsultacje społeczne, wspieranie i upowszechnianie idei samorządowej, współpraca z organizacjami pozarządowymi, polityka informacyjna władz gminy, promocja, działalność i aktywność radnych, obsługa w urzędzie gminy i jednostkach organizacyjnych, załatwianie spraw przez urzędników

- brak zasięgu lub ograniczony zasięg telefonii komórkowej, Internetu w niektórych miejscowościach
- mała ilość mieszkańców zainteresowanych pracą w organizacjach społecznych
- zanik spotkań kultywujących wspólne tradycje i obrzędy
- słaba integracja społeczna
- małe zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne
- niewystarczające zaangażowanie społeczne gminy w działania na rzecz społeczeństwa obywatelskiego
- brak poszanowania rzeczy wspólnej, dobra publicznego
- informacje głównie poprzez media, problemem brak internetu
- słaba promocja wizualna
- mała ilość akcji promocyjnych
- słabe wykorzystanie przez Gminę instytucji do działań promocyjnych (KGW, OSP, szkoły).

15.2. Zestawienie projektów strategii i programów finansowych UE na przyszłe lata

Niżej wymienione programy i akty prawne ustanowione do 2030 roku stanowią potencjalne źródło finansowania celów i kierunków działań określonych w niniejszym dokumencie strategicznym. W zależności od ostatecznej wielkości budżetu UE przeznaczanego dla Polski oraz alokacji tych środków między poszczególne programy operacyjne na poziomie krajowym i regionalnym, pojawi się także szansa na udział w tych środkach dla samorządu gminy Wola Mysłowska. Podstawą zatem do sformułowania programów i źródeł finansowania przedsięwzięć określonych w Strategii Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2021-2030 są następujące dokumenty:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030
- Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu
- Siódmy raport na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej
- Biała księga o przyszłości Europy
- Pakiet projektów rozporządzeń dot. Polityki Spójności oraz Wspólnej Polityki Rolnej na okres perspektywy finansowej 2021-2027:
 - Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz COM(2018) 375;
 - Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności, COM(2018) 372;
 - Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), COM(2018) 382;
 - Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego COM(2018) 374;
 - Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie mechanizmu eliminowania barier prawnych i administracyjnych w kontekście transgranicznym COM(2018) 373.
 - Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu

- Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 [COM(2018)392]
- Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1306/2013 [COM(2018)393];
 - Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych, (UE) nr 1151/2012 w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych, (UE) nr 251/2014 w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych aromatyzowanych produktów sektora wina, (UE) nr 228/2013 ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej i (UE) nr 229/2013 ustanawiające szczególne środki dotyczące rolnictwa dla mniejszych wysp Morza Egejskiego [COM(2018)39].

15.3. Plan finansowy kluczowych przedsięwzięć inwestycyjnych

Lp.	Nazwa programu/ zadania	Cel programu/ zadania	Instytucja/ jednostka organizacyjna odpowiedzialna za wdrażanie	Lokalizacja / miejsowo ść	Okres realiza cji	Nakłady całkowite w zł						Źródła finansowa nia	
						OGÓŁEM	2021	2022	2023	2024	Lata następne		
1.	Budowa instalacji solarnych oraz instalacji fotowoltaicznych na terenie gm. Wola Mysłowska	ochrona środowiska, niższe opłaty za energię	Urząd Gminy	wszystkie	2021-2030	5 759 662,84	844 883,40	914 779,44				4 000 000	środki własne, środki, środki unijne
2.	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy	zapewnienie lepszej widoczności na drogach, oszczędność energii	Urząd Gminy	wszystkie	2019-2021	241 223,66	241 223,66						środki własne, środki, środki unijne w ramach RPO

3.	Zakup wyposażenia na potrzeby SUW w miejscowości Osiny	poprawa wydajności stacji uzdatniania wody	Urząd Gminy	Osiny	2020-2021	195 000	195 000					środki własne
4.	Rozbudowa zbiorczej oczyszczalni ścieków w miejscowości Jarczew-dokumentacja	prowadzenie prawidłowej gospodarki osadowej, zwiększenie ilości oczyszczania ścieków, dzięki czemu będzie można rozbudować sieć kanalizacyjną w gminie	Urząd Gminy	Jarczew	2020-2021	135 300	135 300					środki własne, środki unijne
5.	Budowa sieci kanalizacyjnej wraz z przykanalikami w miejscowości Wilczyska	poprawa infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	Urząd Gminy	Wilczyska	2020-2021	2 047 000	2 047 000					środki własne

6.	Rozbudowa zbiorczej oczyszczalni ścieków w miejscowości Jarczew	prorowadzenie prawidłowej gospodarki osadowej, zwiększenie ilości oczyszczania ścieków, dzięki czemu będzie można rozbudować sieć kanalizacyjną w gminie	Urząd Gminy	Jarczew	2022-2023	5 000 000		2500 000	2500000			środki własne, środki unijne
7.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	poprawa infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	Urząd Gminy	Ciechomin, Baczków, Świder, Wólka Ciechomska, Powały, Wandów, Osiny, Grudź, Dychawica, Lisikierz, Błażków	2024-2030	6 000 000				3000000	3000000	środki własne, środki unijne
8.	Modernizacja dróg gminnych	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu lądowym	Urząd Gminy	w miarę potrzeb	2022	1 000 000		1 000 000				środki własne
9.	Budowa Instalacji Odnawialnych Źródeł Energii	ochrona środowiska, niższe opłaty za energię	Urząd Gminy	wszystkie miejscowości	2023	3 000 000			3000000			środki własne, środki unijne

10	Modernizacja świetlic wiejskich	poprawienie warunków użytkowania świetlic przez społeczność lokalną	Urząd Gminy	w miarę potrzeb	2023-2024	1 500 000			1000000	500 000		środki własne
11	Modernizacja stacji uzdatniania wody	poprawa wydajności stacji uzdatniania wody	Urząd Gminy	Osiny, Wilczyska	2023	500 000			500 000			środki własne
12	Modernizacja szkół podstawowych z perspektywą budowy przedszkola i stołówki	poprawa warunków nauczania	Urząd Gminy	Lisikierz, Jarczew, Mysłów, Wandów	2022-2023	3 000 000		1 000 000	1000000	1000000		środki własne
13	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy	oszczędność energii, bezpieczeństwo mieszkańców	Urząd Gminy	w miarę potrzeb	2024-2025	2 000 000				1000000	1000000	środki własne, środki unijne
14	Budowa żłobka	zapewnienie opieki małym dzieciom	Urząd Gminy	Mysłów	2026	2 000 000					2000000	środki własne, środki unijne
15	Budowa Dziennego Domu Seniora	zapewnienie opieki osobom starszym	Urząd Gminy	Obszar gminy	2026	2 000 000					2000000	środki własne, środki unijne

16	Budowa Centrum Kultury	zaspokojenie potrzeb kulturalnych i aktywizacja lokalnej społeczności	Urząd Gminy	Wola Mysłowska	2026	3 000 000					3000000	środki własne, środki unijne
17	Budowa szlaków turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	dostępność do atrakcji turystycznych w regionie	Urząd Gminy	Obszar gminy	2027	2 000 000					2000000	środki własne, środki unijne
18	Budowa ścieżek rowerowych	poprawa jakości życia mieszkańców, bezpieczeństwo	Urząd Gminy	Obszar gminy	2028-2030	4 000 000					4000000	środki własne, środki unijne
19	Dofinansowanie do wymiany pieców węglowych	poprawa jakości powietrza	Urząd Gminy	Obszar gminy	2025-2030	5 000 000,00					5 000 000	środki własne, środki unijne

20	Usuwanie azbestu	likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko	Urząd Gminy	Obszar gminy	2025-2030	3 000 000,00					3 000 000	środki własne, środki unijne
21	Usuwanie folii rolniczych	rozwój systemów zagospodarowania odpadów z tworzyw sztucznych z rolnictwa	Urząd Gminy	Obszar gminy	2025-2030	1 000 000,00					1 000 000	środki własne, środki unijne
Łączne nakłady finansowe na realizację Strategii						52 378 186,50	1 560 907,06	5414 779,44	8 000 000	5 500 000	30000000	

15.4. Zestawienie wykorzystanych źródeł, dokumentów i opracowań

Wykorzystane źródła:

Gminna Ewidencja Zabytków, Wola Mysłowska 2018;

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2020;

GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

<http://administracja.mswia.gov.pl/adm/baza-jst/843,Samorzad-terytorialny-w-Polsce.html>

<http://lublin.stat.gov.pl/dane-o-wojewodztwie/powiaty/>

<https://powiatlukowski.pl/>

<https://strategia.lubelskie.pl/aktualizacja.html>

<https://strategia.lubelskie.pl/aktualizacja/2019.09.03.diagnoza.srwl.pdf>

<http://wuplublin.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy>

<http://www.polskawliczbach.pl>

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, Gmina Wola Mysłowska, 2004;

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wola Mysłowska na lata 2015-2020 z perspektywą do roku 2030;

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wola Mysłowska na lata 2016-2020 z perspektywą do 2024 roku;

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Wola Mysłowska na lata 2016-2020;

Prognoza Oddziaływania na Środowisko do projektu zmian Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wola Mysłowska, 2019;

Raport o stanie gminy za rok 2019;

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wola Mysłowska na lata 2014-2020;

Strategia Rozwoju Gminy Wola Mysłowska na lata 2015-2021;

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wola Mysłowska, 2019;

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Wola Mysłowska na lata 2019-2025;

Wykaz zabytków wpisanych do rejestru „A” zabytków nieruchomych Województwa Lubelskiego według stanu na dzień 31.12.2019;

Mapy

Mapa 1. Położenie Gminy Wola Mysłowska w Powiecie Łukowskim.....	13
Mapa 2. Położenie Gminy Wola Mysłowska na tle Województwa Lubelskiego	14
Mapa 3. Położenie Gminy Wola Mysłowska na tle regionu	15
Mapa 4. Mapa Gminy Wola Mysłowska. Sieć osadnicza	16
Mapa 5. Położenie Gminy Wola Mysłowska na tle połączeń komunikacyjnych regionu	57
Mapa 6. Sieć połączeń drogowych i kolejowych w Powiecie Łukowskim	58
Mapa 7. Zagospodarowanie przestrzenne w gminie Wola Mysłowska	108
Mapa 8. Regionalne OSI na tle subregionów funkcjonalnych	117
Mapa 9. Mapa Podlaskiego OSI	119

Fotografie

Fotografia 1. Pomnik Powstańców poległych w Bitwie pod Mysłowem. Wilczyska, cmentarz parafialny	18
Fotografia 2. Mogiła zbiorowa żołnierzy II Wojny Światowej.....	19
Fotografia 3. Dwór w Wilczyskach	20
Fotografia 4. Dwór w Jarczewie.....	21
Fotografia 5. Staw w miejscowości Mysłów	24

Fotografia 6. Park krajobrazowy w Baczkowie	26
Fotografia 7. Dwór w Wilczyskach (przed renowacją)	27
Fotografia 8. Budynek Szkoły Podstawowej w Mysłowie	43

Tabele

Tabela 1. Liczba miejscowości wiejskich oraz powierzchnia w poszczególnych gminach Powiatu Łukowskiego oraz powierzchnia gmin	17
Tabela 2. Struktura użytkowania ziemi w Gminie Wola Mysłowska (2019 r)	24
Tabela 3. Zabytki w Gminie Wola Mysłowska objęte ochroną Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków	27
Tabela 4. Biologiczne grupy wiekowe w Gminie Wola Mysłowska (31.12.2019)	32
Tabela 5. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Wola Mysłowska na tle Województwa Lubelskiego i Polski (2011 rok)	34
Tabela 6. Rynek pracy. Pracujący w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019	35
Tabela 7. Produkcyjne grupy wieku w Gminie Wola Mysłowska (31.12.2019)	36
Tabela 8. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Wola Mysłowska(31.12.2018).....	36
Tabela 9. Struktura bezrobocia w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019 oraz 2020, dane na koniec II kw.....	38
Tabela 10. Struktura bezrobocia w Powiecie Łukowskim w latach 2015-2019 oraz 2020, dane na koniec II kw.....	39
Tabela 11. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019 w %.....	41
Tabela 12. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Powiecie Łukowskim w 2020 roku w okresie I-IV kw., w %	42
Tabela 13. Zestawienie szkół podstawowych, liczby uczniów, oddziałów przedszkolnych oraz punktów przedszkolnych w Gminie Wola Mysłowska (31.12.2020)	42
Tabela 14. Księgozbiór oraz liczba wypożyczeń w bibliotece publicznej w Gminie Wola Mysłowska	45
Tabela 15. Ochrona zdrowia w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019	47
Tabela 16. Pomoc społeczna w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019	48
Tabela 17. Świadczenia na rzecz rodziny w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019.....	49
Tabela 18. Świadczenia z programu Rodzina 500 Plus w Gminie Wola Mysłowska w latach 2017-2019	49
Tabela 19. Placówki stacjonarnej pomocy społecznej – schronisko dla bezdomnych w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019	50
Tabela 20. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019 oraz III kw. 2020 według sektorów własnościowych.....	52

Tabela 21. Podmioty gospodarki narodowej w Powiecie Łukowskim w latach 2015-2019 oraz I półrocze 2020 według klasy wielkości.....	53
Tabela 22. Podmioty gospodarcze w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019 według grup rodzajów działalności PKD 2007	54
Tabela 23. Struktura powierzchni gospodarstw rolnych w Gminie Wola Mysłowska (2019 rok).....	55
Tabela 24. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019	60
Tabela 25. Oczyszczanie ścieków w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019	61
Tabela 26. Sieć gazowa, energetyczna i ciepłownicza w Gminie Wola Mysłowska w latach 2015-2019	62
Tabela 27. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Wola Mysłowska w latach 2015-2019 (w zł po zaokrągleniu)	63
Tabela 28. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Wola Mysłowska w latach 2020-2021 (w zł)	64
Tabela 29. Budżet Gminy Wola Mysłowska w latach 2015-2019 w zł.....	64
Tabela 30. Dochody budżetowe na 1 mieszkańca Gminy Wola Mysłowska w latach 2015-2019 (zł)	66
Tabela 31. Wydatki budżetowe Gminy Wola Mysłowska w latach 2015-2019 (zł) – wybrane działy.....	66
Tabela 32. Kierunki interwencji w Podlaskim OSI w odniesieniu do celów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku	122

Wykresy

Wykres 1. Populacja – Gmina Wola Mysłowska w latach 1995-2019	30
Wykres 2. Piramida wieku mieszkańców Gminy Wola Mysłowska, 2019	31
Wykres 3. Przyrost naturalny w latach 1995-2019 w Gminie Wola Mysłowska	33
Wykres 4. Poziom wykształcenia – Gmina Wola Mysłowska	34
Wykres 5. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Wola Mysłowska w latach 2004-2019	41
Wykres 6. Ćwiczący w klubach sportowych w Gminie Wola Mysłowska w latach 2008-2018	46